DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

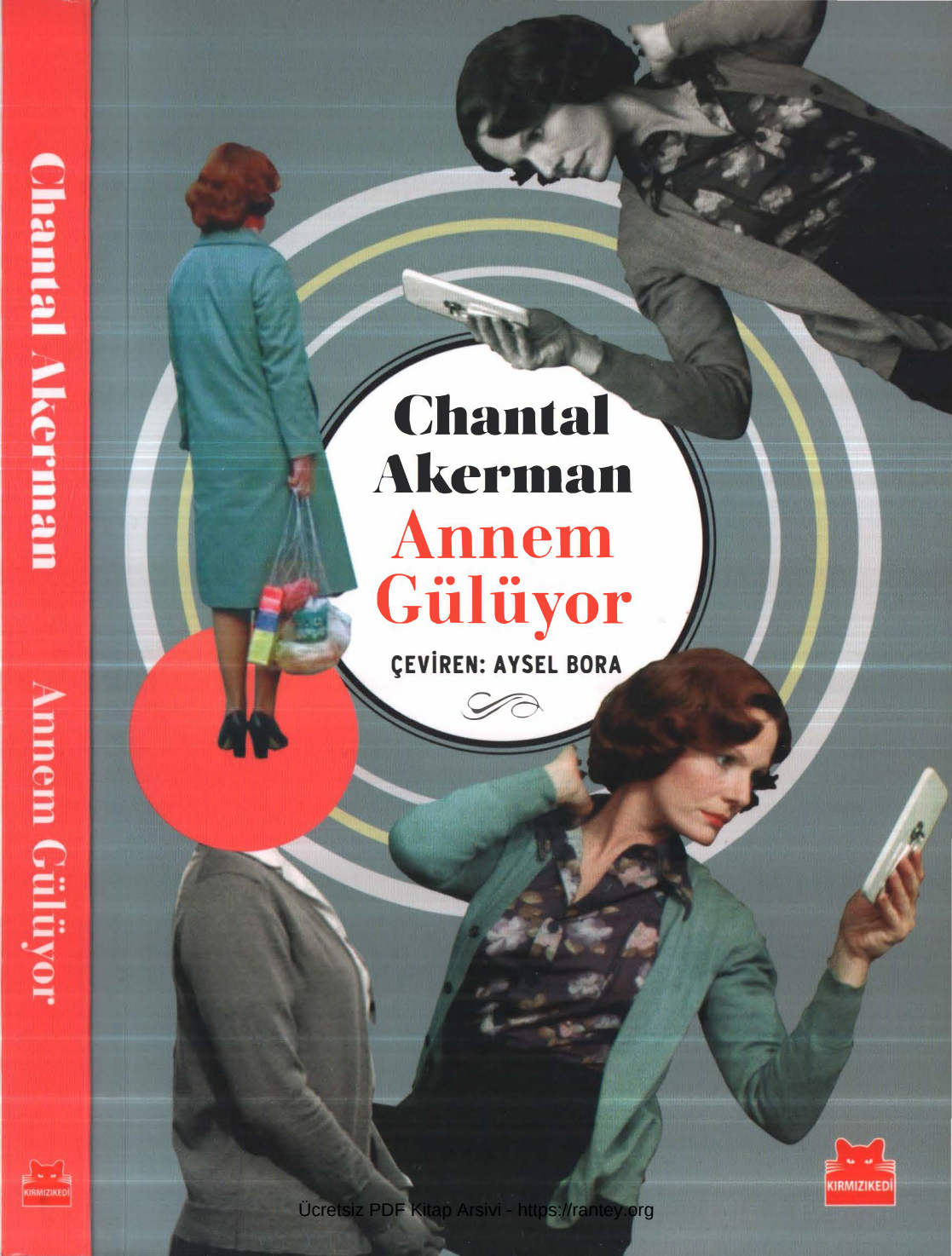

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Chantal Akerman

1950'de Brüksel'de doğdu. Holokostta Auschwitz kampında Polonyalı Yahudi ailesinden geriye bir tek annesi kurtulabildi. Bu dönemin izleri ve annesiyle arasındaki derin, girift ilişki hayatı boyunca etkisini gösterdi. 15 yaşında Godard'ın filmi *Pierrot le Fou*'yu (1965) izledikten sonra yönetmen olmaya karar verdi. Brüksel'de bir sinema okuluna girdi, çok geçmeden okuldan ayrıldı ve kısa bir süre yaşadığı New York'ta avangart sanat çevresiyle tanıştı. Siyah-beyaz kısa filmi *Saute ma ville*'in (1968) ardından *Hotel Monteray* (1972) adlı belgeseli çekti. 1975'te Cannes film festivalinde gösterilen *Jeanne Dielman, 23 quai du Commerce, 1080 Bruxelles* ile dikkat çekti. 201 dakikalık filmde Delphine Seyrig'in oynadığı dul bir annenin yemek, temizlik ve yarı zamanlı fahişelikle geçen hayatındaki günlük rutini yansıttı. *News from Home*'da (1976) New York sokaklarından görüntülere annesinin 1971-1973 yıllarında gönderdiği mektupları okuyan sesi eşlik etti. 40'ın üzerinde film ve belgeselin yanı sıra video ve enstalasyon işleriyle uğraştı. Son yapıtı *No Home Movie*'de (2015), 2014'te ölmeden önce annesiyle yaptığı söyleşiyi belgeledi. Yayımlanmış bir oyunu ve iki de kurmaca kitabı var. Bunlardan *Ma Mère Rit* (Annem Gülüyor, 2013) "özkurmaca" (*autofiction*) olarak da geçen yarı otobiyografik bir anlatıdır. Akerman uzun süre depresyonla mücadele ettikten sonra 2015'te 65 yaşındayken hayata veda etti. Kayıtlarda intihar ettiği yazar.

Aysel Bora

İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Fransız Filolojisi'ni bitirdikten sonra daha çok ansiklopedik yayınlarda çevirmenlik yaptı. *Meydan Larousse*'un ve daha birçok ansiklopedinin hazırlanmasına katkıda bulundu. Honoré de Balzac, Gustave Flaubert, André Gide, Milan Kundera, Georges Perec, Nathalie Sarraute, Mathias Énard gibi hem klasik hem çağdaş Fransız edebiyatından pek çok önemli yazarın eserlerini Türkçeye çevirdi.

KIRMIZIKEDİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kırmızı Kedi Yayınevi: 1321
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 122

Özgün adı: *Ma mère rit*

Annem Gülüyor
Chantal Akerman
Çeviren: Aysel Bora

© Aysel Bora, 2019
© Mercure de France, 2013
© Kırmızı Kedi Yayınevi, 2020

Bu çevirinin Türkçe yayın hakkı Kırmızı Kedi Yayınevi'nindir.

Yayın Yönetmeni: Enis Batur

Editör: Volkan Atmaca
Kapak Tasarımı: Cüneyt Çomoğlu
Sayfa Tasarımı: M. Aslıhan Özçelik

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınr
şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, ya
dağıtılamaz.

Birinci Basım: Kasım 2020, İstanbul
ISBN: 978-605-298-726-1
Kırmızı Kedi Sertifika No: 40620

Baskı: BPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad. No: 17/1 Oda: 1
Esenyurt / İSTANBUL T: 0212 886 83 30
Sertifika No: 48745

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedi.com / www.kirmizikedi.com
facebook.com: kirmizikediyayinevi / twitter.com: krmzkedikitap
instagram: kirmizikediyayinevi
Ömer Avni Mah. Emektar Sok. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Chantal Akerman

ANNEM GÜLÜYOR

Çeviren: Aysel Bora

YAŞANTI

KIRMIZIKEDİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bütün bunları yazdım, şimdi ise yazdıklarım artık hoşuma gitmiyor. Bu daha önceydi, o omzunu kırmadan önce, kalp ameliyatından önce, akciğer atardamarının tıkanmasından önce, kız kardeşim ya da eniştemin ona veda etmem için (sonsuza kadar) beni aramalarından önce. Onun Brüksel'deki evine temelli dönmesinden önce.

Gülmesinden önce.

Benim belki de her şeyi ters anladığımı anlamamdan önce.

Sadece kesip budadığım, kendimce kurguladığım bir bakış açısına sahip olduğumu anlamamdan önce. Ve kapasitemin ancak bu kadarına yettiğini anlamamdan önce. Gerçeğe de, azıcık da olsa kendi gerçeğime de yetmediğini.

Şimdi annem hayatta ve sağlığı gayet iyi. Herkes böyle söylüyor, herkes onun güçlü bir kadın olduğunu da söylüyor ve bunu nasıl atlattığını kimse anlamıyor.

Ağrımayan yeri yok ama saçları tekrar çıktı. Bu bir mucize.

Tekrar kilo aldı. O kırık omzuyla neredeyse kendi işini kendi görebiliyor. Yine de giyinmesine, soyunmasına, etini lokmalara ayırmasına ve ekmeğine yağ sürmesine yardım etmek gerekiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Tek başına da dolaşamıyor ve bu gerçekten üzücü. Neyse ki Clara var, dairenin öbür ucunda onunla birlikte yaşıyor, böylece herkesin kendi mahremiyeti var. Clara Meksika'dan geldi. Annemin evine temizliğe gelen Patricia'nın kız kardeşi.

Noel'de ve yılbaşında kutlama yapıyorlar ve annemi de davet ediyorlar. Annem Noel ve Yılbaşı önemli değil diyor ama davet edilmekten hoşnut, hem Meksikalılarda eğlence ve canlılık var ve annem buna bayılıyor. Bu eğlencelerden yanakları al al ve pırıl pırıl gözlerle dönüyor.

Ağrılarının ortasında sık sık gülüyor. Keyif alıyor.

Onun gülüşünü dinliyorum. Vara yoğa gülüyor. Bu var yok çok fazla. Hatta bazen sabahları gülüyor.

Yorgun uyanıyor ama uyanıyor ve güne başlıyor.

Onunla birkaç gün geçirmek için New York'tan geldim.

Neden nasıl bilmiyorum ama benim olduğum gibi var olmama göz yumuyor.

Dağınık hayatım artık onu rahatsız etmiyor gibi. Bunu artık fark etmiyor havasında. Kabul ediyor. Beni olduğum gibi kabul ediyor. Daha önce böyle değildi ama ölümü hissettiğinden ve onu atlattığından beri değişti. Neyin önemli neyin önemsiz olduğunu biliyor ve beni kabul ediyor.

Bazen hâlâ benim doğumumdan ve sütünün bana yaramadığından ve çocuğunun kötüye gittiğini görmenin nasıl korkunç bir şey olduğundan bahsediyor. Sonunda günün birinde bana yarayan bir süt bulmuşlar. Yoksa neler olurmuş.

Gülüyor.

Güldüğünü duymak hoşuma gidiyor.

Çok uyuyor ama gülüyor. Keyfi yerinde. Sonra uyuyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sonunda yaşını kabul etti. Gecenin bir yarısı yere düşmemek için yatağın tam ortasında yatması gerektiğini biliyor. Tuvalete giden koridorda hafif bir ışık bırakılması gerektiğini biliyor. Gerektiğinde ondan uzak olmayan bir yerde, dairenin bir ucunda birinin yattığını biliyor. Bütün bunları biliyor ve kabul ediyor. Bu hoşuna gidiyor. Clara görününce hoşuna gidiyor. Onunla konuşup gülüşmekten hoşlanıyor. Sanırsınız kırk yıllık iki dost.

Bu fikir kız kardeşimin aklına geldi. Annemin artık tek başına kalamayacağını düşündü ve Clara onunla birlikte Belçika'ya geri döndü ve şimdilik her şey yolunda gidiyor.

Annem Meksikalıları seviyor, yani Clara'nın kız kardeşi ve oğullarının gelip ona günaydın demelerini ve onunla birlikte yemek yemelerini. Sıcakkanlılar ve onunla birlikte gülüyorlar. Bu ona iyi geliyor. O kadar iyi geliyor ki artık onlarsız yapamıyor. Zaten evde birilerinin olması hoşuna gidiyor. Torununu da alıp acilen gelen tesisatçının bile. Bütün bir gece komşulardan gelen suyu boşaltmakla uğraşıp durmuştum ve su kesilmek bilmiyordu. Bu gerçekten de bir olaydı ve annem kendi kendine neden böyle bir şey olduğunu sorsa da, oturduğu binanın eskidiğini söylese ve çok az bir gelirle yaşadığı için masraf çıkarmayacağını umut etse de ve üstüne bir de onarım bedellerini ödemek gerekirse ne yapacağını bilemediğini söylese de aslında bu olaydan bile için için hoşlanıyordu.

Kızlarına güveneceğini bilir ama istemez. İstemek hoşuna gitmez. Elindekiyle yetinmek ister. Yani azıcık şeyle. Oysa hayatı boyunca babamla birlikte çok çalışmıştı ama kayıtlı değildi. Böyle olunca da, Almanlardan aldığı emekli maaşı ve savaş esiri maaşıyla geçinmesi gerekiyor. Ve bir de

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

babamın dikili bir ağacım olsun diye benim için aldığı apartman dairesiyle.

O daireyi kiraya veriyoruz, o zaman oradan da birkaç kuruş geliyor ama çok değil çünkü daire çok da güzel değil ve annemin istediği kira pek düşük.

Tesisatçı torunuyla geldiğinde annem örgülü saçlı bu küçük kızı o kadar sevdi ki onsuz yapamaz oldu. Bu çok hoş bir şeydi ve küçük kız da uslu ve güleryüzlüydü. Annem ona portakal suyu verdi.

Tesisatçı tıkanıklığı gidermek için korkunç bir gürültü çıkaran özel bir makineyle çalıştı ama her şey halloldu ve bütün gece su boşaltmaktan kurtuldum.

Tesisatçı arızanın tekrar baş gösterebileceğini çünkü boruların eskimiş olduğunu söyledi. Annem bakarız dedi. Her şeyin bir zamanı var. İçinden aynı şey on yıl sonra olacak olursa kendisinin artık burada olmayacağını ve benim pratik zekâm olmadığından bu işlerle kız kardeşimin ilgileneceğini geçirdi. Oysa tam da Noel günü tesisatçıya telefon eden bendim ve tesisatçı da gelmişti. Annem güldü.

Evden çıkmakta zorlanıyor. Artık neredeyse hiç dışarı çıkmıyor ama yine de dilinde bundan, sokağa çıkmaktan, başka laf yok ama hava karanlık ve rutubetli, mevsim kış. Ciddi bir hastalık geçirdi ve rutubetin onun için çok zararlı olduğunu biliyor. Havadaki rutubet biraz azalsa bile, çünkü bazen aralık ayında bile Brüksel'de böyle havalar oluyor, çıkmıyor. Sadece terasa, orada da öylece duruyor. Giriş katındaki bahçenin perişanlığına bakıyor, kediye bakıyor, köpeğe bakıyor. Önüne geleni sürükleyip götüren rüzgâr yüzünden ters dönmüş şezlongu görüyor. Ama bunlardan başka bahçede kimse yok. Çocuklar artık yok. Kuşkusuz içerdeler. Bahar gelir gelmez onları tekrar

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

görecek ve seviniyor. Baharı bekliyor ve baharın geleceğini, kuşların uçuşunu duyacağını biliyor. Bunu seviyor.

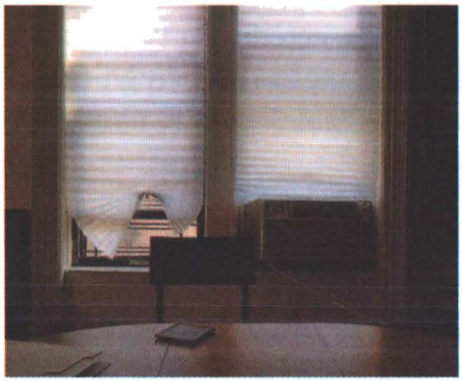

Ben yapamıyorum. Baharı beklemeyi başaramıyorum. Sanki sonsuza kadar hep oradalarmış gibi duran karanlık ve ağır bulutlarıyla kış mevsimindeyim.

Sanki bu sonmuş gibi hissediyorum ama bu son değil.

Ne yapacağımı da nerede yaşayacağımı da ve hâlâ bir yerlere gidip gitmeyeceğimi de bilmiyorum. Ama Paris'teki daireme gideceğim. Bir dairem var. Orası benim evim. Öyle deniyor, evim.

Ama bir evimin ne de başka bir yerimin olduğunu hissetmiyorum. Kendini evinde ya da başka yerde hissedeceğin bir yer.

Bazen kendime otele gideceğim diyorum, orası benim başka yerdeki evim olacak, orada yazabileceğim.

Yazdıklarımın hepsini yeni baştan okudum ve hiç mi hiç hoşuma gitmedi. Ama ne yaparsın, yazdım bir kere. O kadar.

Kendi kendime, üzerinde yeni baştan çalışırsam belki artık o kadar kötü gelmez diyorum. Oysa hiçbir şey yapmadığım aylar boyunca kendi kendime hemen tekrar yazmaya başlayacağımı ya da devam edeceğimi ve bunun iyi olacağını söylemiştim.

Annem elektrikli koltuğunda uyuyor, tıpkı uçaktaki gibi. Uçakların business class'ındakiler gibi şahane bir koltuk bu. Bu koltuğa hayran ve çoğu zaman bu koltukta uyuyor, böylece kendini yataktaymış gibi hissetmiyor.

Yatak korkunç. En iyisi yatağa sadece geceleri gitmek.

Gündüzleri yemek odasındaki koltuğunda uyuyor ve hâlâ var olduğunu hissediyor. Kapı çalınıyor, arada bir duyuyor, her zaman duymuyor, gülümseyerek gidip açacak. Duyduğu için o kadar memnun, birisi geldiği için o kadar memnun ki. Aslında bu Andrée ve Andrée'yi çok seviyor. Konuşmayı çok seven iriyarı sarışın bir kadın bu. Annem de konuşmayı çok sever, bu yüzden aralarında her şey çok iyi gidiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Günlerden cuma, balık yiyecek ve seviniyor.

Evet, küçük dilbalığı. Dilbalığının küçüğü. Küçüğünü seviyor. Ben de seviyorum ama ben sevinmiyorum ve kendime neden diye soruyorum.

Seviniyor, o kadar seviniyor ki sonunda ben de seviniyorum. Küçük dilbalığının etinin büyüğünden daha yumuşak olduğunu söylüyor.

Cumaları Andrée ona yardıma geliyor ve o daha perşembeden seviniyor. Küçük dilbalıklarını ve çok iyi yetişmiş biri olan Andrée'yi düşünüyor.

Andrée'yi seviyor, Andrée'nin ona tereyağlı maydanozlu sosla küçük dilbalıkları hazırlamasını seviyor.

Andrée'nin her şeyini biliyor, onun deyişiyle onun gibi iyi yetişmiş iki oğlu olduğunu biliyor, hatta biri avukat çıkacakmış. Andrée'nin kocasının adli poliste komiser olduğunu ve silahlarını asla eve getirmediğini biliyor. İki oğlunun silahlara alışmasını istemiyormuş. İki oğlunun poliste çalışmasını istemiyormuş, çok fazla şey görmüş. Annem anlıyor.

Zaten her şeyi ya da hemen hemen her şeyi anlıyor. Andrée'nin hayatı onu ilgilendiriyor. Evet, karşılaştığı insanların hayatı onu ilgilendiriyor ve kendisine pek de eğlenceli sayılamayacak bir şey bile anlatılsa anında gülüyor.

Samira ile, Maria ile, Sonia ile gülüyor, hepsiyle birlikte gülüyor.

Bütün bu kadınlar aile yardımcıları.

Ve tek başına neredeyse hiçbir şey yapamayan, elbette yıkanamayan, giyinemeyen ve daha başka bir sürü şeyi yapamayan annemin her gün bir yardımcıya hakkı var. Bu kadınlar alışveriş yapıyor, yemek hazırlıyor ve onu yıkıyorlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yavaşça banyoya giriyor ve seviniyor. Çelik bir tutanağa tutunuyor ve yardımcı kadın suyun tam istenilen derecede olup olmadığını kontrol ettikten sonra anneme yavaşça duş yaptırıyor ve annem memnun, kendini daha iyi hissediyor.

Bu yardımcılardan hiçbirinin karşısında çıplak olmak onu kesinlikle rahatsız etmiyor. Neyse ki annemin böyle çekingenlikleri yok ve çıplak görünmek onu rahatsız etmiyor. Zaten mecburen alışmış olmalı. Son derece utangaç olan babam için aynı şey söz konusu değil ama çok hastalanınca o da alışmak zorunda kaldı. Annem modern bir kadın ve çıplaklık onu rahatsız etmiyor. Hiç utanması yok demiyorum. Ama sadece gerektiği kadar, fazla değil. Böyle olunca da bu şeyler ve özellikle de çıplaklık onu rahatsız eden bir şey değil. Tam tersi demeyeceğim ama bazen kendime sorduğum da oluyor. Ben babamla annemin bir karışımıyım, yani utanmam var ve birden hiç utanmaz oluyorum.

Bir gün yardımcılardan hiçbiri gelmedi çünkü Noel'di. O zaman onu ben yıkamak zorunda kaldım.

Benim karşımda çıplak olmaktan da rahatsızlık duymuyordu. Ben duyuyordum. Onu yıkamam hoşuna gidiyordu. Benim gitmiyordu.

Yaptım ve hepsi bu. Bunun beni rahatsız ettiğini ona söylemedim ve kendime bunun beni rahatsız etmemesi gerektiğini söyledim. Hem zaten çok mu rahatsızlık duyuyordum. Aslında hayır. Sadece biraz.

Zaten yardımcı evde olduğunda, yani Noel hariç her gün, onu tepeden tırnağa sabunluyor, canını acıtmamak için usul usul; ve sabunun kokusu annemin hoşuna gidiyor. İçine çekiyor ve çok güzel kokuyor diyor. Sonra yardımcı, biri ya da

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

öteki, onu yavaşça kuruluyor ve odasında giyinmesine yardım ediyor. Sadece üst kısmını. Kazağını başından geçirmek ve omzu kırık kolunu kazağın kolundan içeri kaydırmak gerekiyor, öteki kolu kendi kendine şöyle böyle beceriyor, yine de yardım etmek gerekiyor. Gerisini kendisi hallediyor ve hallettiği için de çok memnun.

Daha sonra, fizyoterapistin gösterdiği gibi, sağ kolunun yardımıyla sol kolunu kaldırmaya çalışıyor. Bunu defalarca yapıyor. Kendi kendine sol kolunu bu kez geçen seferden daha yükseğe kaldırabildim mi diye soruyor, bana gösteriyor, bana kaldırdım mı kaldıramadım mı diye soruyor ve ben sanırım kaldırdın diyorum. Ama bilmiyorum.

Umutlu, bir gün bunu yapacağını, ilerlemeler kaydedeceğini düşünüyor, hiç olmazsa azıcık, ekmeğini kesecek kadar, kendi başına giyinip soyunacak kadar.

Seksen beş yaşında hâlâ ilerleme kaydedebileceğini düşünüyor, bunu gerçekten düşünüyor ve deniyor. Fizyoterapist her defasında onu kutluyor. İyi gidiyor diyor. Böyle mi düşünüyor bilmiyorum ama öyle söylüyor. Bir de annemin çok güzel bir sırtı olduğunu söylüyor, annem gülüyor ve seviniyor. Adam hoşa gidecek iltifatları biliyor. Annemle ilgili her şeyi çok çabuk anladı. Zaten annem çok esnek ve egzersizler sayesinde bacak kaslarını geliştirmeyi başardı.

Egzersizleri sektirmeden uyguluyor ve fizyoterapist de onu kutluyor.

Ben oradayken, ama şu bacaklara bir bakın, şu bacak ve sırta bir bakın, diyor.

Gerçekten esnek diyor, sanki genç bir kadın dersiniz. Artık kendisinin bile yapmayı başaramadığı egzersizler varmış, çünkü hamlaşmış, oysa daha ellisinde.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Diyor ki, insan esneklikle doğar, aksi halde o esnekliğe erişmek için çok egzersiz yapmak gerekir ve egzersizleri kestiğiniz an da esneklik kaybolur gider.

Anneme kendisinin ne kadar hamlaşmış olduğunu gösteriyor ve annemin şanslı olduğunu söylüyor, annem hep esnek olmuştur, onu bu halde tutan bu, beni de.

Annem gülüyor ve fizyoterapistin ziyaretinden sonra, onun kendisine söylediklerini aralıksız tekrarlıyor ve çok memnun. Ben her zaman esnek olmuşumdur diyor, sen de. Esnekliğim sana da geçmiş. Hiç olmazsa bu.

Meksika'dan gelen Clara işler arasında en çok mutfak işini seviyor, annemde birileri olunca seviniyor ve biraz alengirli yemekler yapıyor. Herkes onu kutluyor, herkes Clara'ya sahip olduğu için annemin ne kadar şanslı olduğunu düşünüyor ve bu doğru.

Maalesef Clara'nın bazen, en çok da ben ordayken, dört gün sürebilen uzun bir göz migreni tutuyor. Neyse ki annemin giyinip soyunmasına, etini kesmesine yardım için ben oradayım.

Sanırım Clara uzun baş ağrılarının tutması için benim orada olduğum anı seçiyor. Benim gerekenleri yapacağımı biliyor. O zaman gelsin migrenler.

Annem endişeleniyor. Bazen Clara'nın kapısını vuruyor. Clara'nın sırtı dönük halde yatakta olduğunu görüyor. Yüzünü göremiyor, bunun üzerine kapıyı yavaşça kapıyor ve onu rahat bırakalım diyor.

Annemin Clara'ya ve onun mahremiyetine saygısı var. İçinden sürekli gidip ona bakmak geliyor ama kendini tutuyor.

Kendini daha iyi hissettiğinde kalkacaktır, endişelenme, diyorum. Bu migrenler konusunda her şeyin yapıldığını biliyor. Meksika'daki yeğenim onunla birlikte en büyük uzmana gitti. Adam ona ilaçlar verdi ama işin aslı pek yaramıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Annem o an yeğenimi düşünüyor ve gülüyor. Zevkten gülüyor. Yeğenime hayran.

Bir kadın yatağında inliyor. Hafif hafif ve tekrarlanan inlemeler.

Sonra, ah bilmiyorum, bilmiyorum, diyor. Bunu yüksek sesle söylediğini biliyor mu? Annem sağır. Herhalde sadece içinden geçirdiğini sanıyor. Düşündüğünü söylediğini bilmeden düşündüğünü yüksek sesle söylüyor.

Böylece biz kızları da onun ne düşündüğünü biliyoruz.

Kulağı sağır ama tamamen değil. Kapı zili gibi, hatta bazen telefon gibi işittiği şeyler var ama artık telefonu sevmiyor, çünkü kendisine söyleneni ancak tahmin etmek zorunda. Bu yüzden kardeşim ona bir bilgisayar verdi, böylece Skype kullanabilir, ekranda konuşanın ağzını görünce daha iyi duyup anlıyor. Sonra bizi görmek de hoşuna gidiyor, bu bir yakınlaşma sağlıyor. Bilgisayarlara çok kızıyordu çünkü kendisinin başka bir dünyadan olduğunu hissediyordu ve bu yeni dünya onu dışına itiyordu ama Skype ile o dünyaya ulaşmayı başardı.

Artık ben ya da kız kardeşim bilgisayar başında isek diye bilgisayarın başında saatler geçiriyor, eğer bağlı değilsek sinirleniyor ama biz de sürekli bağlı olamayız ki. Gerçekten olamayız.

Yani Skype ile daha iyi işitiyor. Çünkü görüyor. Ama kendi inlemelerini duymuyor.

Öyleyken ona seni endişelendiren bir şey mi var diye sorduğumuzda hayır diyor.

Lexotan'ını almayı unuttuğu için iyi uyuyamadığını söylüyor, gece ikiye kadar uyumuş, uyanmış, Lexotan'ını almadığını fark etmiş.

Bir tane almış ama sonra iyi uyuyamamış.

Şimdi mutfakta ve mısır gevreğini yiyor.

Başında iki üç tutam saç kalmış, ne kadar süslüydü oysa. Ne kadar güzeldi. Herkes söylerdi bunu. Bense onunla, annemle, bu çok güzel kadınla gurur duyardım. Ve onu severdim.

Hastaneden çıkıyor. Neredeyse orada ölüp gideceğinden haberi var. Yaşlı olduğunu biliyor ama buna inanmadığını söylüyor. Yaşamak istiyor.

Kalp ameliyatı için hastaneye geri dönmesi gerektiğini de biliyor. Bunun çok basit bir ameliyat olduğunu söylüyor. O zamana kadar vakit dolduruyor. Tam bir kemik torbası.

Temizliğe gelen Patricia'yı bekliyor. Temizlikçi kadınını seviyor, onun neşeli hallerini seviyor, oğullarını da yanında getirmesi ve dört kişilik yemek yapması hoşuna gidiyor, gülüştüklerini duyuyor. Bu hoşuna gidiyor.

Patricia'nın bugün mü yoksa yarın mı geleceğini doğru anlayıp anlamadığından emin değil, çünkü işitme cihazlarına rağmen telefon bir işkence. Bir şeyler duyuyor ama ne? Çoğu zaman tahminde bulunuyor. Bazen doğru bazen yanlış. O zaman da bir sis perdesi içinde yaşıyor.

Hastaneden çıkarken kardiyolog ona ameliyattan önce her şeyi yavaş yavaş yapın dedi. Evet, hep yavaş hareket edecek. Hem zaten başka türlü nasıl yapabilir ki? Sürünüyor. Zorlukla nefes alıyor aortu yüzünden. Aortu daralmış.

Her an uyuyup sızıyor. Uyanıyor. Azıcık bir şeyler yiyor. Var oluyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kalkıyor, banyosunu yapıyor, birkaç günden beri banyoya kendi başına girip çıkmayı beceriyor.

Yiyor. Divana uzanıyor. Uyuyor. Uyanıyor.

Kendisi için orada bulunan kızlarıyla biraz konuşuyor. Şundan bundan.

Pek mühim şeylerden değil.

Söylenecek ne kaldı?

Belki ameliyattan sonra.

Uzatmaları yaşayan bir kadın. Neler yaşayıp hayatta kalan. Bunu biliyor, o hayatta kaldı ve daha da kalacak. Zamanı daha gelmedi, kendisi böyle diyor.

Böyle düşünüp düşünmediğini bilmiyorum, çünkü inlemeleri ve farkında olmadan yüksek sesle söylediği bilmem neler böyle demiyor.

Onun hastaneye yatmasından ve ameliyat için hazırlanmak üzere taburcu edilip tekrar hastaneye dönmesinden önce oradaydım.

Çok hastaydı ve korkuyordum, karşımda koltuğunda soluğunun kesilmesinden korkuyordum.

Uyuyup kalmıştı ve kalbinin hâlâ çarpmak için harcadığı çaba hissediliyordu ve ben ona bakıyordum, nefes al anneciğim, beni bırakma, nefes al.

Beni bırakma, daha olmaz. Hazır değilim ve belki de asla hazır olamayacağım.

Soluk alması o kadar zorlaştı ki onu acil servise götürmek zorunda kaldılar. O hastanede, ameliyata kadar dayanması için onunla ilgilendiler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ameliyat. Bunun önemli olmadığı tekrar tekrar söylenir durur. Ama bu kemik torbası, bu birkaç tel saç, bu feri kaçmış gözler dayanabilecek mi? Göreceğiz.

Hep göreceğiz diyorum. Hep bir yığın şeyin olabileceğini düşünerek, göreceğiz diyorum. Burada ise sadece iki şey var, hayat, var ya da yok.

Ve eğer hayat çekip giderse, o zaman o da çekip gider.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Çocuk büyümüş de küçülmüş bir çocuk olarak doğmuştu ve o andan itibaren de çocuk asla yetişkin biri olmadı. Yetişkinlerin dünyasında yaşlı bir çocuk gibi dolaşıyor ve pek başaramıyordu. Yaşlı çocuk içinden, eğer annesi gidecek olursa, artık kendisinin dönüp geleceği bir yeri olmayacağını söylüyordu.

Yeniyetme çocuk olmadık haylazlıklar yapmıştı, sonra yetişkinlik çağında olmadık saçmalıklar ama daima geri dönebileceğini biliyordu.

Ve babası öldüğünden beri de annesinin evine.

Çocuk yaşamayı beceremediği yetişkinlik hayatından perişan bir vaziyette eve geldiği andan itibaren divana uzanır ve birkaç saat uyurdu. Daha sonra biraz daha az perişan bir halde yemeğini yerdi.

Çocuk, o, benim. Şimdi yaşlandım, altmışıma basacağım. Hatta daha da fazla. Ve hâlâ aynıyım. Çocuğum yok. Yaşlı bir çocuk çocuk yapmaz. Daha sonra beni hayata ne bağlayacak?

Uyumak kalkmak uyanmak yemek yemek yatmak için yaşayabilecek miyim? Radyo dinlemeyi unuturdum. Radyo dinliyorum. Artık haylazlıklar yapma zamanı değil. Yatma zamanın geldi diye güneş batınca memnun oluyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ameliyata dört haftadan biraz fazla kaldı.

Dün dedi bunu.

Ama bu sabah kahvaltıdan sonra şimdiden yorgun düşmüştü.

Divana uzandı.

Görmeye gittiğimde bana yemek beni yordu dedi, böyle söyledi.

Ama benim dinlenmeye hakkım var mı? Bunun bir hak olmadığını, bir görev olduğunu söyledim ona.

Peki ya ben, burada dört hafta dayanacak mıyım?

Ancak yazarsam dayanırım. Hem zaten burada olmuş orada olmuş ne fark eder. Hayatım, benim bir hayatım yok. Kendime bir hayat kurmayı başaramadım. O zaman ha burada ha başka yerde. Ama başka bir yer daima daha iyi. O zaman da yaptığım tek şey gitmek ve tekrar gitmek ve hep geri dönmek.

Önce havanın soğuk olduğu Paris'te küçücük beyaz bir odaya gittim.

Sonra havanın sıcak olduğu başka yerlere. Sonra yine başka bir yere, Atlantik'in öteki yakasındaki, soluk alabildiğim çok büyük bir şehre.

Kendimi iyi hissediyordum. Yaşıyordum. Hayatı ve başkalarını keşfediyordum, bazen geceler boyu yürürdüm çünkü nerede yatacağımı bilemezdim. Ama çoğu zaman bilirdim. İnsanlar beni evlerine kabul ediyordu ve ben uyuyabiliyor, yıkanabiliyor ve hatta yemek yiyebiliyordum. Bu insanlarla bu yıl tekrar karşılaştım, değişmemişlerdi. Hâlâ konuksever-diler. Hâlâ kendilerine benim nasıl olup da sonunda onların evine geldiğimi soruyorlardı. Ben de soruyorum. Bu bir sır olarak kaldı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

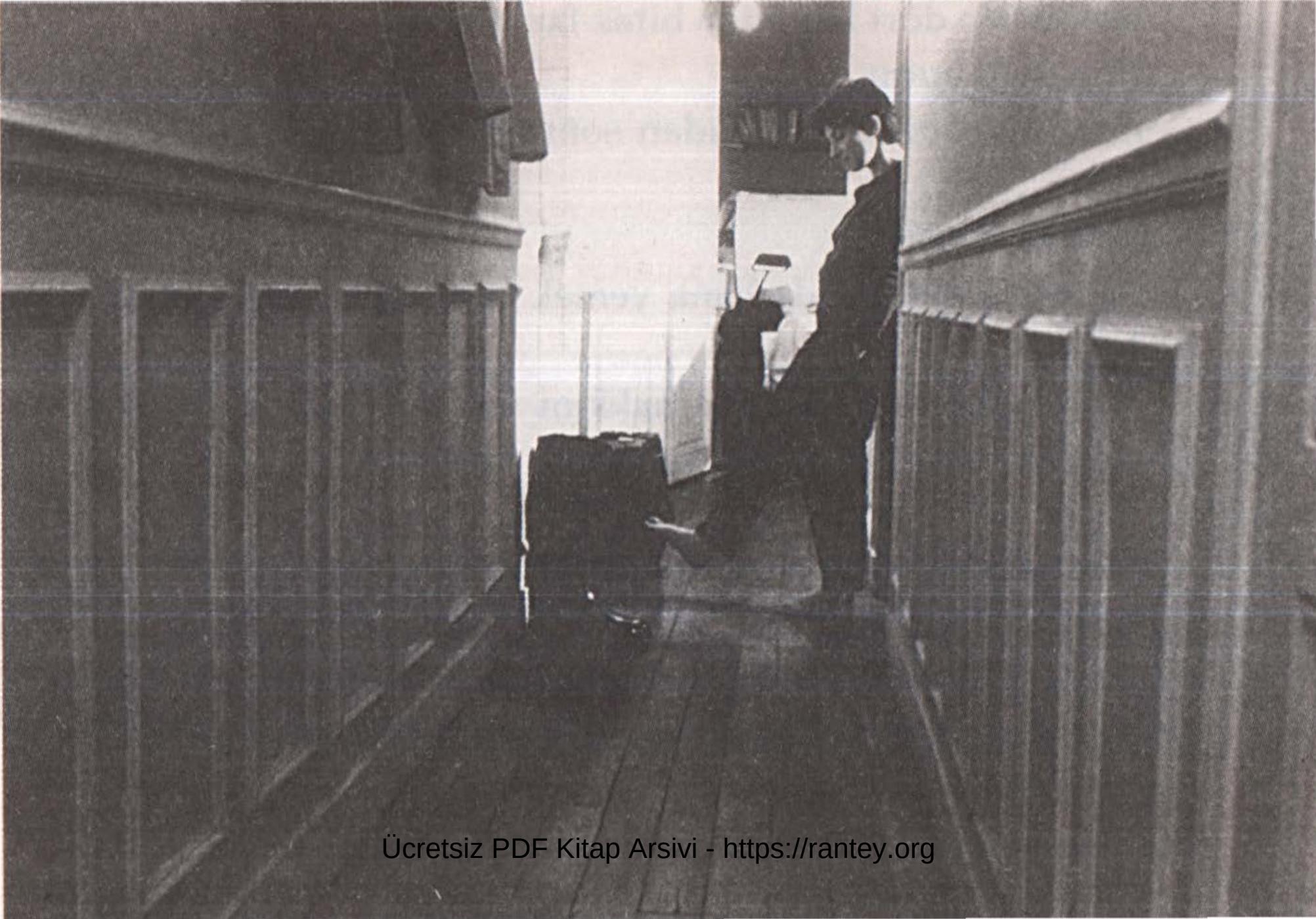

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ve havanın sıcak olduğu o yerde sıcak yüzünden ve ayrıca kendimle ne yapacağımı bilemediğimden, bir de berbat bir film yapmam dolayısıyla hiçbir işe yaramaz biri olduğum için, az kalsın evleniyordum, neden evlenmeyeyim. En azından birinin hoşuna gidecek bir şey yapmış olurdum, yani babamın.

Babama neden benim evlenmemi bu kadar istediğini sorduğumda bana öylesine, o zaman, hastalandığında yanında seninle ilgilenip sana bakacak biri olur dedi. Hastalanacağımı, çok hastalanacağımı nasıl biliyordu, kendime soruyorum.

Belki de bunu gerçekten öylesine söylüyordu çünkü söyleyecek bir şeyi yoktu. Ama hasta kız kardeşlerine bakmıştı, bu yüzden bütün kadınların hasta olacağına inanıyordu. Oysa annesi güçlü kuvvetliydi. Ancak savaştan sonra dayanacak hali kalmamıştı. Savaş boyunca babam gizlendikleri mahzenden çıkar, çalışmaya gidermiş, sarı yıldız takmazmış, takmamanın daha iyi olacağını bilirmiş ve annesi dayanmış.

Savaş bitince eskisi gibi olmamış. Sanki annesi savaş sırasında bütün gücünü tüketmiş. Yani ben öyle düşünüyorum. Kimse doğrulamadı bunu. Ama ya böyle olmalı ya da başka bir şey. Bana menopozdan, diyabetten bahsettiler. Ama bu başka bir şey.

Babam annesinden bahsetmezdi, annelerinden sadece kız kardeşlerinden biri bahseder ve annenin oğluna taptığını anlatırdı. Ailede Yahudi olmayan biriyle evlenen tek kardeş o, nedenleri vardı. Adamı seviyordu. Hâlâ da sever. Birbirlerine bakarlar. Onlar benim en küçük halam ve en küçük eniştem. Yakalanmadıkları hastalık kalmadı ama her defasında kurtulmasını bildiler, herhalde birbirlerine bakıp ilgilendikleri için.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Halam küçük kızına hayran. Küçük kızı da ona hayran. O da evlendi ve bir çocuğu var. Annem bana fotoğraflarını gösterdi. Kız bir Vietnamlıyla evlendi ve çocukta bu kendini biraz belli ediyor ama herkes son derece memnun.

Neyse ki ben evlenmedim çünkü çoktan dul kalmış olacaktım ve dul kalınca da sonsuza kadar dul kalıyorsunuz. Bunu bana kendisi dul kalan annem söyledi ve bir gün iyi ve dürüst bir adam dahi olsa asla kendimden çok yaşlı biriyle evlenmemeliydim dedi. Şimdiyse yalnızım ve sonsuza kadar böyle gidecek. Ben gençleri seviyorum ve tekrar yaşlı biriyle evlenip çoraplarını yıkamak istemiyorum. Lafın gelişi, bu sadece bir deyim, çünkü şimdi çamaşır makinem var. Ama birden yatakta kendini ihtiyar bir adamın yanında bulmak, birlikte yaşlanmadığın bir adamla, bu hiç olmayacak bir şey. Sadece bir arkadaşım olsun isterdim. Birlikte dışarı çıkabileceğin, tiyatroya hatta neden olmasın dansa gideceğin biri. Gençler dans etmeyi seviyor, ben de. Düğünlerde ya da başka yerlerde dans etmeyi seviyorum ve dans ederken kendim olduğum hissine kapılıyorum. Hele saatlerce dans etmişsem. İyi geliyor. Zaten ben hep dansçı ya da şarkıcı ya da yüzücü ya da müzisyen olmayı çok istemişimdir ama bunların hiçbirini yapamadım.

İşte bu yüzden kız torunumun eğitim görmesinden memnunum ve onun hayatını değerlendirmesini ve hele hele hiç dul kalmamasını isterdim. Aslında önünde çok zamanı var ama hiç bilinmez ki.

Neler olacağı asla bilinmez ve ben herkesten de az biliyorum, çünkü başıma gelenler daha önce başıma geldi ve böyle bir şey kimin aklına gelirdi. Aslında bunu düşünen biri olması gerek, aksi halde böyle bir şey olmazdı ve bu çok iyi organize edilmişti. Bütün bunlar çok iyi düşünülmüş ve üzerinde kafa yorulmuştu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

O zaman ben de kendime nihai de olsa bazen uzun uzun kafa yormanın her zaman için bir çözüm olmadığını söylüyorum.

Büyük kızım benden sürekli bunu konuşmamızı istiyor ama ben istemiyorum. Bunu yaparsam mahvolacağımı biliyorum. Yani öyle olacağını sanıyorum. Büyük kızım tam tersi olacağını söylüyor. Konuşmak gerektiğini. Ama kendisi de asla fazla bir şey söylemiyor, yani kendi hayatı hakkında demek istiyorum. Sanki söyleyeceği şeyler benim gibi bir anneye söylenmeyecek şeyler.

Bazen bunun başıma gelenler yüzünden olduğunu söylüyorum kendime. Bazen de tam tersi olduğunu söylüyorum. Ne düşüneceğimi bilmiyorum, o zaman ben de düşünmüyorum.

Zaten başıma gelen yeniden başlayabilirdi.

Hiçbir şey tamamen bitmiş değil. Her şey yeniden başlayabilir. Aynı şekilde değil ama yine de başlardı, özellikle de sokakta yatan insanları görünce, sayıları gitgide çoğalıyor ve ben onları görünce başımı çeviriyorum, başımı çeviriyorum çünkü buna dayanamıyorum ve geniş bir dairem olmasına rağmen onları yatmaya evime davet etmiyorum. Bazen kendi kendime bu bir çözüm olurdu diyorum ama sayıları çok fazla ve gitgide de artıyor. Ve pisler, bu da normal, ama pislik içimi ürpertiyor ve onları davet etmememin nedenlerinden biri de bu. Yine de sıcak bir banyodan, temiz giysilerden ve güzel bir çorbadan sonra yeniden tertemiz olacaklarını ve her zaman böyle pis olmadıklarını biliyorum.

Ama bu pislikle ben yüzleşemem. Ben bunu yaşadım ve artık bundan bahsedilmesini istemiyorum. Hele hele ne kendi evimde ne de başka birinin evinde bunu görmeyi. Midem kalkıyor ve sokakta bunu gördüğümde hiç düşünmeden başka tarafa bakıyorum ve kızımın Paris'teki mahallesi gibi bazı mahallelere gittiğimde ve sokakta o kirli şilteleri gördüğümde de midem kalkıyor, kızıma buna nasıl

dayanabildiğini soruyorum. Bana kendisinin de dayanamadığını ve özellikle hava yağmurlu ve kapalı olduğunda görmemeye çalıştığını söylüyor. Güneşli havada daha dayanılır bir şey, çünkü şilteler güneşe çıkarılmış gibi ve lekeler de daha az belli oluyor. Evet, kendi kendime böyle diyorum, biraz daha az ama yine de kokuyu alıyorsunuz. Ve bazen kokuyu duymak kadar berbat bir şey yok. Çiçekler hariç. Onları uzun süre suda bırakıp suyunu değiştirmeyerek unutmanız hariç. Onları unutuyorsunuz ve acayip bir koku yaymaya başlıyorlar. O zaman onları hiç üzülmeden atıyorsunuz. Ya da et. Bazen et kokusu da insanın midesini kaldırıyor. Bu durumda açlıktan ölüyor olsanız da yememelisiniz. Açlık duygusu içinizi kemirse ve bu çok korkunç bir şey olsa da özellikle yememelisiniz.

Şimdi karnı nadiren acıkıyor, yine de yeniden kilo almak ve sağlıklı kalmak için yemek yemesi gerektiğini biliyor, o zaman saatlerce onun iştahını açabilecek şeylerden

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

konuşuluyor ve hep aynı sonuca varılıyor, ona soğanlı ringa balığı lazım, ha konserve ringa balığı ha salamura ringa balığı, fark etmez, yeter ki ringa balığı olsun. Küçük gri karidesleri de seviyor ama hafif mayonezli ve taze soğanlı bir salatanın içinde, tadı tuzu yerinde bir mayonez yoksa canı istemiyor. Ve bir de beyaz peynir var. Beyaz peynirsiz ne yapardı bilemiyor ve alışveriş listesinin en başında her zaman beyaz peynir var.

Ben de beyaz peynir seviyorum ama beyaz peynir diye diye artık sevmeme noktasına geldim. Sevdiğim şey, günün bir hayatım olduğunu hissettiğim ânı, sigara almaya giderken rahat ve hızlı adımlarla yürüdüğüm zamanlar. Bir anda biri oluyorum. Özgür bir insan, yapacak bir işi olan bir insan. Ve özellikle de bugün çünkü onca kasvetli günden sonra güneş var.

Hiçbir şey olmasa da olanları yazmayı seviyorum. Evet, o zaman da kendimi yapacak bir şeyi olan bir insan gibi hissediyorum, hiçbir şey olmasa da.

Ama yine de bir şeyler oluyor, küçük küçük şeyler.

Çalan telefon var. Söylenen ya da karşılıklı söylenen kelimeler var. Sessizlik. Bazen iç çekişler. Komşuların gürültüsü. Çalışmayan asansör. Aşağı indirilecek çöpler ve yine söylenen ve pek azı karşılıklı söylenen kelimeler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kız kardeşim şu anda burada. Onu görmeyeli çok uzun zaman olmuştu ama yine gidiyor. Kardeşimin bir hayatı var. Kardeşim yaşamanın zevkini biliyor. Ona bakıyor ve bunu nasıl yapıyor diyorum.

Doğduğundan beri hayattan zevk almasını biliyor. Ve o küçük kahverengi yumuşak gözleri. Ve o teni. Toparlak ve güleç.

Bazen kızdığı zamanlar hariç. Ama bu hemen geçiyor. Kızdığında bir şey onu kızdırmışsa derhal kızıyor. Benim gibi yıllarca beklemiyor. Ben bir şeyin beni kızdırdığını ve hatta bana korkunç bir şekilde acı çektirdiğini söyleyene kadar yıllarca beklerim. Üstelik bir de bahaneye ihtiyaç duyarım. Hiç ilgisi olmayan bir bahaneye. O zaman kızarım. Kızdığım zaman bunun korkunç olduğu, bağırdığım hatta avaz avaz bağırdığım ve etrafımdaki dünyanın kopup parçalara ayrılacağı izlenimine kapılıyorum. Benim öfkem yüzünden biri ölecek. Evet, bir başladı mı öfkem uçsuz bucaksız. Beni kötü ediyor ve çoğu zaman da içimde kalıyor.

Bak nasıl kızdım görüyorsun, nasıl avaz avaz bağırdım görüyorsun, dediğimde L. gülüyor. Sen buna bağırmak mı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

diyorsun? Evet. O zaman L. daha çok gülüyor ve güldüğünü görmek hoşuma gidiyor. Onun çılgınca bir mizah anlayışı var, ara sıra onu güldürmek istediğim zamanlar hariç. O zaman hiç başarılı olamıyorum. Hatta bu bazen onu kızdırıyor ve ben nedenini anlıyorum. Bana kızmasından nefret ediyorum ve ne yapacağımı bilemiyorum, o zaman ben de içime kapanmaktan başka bir şey yapmıyorum. İki defa hariç L.'ye asla bağırmadım ve ilacın etkisi altındaydım. Farkında değildim ama ben sadece kendimi kurtarmakta olduğumu sanırken aslında etki altındaydım. Ama etki altındaysanız kurtulamazsınız, sadece öyle sanırsınız ve birkaç dakika, birkaç saat, bazen birkaç gün boyunca tuhaf bir özgürlük duygusuna kapılırsınız. Sonra bu kaybolur, kendinize sorular yöneltir, şimdi aldatıcı özgürlük adını verdiğim bir özgürlük hissini birkaç dakikalığına tatmak uğruna birinin kalbini kırmaya gerçekten değer miydi diye sorarsınız.

Önemli değilse, aslında fazla bir önemi yoksa bile biraz bağırabilirim ve bağırabildiğim için gurur duyarım. Ama önemliyse, o zaman öfkem içimde kalıyor ve beni harap ediyor. Öfkem bana karşı dönüyor ve beni o kadar eziyor ki bazen günlerce yatakta kalıyor ve kendime vitamin almama rağmen neden bu kadar yorgun olduğumu soruyorum. Kansızlıktan olmalı diyorum. Bazen doktora gittiğim bile oluyor ve doktor benden tahliller yaptırmamı istiyor, kan değerlerim artık hiç iyi çıkmıyor ama bu hep aynı, yine de doktor bana birkaç iğne yapmak istiyor. Ona bütün kanımı değiştirmek zorunda mıyım acaba diye soruyorum. Hayır diyor. Bazen bir düşüneyim diyor, öyle kan değiştirilemez, hem sonra kanınız değiştirilse bile geri gelir ve birden içim rahatlıyor. Aslında kanımın değiştirilmesi hiç hoşuma gitmezdi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kanıma neden bu kadar bağlıyım bilmiyorum. Bu karanlık bir duygu ve bunu aydınlatmak istemezdim. Şundan eminim, eğer bunu aydınlatacak olursam, kendimde hoşuma gitmeyen bir şeyi aydınlatmış olacağım, o halde bunu karanlıkta bırakalım. En doğrusu bu ve daha bir yığın başka şey için de karanlıkta bırakmak en doğrusu. Yine de bazen kendi kendime gerçeği aramalı diyorum ama hangi gerçek? Bu çok önemli. Kitaplarda ya da filmlerde gerçeklik olduğunda bunu hissediyorsunuz. Karanlıkta kalsa bile, özellikle de karanlıkta kaldığı zamanlar. Gerçeklik karanlıkta kaldığında ve siz orada bir gerçeklik olduğunu hissettiğinizde, alttan alta ve yavaşça oluşan bir şey var, siz artık onu düşünmez olduğunuzda bile, bazen son derece yavaş bir şekilde oluşan bir şey, bir anda bu gerçeklik belirliveriyor ve bu her gün yaşanmayan olağanüstü bir an ve çok hoş, o kadar hoş ki ansızın kendinizi hafiflemiş ve sakinleşmiş hissediyorsunuz.

Yarın kız kardeşim evine dönüyor. Onun gitmesi beni daha şimdiden korkutuyor. Annemle kendimi baş başa yapayalnız bulacağım, fırsatını bulduğu an yüzümü yakalayıp duygulanmış bir edayla beni öpmeye kalkabilir, o kadar duygulanmış ki yüzümü çeviriyorum. Bir yandan da abartılı bir duygusallıkla konuşuyor. Kız kardeşimle ben onu durduruyoruz. Onu tam zamanında durduruyoruz.

O zaman da, burada kimse beni konuşturmuyor, diyor. Duymayı arzu ettiğiniz sözler değil bunlar, nedenini bilmiyorum. Ya da gülersek, tamam işte diyor, tamam, benimle alay ediyorsunuz siz. Ama gülmeye ihtiyacımız var. Hatta gülme krizlerine. Yoksa bütün bu duygusallık dalgası üzerimize kapanacak ve onunla ne yapacağımızı bilemeyeceğiz, ama insana ağır geliyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu ağırlık bazen saatlerce sürüyor. Bunu sevmiyoruz, ne ben ne de kardeşim. Bu kadarı çok fazla. Ama annem buna bayılıyor. Sanki böyle yaparak sevgiyi var ediyor.

Var olan sevgi mi, bilmiyorum. Kuşkusuz. Bir nevi sevgi. Bilmiyorum.

Bazen kendime anneme bir köpek getirsem diyorum. Ama o yağmur yüzünden, düşerim korkusuyla istemiyor.

Kapalı kapılar ardında yazabilmek için kendimi annemin geniş dairesinde küçük bir odada buldum. Oda patlayacak kadar tıka basa dolu. Bu aksine beni rahatsız etmiyor.

Sığınacağım bir yer var. Yazıyorum ve pencere açık sigara içiyorum.

Annem sigara kokusunu almamalıymış, kız kardeşim böyle dedi, yoksa sigara içme arzusu depreşir ve o kalple sonu gelirmiş.

Bugün kız kardeşim onu kuaföre götürdü. Bu hastaneden beri sokağa ilk çıkışıydı, ilk çıkışı da kuaföre oldu.

Kendini böyle perişan görmeye artık dayanamıyormuş.

Evet, bir zamanlar ne kadar da güzel olan bu kadının tepesindeki birkaç tutam saç taranıp şekillendirildi. Artık eskisi kadar güzel olmamak onu üzüyor. Anlıyorum. Bazen anlamayı arzu etmesem bile, hemen her zaman her şeyi anlıyorum.

O zaman midem bulanıyor.

Ve sonra yeniden sofrada.

Öğlen yemeği.

Ve daha yemeğine bile başlamamışken yarın ne yiyeceğiz diye soruyor. Kardeşim gidince demek istiyor. Ama söylemiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Benim ona yemek yapamayacağıma inanmak istiyor.

O zaman ben de ona yapabilirim diyorum; bunun üzerine, normalde ben geldiğimde yemekleri hep kendisinin yaptığını söylüyor ve ben yanından geçerken yine beni öpmek istiyor, kendimi kurtarıyorum ve birden kendimi zalim ve hatta aptal hissediyorum. Aslında ne olurdu sanki, onun beni öpmesine izin verseydim, mutlu olurdu.

Ama neden yaşlı bir çocuk olarak kaldığımın böyle kör gözüm parmağına gözüme sokulmasına katlanmak zor.

Ve bu yüzden kendime bir hayat kuramadığımın.

Ve beni kurtaran tek şey yazı. Ama o kadar da değil.

Ama yazdığımda da yine onun hakkında yazıyorum ve yazmayan insanların hayal ettikleri gibi bu bir kurtuluş değil. Hayır, bu bir kurtuluş değil. Gerçek bir kurtuluş değil.

Masada gözleri kapanıyor.

Evet, kuaför onu yordu.

Hemen arkasından divana uzandı. Uyuyor.

İçim sıkılıyor. Geçecek. Yarın. İçim sıkılıyor olsa da C.'nin mesajlarına cevap vermeyeceğim. Ve kendime inancım büyük. İçimden yapacak bir şey yok diyorum. Ama mesajlar gelmediğinde onları bekliyor ve aynı şekilde beklemek zorunda olan C.'yi hiç düşünmüyorum, bir tek kendimi düşünüyorum, direnmeyi nasıl başarabildiğimi.

Şimdi o dönemde bana gönderdiği mesajları ve bütün diğerlerini yeniden okuduktan sonra pişmanlık duyuyorum. Bozuştuğumuz için değil, hayır. Ama dürüstçe cevap vermediğim için.

Sadece pişmanlık duyuyorum ve bunu ona bunu söylemek isterdim. Ama çok geç olduğunu ve hiçbir şey söylememenin

kuşkusuz en iyisi olacağını ve bu kez kendimi değil onu düşünmem gerektiğini biliyorum.

Sadece pişmanlık duyuyorum ama özlediğim tek şey mesajları, başka bir şey değil.

Bu bizim ilk kopuşumuzdu ve dayanmalıydım.

Bir süre dayandım ve sonra beklemediğim halde o bana geldi ve ben de git diyemedim. Sadece burada ne işin var dedim. Memnun olmamıştım. Ama o hiçbir şey olmamış gibi davrandı ve içeri girdi.

Kapıyı açmamalıymışım.

Annem küçük odada beliriyor.

Gel biraz buraya, gel. Seni kızdırıyor muyum?

Yok canım, sorunlarım var.

Ama onları halletmelisin. Evet, halledeceğim.

Yattım.

Bir bu odada bir şu odada saklanıyorum, sonra saklandığım için utanıyorum.

Annemin oturduğu odaya geri dönüyorum. Söyleyecek bir şey bulmaya çalışıyorum. Soruyorum, kitabını bitirdin mi?

Hayır, okuyamıyorum, gözlerim fena. Bulanık görüyorum.

Ona asla kitabını bitirdin mi diye sormamalıydım. Böyle bir şeyin geleceğini beklemem gerekirdi.

Birkaç saniye orada kalıyor ve dönüp saklanıyorum. Sonra saklansam da onun varlığını hissediyorum, o halde saklanmak bir işe yaramıyor diyorum. En iyisi onun çoğu zaman yattığı ya da yarı uzandığı odaya dönmek. Ama bunun sadece düşüncesiyle bile kalbim sıkışıyor.

Kalbim sıkışıyor, birkaç damla yaş. Siliyorum.

Bir cenazeye gider gibi oraya dönüyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bir kez daha utanıyorum.

Bir ara kendimi annemin değişmez düzenine kaptırıyorum. Bu iki üç günlük düzenlemeler iyi oluyor.

Buzdolabında yiyecek var. Temiz bir mutfakta belli saatlerde yemek yeniyor.

Ansızın gerçek bir hayatı olmasına karar verdiği zamanlar hariç, ki o da çok nadir, buzdolabında asla bir şeyin bulunmadığı kendi evindeki gibi değil.

Böyle bir karara nadiren varıyor ve varsa bile her zaman başaramıyor.

Sokağa çıkmak, süpermarkete girmek ona neredeyse katlanılmaz bir iş gibi geliyor, telefon etmek ya da akşamları arkadaşlarla çıkmak da öyle.

Çoğu zaman akşam için dışarda randevusu olduğunda, akşamüzeri içinden gitmeyeceğim demeye başlıyor. Oraya gidemem. Çok istekli değilim. Sonunda telefon ediyor, bir şeyler uyduruyor ve gelecek hafta yapıp yapamayacağını pek bilemeden, gelecek haftaya, diyor.

Bazen çok basit oluyor, gidiyor, özellikle de onu gelip alırlarsa.

Ama çoğu zaman yatıyor, uyku hapı alıp uyuyor.

Yeni ilişkisini anlattığında New York'taki erkek arkadaşı, en azından New York'taki ve belki de bütün dünyadaki en iyi arkadaşı herhalde bu yüzden, bu harika bir şey, yepyeni bir hayatın olacak, her şeye yeniden başlayabileceksin demişti. Ama kız o kadar genç ki. Önemi yok. Onunla yeni karşılaştım, arkadaşıma onunla nasıl tanıştığımı anlatmıyorum. Utanıyorum. Güzel bir kız diyorum, inanılmaz, zeki, bunun üzerine gel diyor, onunla birlikte gel. Evet, gideceğim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Karadut mu desem yoksa bir kınalı kuzu mu, öyle bir havası var, ikisi arasında karar veremiyorum.

Onu seviyor musun? Evet, öyle sanıyorum. Evet, sanırım onu seviyorum. Belki. Bilemiyorum.

O beni dinliyor.

Onunla aralıksız konuşuyorum.

Yapmamalıymışım.

Her şey ışık hızı ve Hiroşima hakkında bir konferansla başlamıştı. Nice'li fizik profesörü, cesetlerin ve çoktan yere serilenlerin gölgesi hâlâ oradaydı, şehrin duvarlarına kazınmıştı, demişti.

Ve birden kendi kendime, imgeler üzerine yaptığım çalışmamda tıpkı böyle bir şeyi yeniden yaratmaya çalışmalıyım dedim. Mutlaka yapmam gereken şey buydu.

Daha sonra kardeşim Meksika'dan beni görmeye geldi ve beni Facebook'a kaydetti.

İşte her şey böyle başladı.

İnsanların gölgelerden bahsettiğini gördüm, cevap verdim.

Büyük profesör salondan çıkarken onunla konuşmak istedim. Ama onda kendisiyle konuşulamayacak bir hava vardı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Belki böyle bir havası olmasaydı olanlar olmayacaktı. Belki. Bilmiyorum. Belki de sadece hiç tanımadığım biriyle konuşmak için bunu bahane ettim. Ama sanmıyorum. Sohbet çok heyecan vericiydi ve ertesi gün tekrar başladım. Evet, Facebook'tan. Onu bulmaya çalışıyorum. Ama Facebook bana pis bir oyun oynadı. Bu sohbet silinmişti ve benim belleğim de zayıftı.

Her neyse bu sohbet belli bir süre sonunda renk değiştirdi. Sohbette gölgeler filan kalmamıştı ve yerini bir sürü tekrar görüşelim'ler, ben de öperim'ler ve ben de'ler almıştı. Daha ne olsun, şimdilik hepsi bu kadar. Şimdilik evet ama bir anda her şey değişebilir ve ben bütün kalbimle titreyerek yazıyor ve onun uyanmasını bekliyordum. Bilgisayarın karşısında kalıyor ve birden ekranın solunda onun isminin yanında o küçük yeşil noktanın belirdiğini görüyordum ve yeniden başlıyordu. Heyecan verici, duygulandırıcı ve hızlıydı. Ve her şey gitgide daha da hızlanarak ilerliyordu. Ve ben mutluydum. O kadar mutluydum ki inanılmazdı. Bu böyle devam edebilirdi, sadece yazışarak. Olabilirdi ve kuşkusuz ben de bütün hayatım boyunca mutlu olurdum, ama günün birinde birbirimizi görmek istedik. Ve bu da bir istek olarak kalabilirdi, birbirimize yazmakla ve durmadan birbirimize ne kadar istekli olduğumuzu, bunun nedenlerini söylemekle yetinebilirdik. O kadar mutluydum ki, kuşkusuz bu bana yeterdi ama tıpkı onun gibi ben de bedenimde ve her yerde onu görme arzusu duyuyordum ve onun için de aynı şey söz konusuydu. Daha şimdiden birbirimize karşılaştığımızda nasıl kucaklaşacağımızı anlatıyor ve öpücüklerimizi hissediyorduk, bu da yetebilirdi. Ben yeniden yaşıyordum. Sabah sabırsızlıkla kalkıyor ve birbirimize söylediğimiz sözcüklerle tatmin oluyor, karşılıklı sözcüklerle, onun bana

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

gönderdiği şarkı ve şiirleri okuyarak yatıyordum ve insan on beş yaşındayken birbirine şiirler ve şarkılar gönderir inancındaydım, şarkılar dinliyordum ve özellikle My Funny Valentine ve Big Bang'i söylüyordum. Avaz avaz söylediğim hüzünlü şarkılar.

Aralıksız bu şarkıları söylüyordum, bu iş bu noktada durabilirdi, kalbim çarpıyor ve bedenim yaşıyordu. Nasıl da mutluydum. Hatta kendime hiç böyle mutlu olmuş muydun diye soruyordum ve birimiz ya da ötekimiz gitgide daha sık, seni görmek istiyorum, istiyorum istiyorum, diyordu.

Bir gün bu oldu.

Önümüzdeki hafta seni görmeye gelmek için iki günüm olup olmadığına bakacağım diye yazmıştı. İkimiz için böylesi daha iyi olurdu diye düşünüyorum. Artık Facebook'taki yeni arkadaşlarına bakma, yoksa kıskanırım. Hayır hayır, komiklik olsun diye söylüyorum bunu.

Şiddetle öperim.

Çoktan kuşkulanmalıymışım ama bunun sadece espri olduğunu düşünüyor ve gülüyordum. Bir bilebilseydim.

Son anda sağlık nedenleri yüzünden gelemedi. İçten içe rahatlamıştım. Olmadık bir yerinde apse çıkmış. Bazen olurmuş ona.

Neden bilmem, içten içe rahatladım ama kuşkusuz çoktan biliyordum.

Daha sonra bana, sen gel, dedi. Önce evet sonra hayır dedim. Kötüyüm. Dayanamazsın. Dayanırım dedi, çok şeye dayandığını ve daha pek çok şeye, benim rahatsızlığıma da dayanacağını söyledi. Bunun bu şekilde sakin sakin

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

onaylanması karşısında, özellikle pek çok başka şey için her zaman doğru olmayacağından kuşku duymalıydım.

Sonra başka biri bana, ne kaybedersin git, dedi. İngiltere'ye gittim. Orada yaşıyordu. Londra'nın ikinci bölgesinde. Her şeyin birbirine benzediği bir semt.

Gitmemeliydim.

Bugün annem hıçkırarak uyandı. Ruhunu teslim edecekmiş gibi hıçkırıklar. Neredeyse çığlık gibi. İçimden, bir at kişnese böyle kişner herhalde, dedim. Ama atları tanımıyordum. Doğaya ait hemen hiçbir şeyi tanımıyorum. Bununla birlikte, doğada daha iyi nefes alındığını biliyordum ve kendime oraya gitmeliyim diyordum. Ama nereye bilemiyordum.

Bu hıçkırıkların benim suçum olduğunu biliyordum. Zaten bende doğru olmasa bile her şeyin benim suçum olduğu duygusu vardı. Ama bu defa bu doğru. Artık orada olmaya dayanamıyordum, saklanıyordum, ondan kaçıyordum ve o bunu hissediyordu.

Bunun üzerine bir gayret ona sevecenlik ve şefkat gösterdim ve annem hemen hemen sakinleşti.

Kolundan sıkı sıkı tutarak onunla blokun etrafında bir tur attık.

Bacakları titriyordu, yavaş yavaş yürüdük. Bugün ilk güneşli gündü ve annem yedi haftadır dışarı çıkmamıştı.

Birkaç adım sonra ikimiz güneşli bir terasta oturduk. Kavşakta bir yerdi ve çok sayıda araba gelip geçiyordu. Yüzünü güneşe verdi, gözlerini kapadı. Güzeldi, mutluydu.

İyi geldi, dedi, güzel. Güneşe ne kadar ihtiyacım varmış.

Evet, iyi geliyor, dedim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Güneş çok yakıyordu ve ben terlemeye, kavşağa ve tozlara dayanmakta zorlanmaya başladım. Ama o, o terlemiyordu, güneşi içiyordu.

Yüzünü güneşe veriyor ve gözlerini yumuyordu. Adeta gülümsüyordu. Müthiş yoğunlaşmış bir havası vardı. Güneş yüzündendi.

Güneş gözlüğü takıyordu çünkü göz kuruluğu yüzünden doktor tavsiye etmişti. Her zaman doktorlar ne tavsiye ederse onu yapardı. Ama gözlerinin kapalı olduğunu ve yüzünü Brüksel güneşine doğru çevirdiğini görüyordum.

Gidiyoruz, dedim. Beş dakika daha, dedi.

Bir şey demedim, bekliyordum. Zamanın geçmesini bekliyordum.

Sonunda kalktık ve o hep o titrek bacakları üzerinde ve ben ter içinde eve döndük.

Bana, sen benden kaçıyorsun, dedi.

İçimden, konuşuyor, dedim. Nihayet konuşuyor ve bu doğru.

Memnundum.

Bana seni seviyorum demiyordu.

Nefes alıyordum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hastaneye onu görmeye gittiğimde ve gece yataktan düştüğünde, zor olsa da her şeye rağmen iyi geçen kalp ameliyatından sonraki yıldı, yani o ameliyattan sonra, artık ne zamandı bilemiyorum, her şey birbirine karışıyor, yataktan düşmüştü ve bir kez daha hastaneye gitmek zorunda kalmıştı, orada bana yere düşeceğimi sanacak kadar büyük bir şiddetle, seni böyle kirli bir gömlekle görmek istemiyorum, dedi; yumruğunu sıkıp sanki gerçekten yumruk atacakmışçasına bana doğru uzatarak, sana bir tane patlatacağım, dedi.

O zaman aklımdan onun bu şiddeti yıllardır içinde tutmuş olması gerektiğini geçirdim. Bana verdiği ya da benden kopardığı bütün öpücüklerin sadece bunun için olduğunu. Onu rahatsız ettiğimi. Ben, derbeder kıyafetlerim, taraz taraz saçlarım onu rahatsız ediyorduk, ona batıyorduk. Bu ona güven veren şeylerin fazlasıyla tersiydi. Dümdüz, pürüzsüz bir dünya. Ütüsüz bir gömleğin, kötü sürprizlerin olmadığı dümdüz bir dünya.

Beni yumruklamak istemişti ve bunu söylüyordu. Hoşnuttum ama nedenini pek bilemiyordum, ancak sahici bir şeylerin geçtiğini hissediyordum. Az kalsın düşeceğimi sanmıştım ama memnundum.

İyiydi bu, bunu hissediyordum. Gülümsedim. Onun önünde değil, daha sonra. Onu rahatsız ediyordum ve hiç olmazsa bir kere olsun bunu söylüyordu.

Hakkımda yazılanlar, filmlerim kabahatlerimi azıcık hafifletiyordu ama tamamen değil. Gazetelerden yazılar kesip saklıyordu. Ama bir de saçlarım düzgün taranmış olsaydı daha iyi olurdu. Evet, gerçekten daha iyi.

Ona eskimiş pabuçlarla gittiğimde, şunları görmeye dayanamıyorum, derdi bazen.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ne de şu cekete.

Ve restoranda parmağımı sosa daldırdığımda, sanırım patlayacaktı.

Beni rahat bırak diyordum. Hayır, seni rahat bırakmayacağım.

Parmağımı sosa batırmak için içimde öyle büyük bir arzu duyuyordum ki. Üstelik hemen köşedeki bu restoranda tanıdığı insanlar vardı ve onları aşırı bir hararetle kucaklıyordu.

Sonra bana onlardan bahsediyordu. Hayır, onlardan değil. Onu nasıl sevdiklerinden ve onu genç ve güzelken tanıdıklarından.

Tanıdığı bu insanlar onun gibi yaşlıydı. İyi giyimli ve ondan daha sağlıklı yaşlı Yahudiler.

Bunlar savaş artığı değillerdi. Kadınların çoğunun hâlâ bir sürü saçı vardı ve kulakları annemden daha iyi işitiyordu.

Bütün bu insanlar tavsiyelerde bulunuyordu. Her şeyi ondan daha iyi biliyorlardı ve çoğunun onlara tavsiyelerde bulunan doktor oğulları vardı.

Yani bu insanlar her şeyden haberli insanlardı. Kalp ensülin diyaliz hikâyelerini biliyorlardı. Bunlardan bahsetmeye bayılıyorlardı. Bazen başka şeylerden de ama nadiren. Laflarını bir hekim edasıyla, kalbi zayıf olanların çocuklarını ve torunlarını görmek için uçağa atlayıp ta Meksikalara gitmemesi gerektiğini söyleyerek bitiriyorlardı.

Kardiyolog ona bunu yasaklamamıştı ki.

Aslında annem onun ne dediğini iyi anlamamıştı. Hem sonra doktor aort damarının daraldığından söz etmiş, sizin yaşınızda bu normal demişti.

İşte o zaman ilk krizini uçakta geçirdi. Bu kriz onu kurtardı. Uçakta genç bir doktor vardı, ona hemen ameliyat edilmesi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

gerektiğini söyledi. İşte bu onu kurtardı. Hatta kardeşim onu almak için uçağa bile çıktı.

Hemen arkasından onu Brüksel'de hastaneye naklettiler, orada ameliyat oldu ve kurtuldu. Bu olmasa belki de aortu o farkına bile varmadan yavaş yavaş daralmaya devam edecekti, çok geç kalınacak ve sonu gelecekti. Yani çok şanslıydı, çok şanslı ama daha bitmemişti. Bir gün, biz sonunda her şeyin yolunda gittiğine inanırken ve ben de orada kapısı sıkı sıkı kapalı bir odada uyurken korkunç bir gürleme duydum, bir patlama sesi.

Kalktım ve onu sırt üstü yerde yatarken buldum, düşmüştü. Kolu bacağı bir taraftaki bedeni yatağının yanındaki halının üstündeydi. Herhalde tuvalete gitmek istemiş ve içinde bir şeyler boşalıvermişti, o zaman yere düşmüştü. Dehşet içindeydim. Bir yerin acıyor mu? Bilmiyordu. Gel yatmana yardım edeyim. Yatakta hâlâ hiçbir şey hissetmiyordu. Belki de sonuçta pek ciddi bir şey değildi.

Üstünü örttüm. Tekrar bir yerin ağrıyor mu diye sordum. Hayır dedi, hiç ağrımıyor. Ben tekrar yattım. Endişeli ama tam olarak da değil. Yine de dehşete kapılmıştım. Kendi kendime bu defa ucuz kurtuldu dedim ama bir kez daha olursa korkunç olabilirdi. Başını çarpmıştı ve başını daha sert bir şekilde çarpmış olsaydı neler olabilirdi. Kalbim yatakta şiddetle çarpıyordu, sonra sakinleşti.

Bir saat sonra annem acıdan haykırıyordu ve onu bir kez daha hastaneye götürdüm. İşte o günden beridir sol omzunu kullanamıyor.

Bana yumruğunu işte hastanedeki o hafta uzatmıştı.

Annem gençken onu o kadar severdim ki.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

O, gençliği, güzelliği, elbiseleri. En çok da geniş altın ve portakal rengi çizgili yazlık elbisesini. Işıl ışıl parlardı. Elbisesini kapatmam için beni yardıma çağırırdı ve ben buna bayılırdım. Sonra bana oldu mu tamam mı diye sorardı. Evet, çok güzelsin. Bu kıyafet sana çok yakışıyor. Siyah gözlerin yüzünden.

Ve onunla konuşur, olmadık şeyler anlatırdım.

Sık sık kaçardım, en çok da denize. Beni bulurlardı. Biri mutlaka beni bulurdu.

Onu severdim. Yine de yemek yiyemezdim. Yine de sürekli üstümü kirletirdim. Ve gider saatlerce plaj boyunca dolaşırdım.

Mavi beyaz kareli bir mayosu da vardı. Kuma oturur, ondan bundan konuşurduk. Bir erkek kardeşim olsun isterdim. Olacak, erkek ya da kız.

Bir kız kardeşim oldu ve üzülmedim. Ama en başta biraz düş kırıklığına uğradım. Azıcık. Hemencecik de sevdim. Tam bir karadut.

O şimdi Meksika'da yaşıyor ve sık sık Skype ile görüşüyoruz. C.'yi sevmiyor. Seni mutlu etmiyor, diyor.

Oysa C. onunla mutlu olayım isterdi.

C. benim güldüğümü görmekten hoşlanır, onunla birlikte hayatı sevdiğimi görmekten hoşlanır.

Tam tersi oldu. Tersi. Felaket.

Ama bu New York'ta oldu. Daha önce birbirimizi çok az gördüğümüzden felaket yerleşecek zaman bulamamıştı. New York'ta buldu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Güldüğümü görmek hoşuna gidiyordu ve ben ona tam tersini verdim. Artık gülmüyordum, ağlıyordum. Artık konuşmuyordum. Sadece ağır bir sessizlik. Artık süzülmüyordum. Bedenimden, onun bedeninden firar ediyordum.

Nasıl anlamadım.

Televizyon seyrediyorduk, filmler, sipariş ettiğimiz filmler. Filmlerin karşısında yaşamayı başarıyorduk. Yaşamamız için bize filmler gerekiyordu. En baştaki gibi değil ama yine de yaşamak. Ve bazen birbirimizi okşamak. Ve hatta azıcık sevişmek. Sadece birbirimizi sevmek. Ve bazen uyumak. Nadiren. Uykusuzluk bizi yutuyordu. Yorgunluk, gözyaşları. Sonra biraz belli belirsiz, sönük gülümsemeler.

Londra'da sana kapıyı açtığım zamanki o gülümseyişini hatırlıyorum, bir gün bana böyle dedi. Senin gülümseyişinle hoş bir gündü. Evet, peki ama o zaman ben sana şaka yollu, artık yarım köpeğimden başka bir şeyim yok dediğimde neden kusmamak için kendini zor tuttuğunu söyledin. Cidden anlamıyordum. Hiçbir şey anlamıyordum ama bir güvensizlik duymaya başlıyordum. Sessiz kalıyordum. Sonra anladım. Eğer şimdi yarım köpeğim varsa, köpeğin diğer yarısı da benim eski sevgilime ait oluyordu. Yani, bir defasında benden istediği gibi ondan tamamen kurtulamamıştım.

İnanılmaz alıngan, mağrur, utangaç, uzlaşma bilmez, aşırı ve benim tek yaptığım şey de onun yaralarını kaşımak olmuştu. Dikleşiyor ve seni sevmiyorum diyordum. Artık seni sevmiyorum.

Bu mümkün değildi.

Hayır. Evet. Hayır. Evet.

Ben sana bir ev kurdum, bir gün bana böyle dedi. Ve bu doğruydu ve ben bunu fark etmemiştim bile.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Evet, ikide bir kapıyı çalan kuryeler bana bir ev kurmak için gereken şeyleri getiriyordu ve kapı çalındığında ben yine mi diyordum.

Kanaması vardı. Bilmiyordum. Hiçbir şey görmüyordum. Şimdi solan ve trajik olan yüzünü bile. Gözbebekleri görünmez olan gözlerini bile. Artık hiçbir şeyini. Artık ona doğru dönmüyordum bile. Hayır, bunu bile yapmıyordum.

Her bir hareketimi takip ediyordu. Her bir sözümü, her telefonumu inceliyordu.

Yalnız başına sokağa çıktığında senin Paris'teki ya da başka yerlerdeki kız arkadaşlarına telefon ettiğini bilmiyor muyum sanıyorsun diyordu.

Doğru diyordum, ama senin yanında telefon ettiğimde ve ben de seni öpüyorum dediğimde savaş çıkıyor. Dayanamıyorum.

Artık sadece görüntüler karşısında birbirimizin kollarındaydık ve daha sonra bazen gün ağarıncaya kadar konuşurduk ya da konuşmazdık.

Sonra midem isyan bayrağını çekene kadar kahve içerdik.

O zaman bana sık sık papatya çayı yapar getirirdi, çayın yanında eve çoğu zaman kargoyla gelen bir adet kesmeşeker olurdu.

Hastaneden çıktıktan sonra annem bana sadece doktorlardan, ağrılardan ve onu havaalanına kimin götüreceğinden dem vurdu.

Ve valizlerini kimin hazırlayacağından.

Kendisi artık yapamıyordu. Bu defa gerçekten yapamıyordu. Artrozdan deforme olmuş elleri, kendini hissettirmeye başlayan bacakları.

Kalçada bir ağrı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sulanan ya da kuruluk yüzünden yeterince sulanamayan gözleri.

Ve her gün kemikleri için kabadan bir iğne.

Bunlar yapılmasa kuma dönecekti. Artık ayakta bir insan değil, yatakta yatan bir kum.

Ama dayanacaktı. Bunu biliyordu, ben de.

Bazen durup dururken, artık Lehçeyi pek iyi hatırlamıyorum, derdi. Ona hiçbir şey sormadığımız halde. Düpedüz aklından böyle geçiriyor ve böyle de söylüyordu.

Neden, bilmiyorum.

Bazen sorduğumuz da oluyordu. Ona soruyorduk. Bazen de onun Polonya'dan geldiğini bilen evdeki bakım görevlileri ya da Lehçeyi unutmamış olan başka insanlar sorardı. Ama onunla birlikte Polonya'dan gelen ailesinden hiçbiri artık onunla değildi. Hepsi şu ya da bu şekilde kaybolup gitmişlerdi ve böyle olunca da kimseyle Lehçe konuşamıyordu. Böyle olunca da bilemiyordu. Her halükârda artık pek iyi değildi. Sadece birkaç kelime diyordu. Ben onun daha fazlasını bildiğini biliyordum ama şu ya da bu nedenle unuttuğunu söylüyordu.

Ben Polonyalı birini görmeyeyim hemen üç kuruşluk Lehçemi ortaya dökerim, Polonyalılar memnun olur ama iş orada kalır, üç kelimeyle daha ileri gidemezsin ve bir Rus görmeyeyim hemen on kelimelik Rusçamı çıkarırım ve sanki bu on kelimeyi dünyada benden başka bilen yokmuş gibi mutlu olur, gururlanırım ve Ruslar da bana sanki en az yüz kelime biliyormuşum gibi cevap verir, ben onlara bakar, baş işaretleri yaparım. En azından bir şeyler anlarmış havasında olurum. O zaman Ruslar gitgide daha hızlı konuşmaya başlar ve ben telaşa kapılırım. Niye paniemayu'lar ya da niye rosumié'ler

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

vardır, yani anlamıyorum demek. Artık nece konuştuğumu bilemem, Lehçe mi Rusça mı; sokakta birinin İbranice konuştuğunu duyunca daha da beter. Şalom ma mişmah derim, günaydın nasılsınız, iyi diye cevap verir ve yüzüme bile bakmadan geçip giderler ve ben incinirim. Onlarla yakınlık kurmak ve onlara İbraniceyi küçükken İbn Meymun okulunda öğrendiğimi, daha fazlasını öğrenememiş olmamın babamın kabahati olduğunu söylemek isterdim.

Zaten hep başka birinin hatası yüzündendir ve şimdi onun bir aziz olduğunu düşünsem de babam bir sürü hata yapmıştır.

Bunun doğru olmadığını çok iyi biliyorum ama yıllarımı alsa da keşfettim ki fena biri de değilmiş. Daha önce herkes babamın iyi biri olduğunu söylese de ben bunu kabul etmezdim. Tam olarak değil. Daha sonra, evet. Bunun için hastalanmam gerekti. Ben hasta olunca bütün dilleri konuşurum, en çok da İbranice gibi unuttuklarımı. Unuttuklarım geri gelir ve hiç unutmamış gibi okurum. Ve her fırsatta mırıldanır dururum. Gerekli olmasa bile.

Ve bir taksiye bindiğimde, şoför Arap ise Arapçayla İbranicenin aynı kökten geldiğine onu ikna etmeye çalışırım ve gururla yahad derim, bu bir demektir ve İbranicesi de ehad'tır. Taksi şoförü her zaman ikna olmaz ama bazen de olur. O zaman neden bilmem çok sevinirim ve taksinin arkasında sevinçten tepinirim ve sonra manzarayı seyrederim, Paris manzarasını ve manzarayı güzel bulurum. Özellikle de trafik sıkıştığında, bazen çok sabırsız olsam da etrafı daha iyi görmeye zamanım olur. Çok sabırsız olduğum zamanlarda trafik hep tıkanır ve öyle olmasa bile sabırsızlığımı yenmek için nefes almaya ihtiyaç duyarım. Bazen nefes aldığımda dahi sabırsızlığım arttıkça artar, o zaman taksi şoförüne beni şurada bırakın derim.

Bir gün Kanada'daki kız kardeşine kızının başka tipte ya da farklı biri olduğunu söylemesine rağmen aslında babamın beni sevdiğini bilirdim. Durumumdan haberi olduğunu bilmiyordum. Ondan tamamen sakladığımı düşünüyordum ama o anlamış. Bu da onu mutsuz etmiş. Herhalde bu yüzden benimle birlikteyken hep sessiz kalıyordu, ben de. Hani denir ya, imalarla yüklü ağır bir sessizlik, ama imalar sonunda anlaşılmıştı ve ben başka bir tiptendim.

Zaten eğer bir kabahat varsa, hatta yoksa bile bu da onun kabahatiydi. Benim yerime bir oğlan istemek ne demek. Aslında bunun onun kabahati olduğunu düşünmek işime geliyordu, çünkü bu aynı zamanda annemin ve herkesin de suçuydu. Zaten bir gün dayıma söyledim, eğer annem beni durmadan kucaklayıp göğsüne bastırmasaydı, belki işler başka türlü olurdu ama belki de olmazdı, hem zaten önemi yok, o kadar da önemli değil. Hem zaten artık hiç değil. Yani yine de, bütün o okşamalar falan, biraz fazlaydı, çok fazlaydı. Neyse, bunun ne zaman çok fazla olduğunu asla bilemezsiniz ya da belki bilirsiniz ama kendi kendinize o kadar da fazla değil dersiniz, daha beteri de var.

Ben kendimin ne başka tipte ne de farklı biri olduğumu düşünüyordum, hiç de değil, bir tipim vardı, tamamen bana özgü bir tip ve bu benim tipimdi. Biraz derbeder bir tip ama hoşuma gidiyordu. Başkalarının derbeder olmaması hoşuma gidiyordu ama ben derbeder tipin bana derbeder olmayan tipten daha yakıştığını düşünüyordum. Benim derbeder tipimin belli bir tarzı var diye düşünüyordum.

Tamamen bana ait bir tarz. Sonra bu bir alışkanlık haline geldi ve artık ne tipimi ne de tarzımı düşünür oldum, ben böyleydim, o kadar. Farklıydım.

Yani belki.

Başka tipte başka kızlar vardı ve böyleydi. Birbirimizi seviyorduk ve o kadar. Mayıs 1968'de on sekiz yaşıma girdim. Öyle olmuştu ki benim tarzım sıradanlaşmıştı ve her şey yeniden normal olmuştu, yani deyim yerindeyse, çünkü normal kelimesi hoşuma gitmiyor. Anormal kelimesini uzaktan çok daha fazla tercih ederim. Sadece uzaktan çünkü anormal'de de hâlâ normal kelimesini işitiyorsunuz ve bu kelimeyi duymak gerçekten içimden gelmiyor.

Böyle kelimeler var, yapacak bir şey yok, boğazınıza takılıp kalırlar, ben bu hissi iyi bilirim, açıkçası hoş değildir, tam tersi. O zaman yavaş yavaş ama uzun uzun en az yirmi dakika nefes almaya koyulmanız lazım. Yirmi dakikanın sonunda eğer gerçekten soluk almada yoğunlaşırsanız bazen geçer ama ben böyle yirmi dakika boyunca nefes almakta zorlanıyorum.

Neyse, tarzım neredeyse moda olunca artık modanın kendisi haline gelen tarzım hakkında kendime açıklamalar yapma zahmetinden, boyum elbise giymeye elverişli olmadığından kendime bana yakışmayan elbiseler giy deme derdinden kurtulmuş oldum. Boyum çok kısaydı ve elbiselerin beli

kalçamın üstüne düşüyordu ve bu durumda kalçam elbisenin belinden geçmiyor ve bu da beni dehşete düşürüyordu, evet kelimenin tam anlamıyla, ve görüyorsun işte bana yakışmıyor diyordum, kendi tarzımda ya da tipimde kalmak en iyisi diyordum. Ama yakıştı, yakıştı, rötuşlar, düzeltmeler yapmak lazım, o zaman olur. Hayır, düzeltmelerin sonu hep kötü olur ve ben düzeltilmiş ıvır zıvırla dolanır dururum, düzeltmeleri hissedersiniz ve en kötüsü de budur.

Bazen beni de rötuşlamak istedikleri izlenimine kapılırdım, yani beni biraz değiştirmek istediklerine, sonra her şeyin iyi gideceğine, bazen ben de değişme arzusuna kapılırdım ama bunun hiçbir yararı olmazdı.

Sürekli aynı şeyi tekrarlıyor ve kendisine bunu daha önce de söylemiştin dediğimde öfkeleniyor.

Artık burada bir şey söylemeye hakkım yok, derhal susturuyorlar.

Bir kez daha aynı şeyi tekrarladığında hiçbir şey demiyorum ama içimi çekiyorum.

Farkında değil ya da farkında, bilmiyorum.

Hiçbir şey demiyor ve taksi ya da havaalanından, hastanede yatan kanserli ve paralı bir kadından ve doksan altı yaşında hâlâ sapasağlam evinde düşüp hastaneye yatırılan bir adamdan bahsettiği hikâyelerine devam ediyor. Adam artık asla eskisi gibi olmayacakmış. Adam hâlâ ortalarda dolaşıp yemeğini yiyormuş.

Yağmur yağıyor, yağmur yağıyor. Oysa mevsim yaz.

Kendimi onun ölümüne hazırlıyorum. Biri nasıl yapıyorsun diye sordu. Kendimi onsuz hayal etmeye çalışıyorum. Ve olabileceğini düşünüyorum.

Onun için değil. Benim için. Ya da tersi.

Ama öyle görünüyor ki insan gerçekten hazırlanamıyor, o halde zaman kaybediyorum.

O, onun korkunç bir yaşama arzusu var.

Ya senin? Ben hiçbir şey bilmiyorum.

Diyor ki beni kandırıp hastaneye yatırdılar. Bana bunun önemsiz küçük bir ameliyat olacağını söylediler ve şimdi anlıyorum ki tam tersiymiş. Kalbime dokunacaklarmış.

Endişelenme.

İçini çekiyor ve hayır diyor.

Sonra farkında olmadan inliyor.

Odadan çıkıyorum.

Geri dönüyorum ve ona neden inlediğini soruyorum.

İnledim mi, yoo hayır, inlemedim.

Kendi iniltisini duymuyor.

Yardımcı kadını bekliyor. Daima çok önceden beklemeye başlar. Hatta saatler öncesinden. Nereye giderse gitsin, hatta hiçbir yere gitmesin, daima erkenden gider, gerçi şimdi bir yere gittiği de yok ya. Ya da nadiren. Zaten çoğu zaman evde kalır. Ama evde de daima erkenden beklemeye başlar. Bekleyecek hiçbir şey olmasa bile.

Bana gel diyor, biraz konuşalım, hiçbir şey söylemiyorsun.

Evet, biraz konuşalım. Neden? Her şeyden.

Alışveriş listesi yapalım.

İçimi çekiyorum ama yine de mutfakta karşısına geçip oturuyorum. Bu daima mutfakta geçer.

İyice unlusundan bir torba patates, beyaz peynir, tereyağı. Ve arkası gelmiyor. Meyve ama artık meyvelerin eski tadı yok. Ve beyaz peynir, onu söyledin daha önce. Evet. Ama beyaz peynire ve dilimlenmiş esmer ekmeğe ihtiyacım var. Bir dilim ekmeğe beyaz peynir sürüyorum, biraz tuz, karabiber, akşam için bana yetiyor.

Sabah da ama biraz reçel ekliyorum. Evet. Bunu da biliyorum.

Kıskaç daralıyor.

İki kişilik liste yapıyoruz ve biraz neşeleniyor.

Yazı yazdığım odaya geri dönüyorum.

İçeri giriyor. İsmimi bağırıyor. Evet.

Listede bir şey unuttuk, ekle, ama neydi hatırlamıyorum, unuttum.

Kurulmuş gibi, çorba için doğranmış sebze diyorum.

Evet, tamam. Öğlen her zaman çorbaya ihtiyaç duyarım. Evet.

Ama bu arada benim aklımdakiler kaçtı.

Yazmam lazım.

Yazarken inlemelerini daha az duyuyorum.

Eve her gün farklı bir yardımcı geliyor.

Her birinin kendi spesiyalitesi var. Her biri kendi ülkesinin yemeklerinden yapıyor ve annemin hoşuna gidiyor. Kuskus günlerine seviniyor. Bolivya yemeği gününe seviniyor. Seviniyor. Ver her seferinde, senin ülkenin yemekleri güzelmiş, diyor. Hiç gidemeyeceğim, çok yazık. Eskiden başka ülkelere giderdim ama daha çok aile ziyareti için. Ülkenin kendisi çok da önemli değildi. Kızım filmlerini göstermek için çok seyahat eder, her yere gider.

Japonya'ya bile gitti. Bana anlatmadı. Sadece uzak dedi. Ve Kamboçya hakkında bana sadece güzel bir yer dedi. Oysa Kamboçya ya da Japonya hakkında söylenecek pek çok şey olduğundan eminim ama o neredeyse hiçbir şey demedi. Kamboçya'da bir türlü kurtulamadığı bir virüs kaptığını söylemesi dışında. Ve Çin'e gelince, çünkü Çin'e de gitti, sadece sekiz günlüğüne gittiğini söyledi. Şimdi modernmiş ve her yerde muazzam boyutta görüntüler varmış. Hatta gemilerin üzerinde bile projeksiyon gösterileri yapıyorlarmış, bana bir video gösterdi. Gece çekilmiş bir videoydu ve suda süzülen gemilerin üzerinde hareket halindeki görüntüleri görüyordunuz, sonra çok müzik vardı. Ona eğlenceli olmalı dedim. Ben bu kelimeyi kullanmazdım dedi bana. Müzik neşeli, bir hava veriyor. Evet, olabilir.

Neyse, Çin'de bağırsak paraziti kapmış. Kendi kendime ne yemiş olabilir diye soruyorum. Asla dikkat etmez, o zaman da ya tenya ya da Kamboçya'daki gibi pis bir virüs kapar. Oysa ona nehirde yüzme demişler ama o yüzmüş. Üstelik kafasını çarpıp ayağını da burkmuş. Oysa ona bot giy demişler ama herhalde unuttu.

Onunla her zaman böyle şeyler olur.

Yardımcılar eve gelir gelmez annem inlemeyi kesiyor.

İnlemelerini bana saklıyor ya da sadece kendine, çünkü hiçbir şeyin farkında değil.

Birileri olduğunda inlemeler kesiliyor.

Ve ben yeniden yaşıyorum.

Sabah uyandığımda, hâlâ nefes alıyor mu diye bakmak için odasının kapısına gidiyorum.

Çok yüksek sesle ve zorlukla nefes alıyor ama alıyor.

Minnacık, bir deri bir kemik kalmış vücudu yorganının içinde dertop olmuş. Midem bulanıyor. Eskiden böyle değildi ama şimdi böyle ve içimden insanın başına böyle şeyler geliyor diyorum, kuşkusuz benim başıma da gelecek.

Uykusunda tekrar konuşmaya başlıyor. Oh hayır, oh hayır diyor. Defalarca. Sonra çığlık gibi bir şey çıkıyor ağzından. Sonra sakinleşiyor.

Yanından uzaklaşıyorum. Çok uzaktaki başka bir odaya gidip kapanacağım. Ama hâlâ duyuyorum.

Yatak odasının kapısını daima açık bırakır.

Ben kapatacağım.

Böylesi daha iyi.

Uyurken çıkardığı sesler boğuklaştı.

Bir kez daha, kendimi onun ölümüne hazırlamalıyım, diyorum. Öleceğini düşünmüyorum ama kendimi hazırlamam lazım.

Eğer bu olursa içimde neler olacağını hissetmeye çalışıyorum.

Hiçbir şey hissetmiyorum.

Belki de hazırım.

Belki de öleceğine inanmadığım için hiçbir şey hissetmiyorum.

Bazen yazı yazdığım, saklandığım, ondan kaçtığım küçük odaya geliyor, habersizce ve bağırarak giriyor içeri. İçimden onu öldüreceğim diyorum.

Bu kolay olurdu. Ve aslına bakarsan beni engelleyen ne?

Beni engelleyen benim.

Sonra içimden, odama giriyor çünkü yakınlığa ihtiyacı var, diyorum ve onu anlıyorum. Evet, bu tür şeyleri anlarım. Annemin her zaman yakınlığa ihtiyacı olmuştur. O böyle biri ve aslında bu iyi bir şey.

Kendi kendime bu iyi bir şey diyorum, çok çok iyi.

Nasılsın demeyi seviyor ve iyiyim demeyi seviyor. Bazen telefonda çok iyi olmadığını duyuyorum ama önce iyiyim diyor, iyiyim. Ona sesinde bir tuhaflık olduğunu söylediğimde, yorgunum diyor. Mevsim geçişlerinde sen hep yorgun olursun diyorum. Bunun üzerine mevsimlerden konuşuyoruz. İçimden onun kışın Belçika'da kalmaması gerektiğini geçiriyorum, çok kötü bir mevsim ama artık kendinde seyahat edecek gücü bulamıyor ve ben onu anlıyorum.

Bir arkadaşla bir saatliğine dışarı çıktım.

Geri geldiğimde bana L.'nin telefon ettiğini söyledi.

Tamam, onu ararım.

L. bana dedi ki, annen senin ondan kaçtığını, kendini hapishanede gibi hissettiğini düşünüyor.

Annem haklı. Anlamış. Her şeyi anlıyor.

Sahiden hapishane kelimesini mi kullandı?

Hayır, başka bir şey söyledi, şimdi aklıma gelmiyor ama hapishane demeye getirdi, her neyse, ben öyle anladım.

Kafamı dağıtmak için polisiye bir roman aldım. Ama hikâye sarmadı. Fransa taşrasında geçiyordu. Sokaklar ıslaktı. Olayın Los Angeles'ta geçmesini tercih ediyorum. Daha büyük ama sadece o kadarla da kalmıyor. Cinayetler, koyotlar, highway'ler var. Sıcak.

Daha büyük. Daha az sızıntı var.

Kendimi soyutlamayı başarıyorum. Artık onun sızlanmalarını duymamayı başarıyorum.

Kanada'dan kuzinlerimden biri arıyor ve bana yaşlı ebeveynlerle ilgilenmenin ne kadar zor olduğunu söylüyor. Boğazım düğümleniyor. Zorlukla evet diyebiliyorum. Sonra duyulur duyulmaz bir sesle bir: şu an sırası değil. Başka bir zaman konuşuruz bunu.

Duymuyor, biraz daha yüksek sesle tekrar ediyorum, başka zaman konuşuruz bunu.

Bu konu bütün ailenin dilinde.

Ve herkesin dediği, onu bir huzurevine yatırmak lazım.

Huzurevleri şimdi çok iyi, hem zaten artık yaşlılar evi deniyor, hatta eski bakanlardan bile oraya giden varmış.

Bakarız diyorum.

Ama biliyorum, karar verildi, annem gitmeyecek.

Ona bakıyorum ve bunun söz konusu olmadığını biliyorum.

O istemeyecek ve gitmeyecek. Hayır, bu söz konusu değil. Annem, şu kemik torbası kendini hâlâ bir şahsiyet gibi hissediyor ve onun gözünde yaşlılar evi insanlardan kurtulmak için, ölümü bekleyen insanlar için.

O ölümü beklemiyor. İstemiyor. Bu söz konusu olamaz.

Hem o dairesini bırakıp gitmek istemiyor.

Dairesini seviyor. Görür görmez sevdi. O zamandan beridir de hâlâ ve daha da çok seviyor. İlk kez bu kadar çok odası olan bu kadar güzel bir dairede oturuyor, böylece ara sıra geldiklerinde çocukları ağırlayabilir. Bu dairedeki her şeyi çok seviyor.

Mutfağın çok temiz olması lazım.
Yahu şu zavallı mutfaktan ne istiyorsun? Temiz ya.
Evet ama tertemiz olması lazım.

O zaman bir sigara alıyor ve terasta içiyorum. Küller zemin kattaki komşuların bahçesine dökülüyor.

Tertemiz'le biten bir cümlenin ardından beni kurtaran tek şey bu: terasta bir sigara tüttürmek.

Onun hâlâ tertemiz dediğini duyuyorum, pırıl pırıl, kusursuz.

Ve hâlâ mutfaktan bahsettiğini biliyorum. Bahçede oynayan çocukları duymuyorum, o tertemiz dediğinde ben de kendimi sağırmış gibi hissediyorum.

Mutfağının önünde iyi kötü dik duruyor, çünkü hastaneden beri duruşu kukla gibi ve mutfağına bakıyor.

Ahbaplar geliyor. Sohbetler ediliyor. İyileşeceksin. Elbette.
Şimdiden geçen haftadan daha iyisin.

Kuaför sayesinde. Evet, yardımı oluyor. Üç tel saç alnın üzerine dağıtılmış. Genç gösteriyor. Daha beter gösteriyor.

İlk dışarı çıkışı oraya oldu, evden otuz metre ilerde ama zorlukla yürüdüğü için kardeşim onu arabayla götürdü, sonra da dönüp aldı. Yüz bakımı da yapan bir kuaför bu. Şimdi kuaförünü değiştirdi, adam ona saçlarını uzatmasını tavsiye etmiş ve yeni kuaförden döndüğünde gerçekten de iyi görünüyor.

Evet, saçları yapılmış olarak geldi. Saçını yapan kadın annemin başında sadece birkaç tel saç kaldığını saklamasını bilmişti. Kendi kendime bu nasıl olur diye soruyorum ama durum ortada.

O an hiç sıkılıp utanmadan el âlemi öğleden sonra kahveye davet ediyor. Saçları yapılı ya.

Kahve ve kurabiye servisini kardeşim yapıyordu. Annem hâlâ çok güçsüz olduğundan masayı da o hazırlıyordu.

Bana ise en iyisi hiçbir şey yapmamamı, yoksa bir felakete sebep olacağımı çok güzel anlatmışlardı. Gerçek bir felaket. Bir fincan kırmak, devirmek, masa örtüsünü lekelemek, tepsiyle yere düşmek ya da daha beter bir şey.

Ve tekrar başlıyorlar, ama elbette daha iyi olacak. Senin dinlenmen lazım, hepsi bu.

Ve biri ya da öteki soruyor, ameliyat ne zaman?

Dört hafta sonra.

Dört hafta mı, diye bağırıyor içlerinden biri. Hiç belli olmayacağını, annemin belki de dört hafta dayanamayacağını hepsi biliyor.

Ve herkes bir iç çekiyor. Dört hafta içinde her şeyin olabileceğini ve hatta nefesinin bile duracağını herkes biliyor.

Dün telefonda şu bekleyiş süresinin çok zor olduğunu söyledi.

Gerçekten de zor. Yarın olsa sevinirdim.

Sonrasının, o hâlâ hayatta olsa bile sonrasının da zor olacağını ona söylemiyorum. Hastanede on zor gün. Ve iyileşmesi için gereken bütün haftalar da çok ağır, buna hastanın kendini toparlaması diyorlar.

İçimden ben orada olmayacağım diyorum.

Kendini toparlamasına yardım etmek için orada olmak istemiyorum.

Zaten yardım da etmiyorum. Söyledi bana, senin bana iyilikten çok kötülüğün var. Dön evine. Tam olarak böyle demedi ama aslında demek istediği buydu, her halükârda ben öyle anladım.

Bazen lafı tersten anlarım ama her zaman değil. Şunu da söyledi ama bundan kesinlikle eminim, senin burada benden kaçtığını ve bana sinir olduğunu pekâlâ hissediyorum. Seni sinir ediyorsam söyle, ben hayır diyorum, böyle bir şey yok. Sanki gerçekten de bilmek ister gibi. Onda daha önce hiç işitmediğim bir ses tonu var.

Değişiyor, annem. Ben değişmiyorum. Ona sinir olduğumu söylemiyorum, annemle böyle konuşmaya alışık değilim. Küçükken hatta daha sonraları hiç ağlamadığımı, hiç bağırıp çağırmadığımı sanıyorum. İstemiyordum ya da elimden gelmiyordu ve bunun benden önce annemin başına gelenler yüzünden olduğunu sanıyorum.

Sadece bazı sıkıntılarım olduğunu, almam gereken kararlar olduğunu ve tereddüt ettiğimi söylüyorum.

Ver kararlarını, tereddüt etme. Hayır diyorum.

Ve bir türlü yazamıyorum.

Bak işte bu konuda sana yardım edemem, ben bir yazar değilim.

Bir gün, çok daha sonraları Meksika'da, haftalarca yattığı Meksika hastanesinden çıkışında kardeşim söyledi, annem hiçbir şeyle ilgilenmiyor ve onun için yapılanlar ona göre hiçbir zaman yeterli olmuyor, dedi.

Hayır, hiçbir şeyle ilgilenmiyor ve her yerinden hasta, onu ilgilendiren bu ve ben onu anlıyorum. Bu gerçekte ilginç

değilse bile yine de ilginç. Romatizmadan rahatsız, ellerinde, sırtında, omuzlarında, gözlerinde, karnında ağrılar var. Karnı şiş, karnında gaz var. Sindirim sistemi zayıf. Takati yok, zorlukla yürüyebiliyor. Yardımla duş alabiliyor.

Banyo yapmayı ne kadar isterdi ama yapamaz artık, banyodan çıkamaz.

Daha önce her gün yıkanırdı ve bu onu gevşetir, rahatlatırdı, banyodan sonra kendini bir süre daha iyi hissederdi.

Şimdi hepsi bitti ve iyi de oldu. Daha öncesi, çok uzun zaman da olmadı, torununun düğünü için business class'ta Meksika'ya gitmesinden önceydi.

Ameliyattan sonraydı ve doktor ona artık seyahat edebileceğini ve yürüyebileceğini söylemişti. Yürümek çok önemli. Herkes söylüyor bunu ona. Ama ameliyattan sonra bir de yataktan düşmüştü, bir yıl sonraydı, bu yüzden artık banyo yapamıyordu.

Düğünden sonra bitmişti. Düğünden sonra Meksika'da haftalarca hastanede kaldı.

Orada her şey bitmeliydi.

Enişte bana senin annen çok kuvvetli bir kadınmış, çok kuvvetli dedi.

Annemle vedalaşmam için beni New York'tan arayan oydu. New York'tan çünkü o zaman C. ile orada yaşıyordum.

Başka bir hayat yaşamak için yeniden taşınmıştım. Dedim geliyorum. C. bana seninle gelmemi ister misin diye sordu. Hayır dedim, zamanı değil. Bir başka sefere. Ama zamanı hiç gelmedi ve C. de hiçbir zaman Meksika'ya kardeşime gelmedi.

Para çekmek için bankaya gittim ve orada veznedeki kızın karşısında gözlerime yaşlar doldu. Veznedar kız Güney Amerikalı biriydi, büyük bir tatlılıkla bana baktı, bunun üzerine ona annem yüzünden olduğunu söyledim. Beni teselli etti ve ben de kendimi daha iyi hissettim. Uçakta uyudum.

Yine de kendime tanımadığınız birinin gösterdiği büyük bir sevginin insanı nasıl böyle sakinleştirebildiğini sordum.

Enişte beni almaya havaalanına gelmişti. Bekleyen insanların arasında onu derhal gördüm. Yüzünden annemin hâlâ hayatta olup olmadığını çıkaramadım. Kucaklaştık, sonra bana gidiyoruz dedi.

Arabayla sessizce ilerledik. Üşüyordum. Pek trafik yoktu. Geceydi. Gerçekten de simsiyahtı. Klimayı açmamı ister misin biraz? Nasıl istersen. Hayır, açma.

Hastanede asansöre bindik mi binmedik mi? Bilemiyorum. Belki de giriş katındaydı, artık hatırlayamıyorum.

Kendimizi hemen içeri giremezsiniz diyen ve kesinlikle beklememizi isteyen bir kadının karşısında bulduk. Yasakmış. İzin almak için telefon etmesi gerekiyormuş.

Telefonda kimseye ulaşamıyordu ve kesinlikle beklememizi istiyordu. Ama biz artık dayanamıyorduk. Kadının karşısında dolanıp duruyorduk, enişte ondan defalarca tekrar telefon etmesini istedi. Kadın her defasında beş dakika sonra deyip duruyordu.

Sonunda iki kapı otomatik olarak açıldı ve acil servisten biri dışarı çıktı. Çaktırmadan bir koridora geçtik. Kadın bağırdı. Aldırmadık. Soldaki başka bir koridora daldık. Kaybolmuştuk. Kimseler yoktu. Ne yapacağımızı bilemiyorduk. Birden enişte karanlıkta odayı buluverdi. Onun karanlıkta bile inanılmaz bir yön duygusu var. Önce bir maske takmak zorunda kaldık, ya da sonra, artık hatırlamıyorum. Her yerde hortumlar. Kablolar. Yanıp sönen bilgisayarlar. Bir oksijen maskesi.

Yatağına yaklaştığımda tek gözünü açtı, yaşıyordu.

Hâlâ yaşıyordu. O an bana, bana karşı çok saldırgan davrandın, dedi. Enişte bana baktı, sayıkladığını söyledi. Ben onun sayıklamadığını biliyordum.

Bilakis gerçeği söylüyordu. Seni seviyorum demeden. Zamanı gelmişti. Brüksel'deki o birkaç şeyi unutmuştum. Yumruklamalar, sen benden kaçıyorsun'lar, bana iyiliğinden çok kötülüğün var'lar. Diğer bütün şeyleri unutmuştum, bir anda bir nefes almamı sağlamışlardı oysa.

Unutmuştum ama sonra hatırladım ve memnundum.

Annem doğru söylüyordu. Korkunç derecede memnundum. İçimden onun değiştiğini ve olur da yaşarsa eskisi gibi olmayacağını söylüyordum, benim de tabii. Yani belki.

Ona ne cevap verdiğimi hatırlamıyorum.

Herhalde yarın görüşürüz çünkü birkaç gün daha Meksika'da kalacaktım ve kuşkusuz yarın onu görmeye gelecektim.

Bana söylediği doğru şeylere cevap vermek istemedim. Bu doğru diyebilirdim, saldırgan davrandım ama şimdi sırası değil. Aslında yapmalıydım.

Yine de başımı öne eğdim sanıyorum.

Bir an öyle sessizce durduk.

Sonra enişte bana gel dedi.

Benimle konuştuktan hemen sonra annemin gözleri kapanmıştı. Ama oksijen maskesinin altında nefes almaya devam ediyordu. Sakin sakin nefes alıyordu.

Bana karşı çok saldırgan davrandın demek ona iyi gelmiş olmalıydı. Huzur içinde gibiydi.

Yaşıyordu. Ne zamana kadar, kimse bilmiyordu.

Ertesi gün odasını değiştirmişlerdi. Artık acilde değil yoğun bakımda yatıyordu.

Kardeşim doktorlarla İspanyolca konuştu. Hiçbir şey söyleyemiyorlardı. Gereken neyse yapıyorlardı. Sadece annemin bünyesinin zayıf olduğunu söylüyorlardı. Herhalde umut etmeyelim diye, daha değil, daha çok erken. Bizden bir şey mi saklıyorlar diye adamların gözünün içine bakıyorduk.

Ama onlar alışkındı ve gözleri bir şey söylemiyordu.

Kardeşimin evinde hayat devam ediyordu. Bu hep böyledir, hayat hep devam eder. Kardeşim onun bunu da atlatacağını söyledi. Evet, olasılıkla. Kuvvetli, çok kuvvetli o, ölmek istemiyor. Hayır. Ve ertesi gün de hâlâ oradaydı, yaşıyordu.

Bir gün, İtalya'ya gitmek istiyorum, dedi. Yeni masa örtüleri almak istiyorum. Masa örtümüz eksik. İtalya'da plajlarda satıyorlar.

Arkasından doktorlar neden Fransızca konuşmuyor diye sordu. Burada böyle anneciğim, Meksika burası. Gracias demek lazım.

Yeniden uykuya dalmadan önce defalarca gracias diye tekrarladı ama söylediğini anlamıyormuş gibi bir izlenime kapıldık.

Bunun üzerine kardeşim, gidip bir kahve içelim mi, diye sordu. Burada kalmamızın bir yararı yok ki.

Kliniğin restoranında, aydınlık mı aydınlık bir restoran, bir omlet, bir meyve suyu ve bir pasta sipariş ettim, korkunç bir yemek yeme arzusu duyuyordum. Ama omlet gelince midem bulandı. Annem hep senin gözlerin karnından büyük derdi. Ama bu defa bunu söyleyen kardeşim oldu, sonra biraz su iç diye ekledi, sonra gideriz. Nereye dedim. Eve. Daha sonra tekrar geliriz, dedi kardeşim. Evet, daha sonra, dedim. O yaşayacak, göreceksin, dedi. Hafifçe evet, dedim. Evet, eminim bundan, dedi. Aslında neden düşünemedim, üstelik o daha şimdiden İtalya'daki masa örtülerini düşünmüşken. Neden bunu düşündü? Morfin yüzünden, dedi kardeşim. Morfinin etkisi altındayken insan böyle şeyler düşünürmüş. Bilmiyordum. Dişlerim yüzünden ben hatırlıyorum. Tamam dedim, ama İtalyan masa örtülerinin bunca hengâme arasında ne aradığını gerçekten anlayamıyordum.

Ne de annemin neye gracias dediğini ama diyordu işte.

Kardeşim bana annemin İtalya'da mutlu olduğunu, bu yüzden orayı hatırladığını söyledi. O zaman herkes, bütün dostları hayattaydı ve o dönemde babamın fazla parası

olmasa da hep beraberdik ve bu bizim Belçika dışına yaptığımız ilk yolculuktu.

İtalya'ya bu seyahati ben de hatırlıyorum, acaba P.P.'yi görecek miyim diye sürekli pencereden bakardım, okuldaki en iyi arkadaşımdı. Bunu neden yaptığımı bilmiyorum, P.'nin İtalya'ya gitmediğini çok iyi biliyordum çünkü.

Yaşayacak, diye tekrarladı kardeşim, ben de evet dedim, sana inanıyorum, hem sonra her halükârda hazırım. Peki, o zaman ne yapacağız?

Cenazeyi Brüksel'e göndereceğiz. İkimiz de iç çekiyoruz. Gel hadi gidelim.

Döndüğümüzde köpek bizi deliler gibi karşıladı. Dört bir yana koşuyor, tam bir topaç.

Onu yakalıyorum, gülüyorum. Güldüren bir köpek bu.

Küçücük bir köpek, bir Pomeranya loulou'su, insanı güldürüyor.

Bunun üzerine kardeşim de gülüyor. Hatta hizmetçiler bile gülmeye başlıyor.

Herkes gülüyor. Kimse nedenini bilemiyor.

Gözlerden yaş geliyor.

Masa kurulmuş.

Kardeşim artık dayanamaz halde.

Kimsede artık dayanacak hal kalmadı. Her şey sessiz.

Ama kardeşim eğlenmek, insanları davet etmek istiyor. Kardeşim gürültü patırtı istiyor.

Yeğenim dışarı çıkmak istiyor. Bütün gece dans edip içmek ve belki de bir kızla tanışıp bütün gece onunla öpüşmek istiyor.

Ben de onun gibi ya da kardeşim gibi olmak istiyorum ama yapamıyorum, gidip bir uyku ilacı alacağım.

Kardeşim, şimdiden mi, diyor. Bugün alma şunu. Bizimle kal. Almıyorum ve kardeşimi kollarımda sıkıyorum.

Yeğenim büyükannesinin nasıl olduğunu soruyor. Kardeşim içeride olduğunu söylüyor, İtalyan masa örtülerinden dem vuruyor ve gracias diyor.

Kendini İtalya'da sanıyor, diyor yeğenim. İtalya'yı seviyor, söyledi bana.

Bana İtalya'yı Meksika'ya tercih ettiğini ve eğer İtalya'ya yerleşmiş olsalardı, bizi görmeye daha sık geleceğini ve kendini o kadar uzakta hissetmeyeceğini söyledi. Kendini bütün sevdiklerinden uzak hissediyormuş ve kimse uzaklara

gitmese çok memnun olurmuş. Şimdi herkes uzaklarda. Her yerdeler, aile her yerde, Belçika'da artık neredeyse kimse kalmadı. Miami Beach'te palmiyelerin karşısında kuzenler var, Los Angeles'ta denizin karşısında başkaları, Toronto banliyösünde başkaları, Güney Afrika'da ya da başka yerlerde başkaları. İsrail'de başkaları. Hatta bazılarının izi bile kayboldu.

İnsan kendine acaba neredeler ve hayattalar mı diye soruyor. Elbette. Neden olmasın? Sadece izlerini kaybettik.

Yeğenim onları neden aramadığımızı sordu.

Kardeşim bunu nasıl yapacaklarını bilemediklerini söyledi.

Özel bir dedektif tutulabilir. Evet, yapılabilir.

Yapılmıyor çünkü bunun gereksiz olduğu biliniyor ama söylenmiyor.

Bir gün annem bana kuzeniyle kendi annesi hakkında, annesinin çok modern olduğunu ve kuzenlerden birinin gelip onlarda kaldığını anlattı, kuzen yaşça biraz daha büyükmüş, birlikte liseye gitmişler. Anneannem kızını mutfakta ağlarken bulmuş. Annesi ona neden böyle ağladığını sormuş, annem on yaşlarında filan olmalıymış, çünkü ben kuzenimi seviyorum demiş. Âşık oldum, bu benim canımı yakıyor. Anneannem ona kuzenini herkesin sevdiğini söylemiş, harika biri o ama senin kuzenin. Görüyorsun ya ne kadar da modernmiş. Anlamamıştım ama evet diyordum, anlıyorum. Sonra o kuzene ne oldu peki diye sordum. Geride kalanların hepsi gibi o da yok olup gitti. Annem içini çekti.

Ara sıra kuzenini hâlâ düşündüğün oluyor mu? Evet, olabildiğince seyrek olarak. Aksi halde ötekileri de düşünmeye başlıyorum. Polonya'da büyük bir ailemiz vardı, biliyor musun, çok çok büyük bir aile. Eskiden böyleydi. Çok büyük

aileler vardı. Herhalde baban bu yüzden üçüncü bir çocuk istedi. Ben istemedim. İki kızım vardı ve bu bana yetiyordu, hele o kadar başımı ağrıtan sen varken. Oysa mavi gözleri olan güzel şirin bir kızdın sen. İnsanlar pusetinin önünde durur, gözlerine bakardı. Bana iltifat ederlerdi. Ama üçüncü bir çocuk, hayır. Doğurmak korkunç bir şey ve sonrası da çok zor, hele hele yemek yemeyen ve kâbusların yüzünden geceleri hep ağlayan seninle.

Sabahları ben rüyalarımı anlatmaya bayılırken sen kâbuslarını anlatmak istemezdin. Rüyalarımla ikili bir hayat sürdüğüm izlenimine kapılırım. Ben senden rüyalarını ya da kâbuslarını anlatmanı istediğimde, sen hiç hatırlamıyorum derdin ama ben senin o ürkmüş havandan hatırladığını anlardım, ne ki sen ben rüya görmem derdin, bana uymaz.

Gündüzleri kâbus görmezdin ve dört bir yana koşar durdurdun, özellikle de yemek yemen gerektiğinde.

Yemek yemek istemiyorum derdin, çünkü boğazımdan geçmiyor.

Yemek istediğin, yine de her zaman yemediğin, binde bir yediğin tek şey salçalı köfteli makarnaydı.

Her yere bulaştırırdın, üstünü değiştirmem gerekirdi.

Kardeşin yerdi ama son derece yavaş yerdi. Biberonunu bitirmesi saatler sürerdi. Ama bitirirdi. Ve güzel de uyurdu, ben de daha az endişelenirdim.

Gidip bakacağım, dedi yeğenim. Yorma onu, mücadele ediyor. Bütün gücüne ihtiyacı var. Benimle gelmek isteyen var mı?

Daha sonra gideceğiz.

Daha sonra gittiğimizde uykusunda çırpınıyordu. Konuşuyordu ama hiçbir şey anlaşılmıyordu. Kelimeler, anlaşılmaz cümleler. Kardeşim tekrar morfin yüzünden dedi.

Neden ona bu kadar çok morfin veriyorlar? Neresi ağrıyor? Bilemiyorum, her yeri.

Kardeşim onu hastaneden çıkarmak istiyor, bunun hiçbir işe yaramadığını ve evde daha iyi olacağını düşünüyor. Ateş alır gibi uğrayan doktora söylüyor bunu.

Doktor hayır diyor, bu bir işe yarıyor ve eğer hastaneden çıkarılacak olursa ölür diyor.

Peki, burada? Burada belki ölmez diyor doktor İspanyolca. Antibiyotiklere iyi cevap veriyor. Peki ama neden sayıklıyor? Nedeni, öyle işte. Bu hep böyle mi olacak? Hayır, şimdilik böyle, diyor doktor.

Rüya görüyor, hepsi bu.

Doktor gitmek istiyordu çünkü bir kadın saldırıya uğramıştı.

Kardeşim sordu, ciddi bir durum. Doktor kadını kurtaracaklarını sanmadığını ama yine de belli olmayacağını söyledi. Bu sık sık olur. Böyle işte. Sanki yapılacak bir şey yok gibi.

Kardeşim canilerin yakalanmadığını söyledi. Onlar polisten daha güçlü.

Doktor, kuşkusuz, dedi.

Sonra gitti.

Gidip yatalım, dedi kardeşim. Evet. Gidelim.

Sabah olmuş, yeğenimin gece kulübünden döndüğünü duyuyorum.

Onun gibi olmak isterdim, onunla dansa gitmek isterdim.

Bunu kardeşime söyledim, omuz silkti. Onun hoşuna gitmezmiş. Yaşıtlarıyla dans eder o. Evet, elbette diyorum. Beni yaşlı bir kadın gibi görüyor olmalı, zaten bazen bana ismimle hitap etmek yerine teyze diyor, annemin teyzelerini tanımış olan bana, onlara üç teyzeler derdik, ben teyzelerin hep yaşlı olduğunu düşünmüşümdür. Zaten üç teyzeler artık hayatta değil ve annemin de artık teyzeleri yok.

Ama hâlâ bu teyzelerden bahsedilir, ara sıra hatta sık sık onlar akla gelir. Aslında annemle ben onlardan bahseder ve güleriz. Babamdan da bahsederiz. Neden bilmem, o kadar gülemiyoruz.

Annem, ölmüş bile olsa babamın onu hâlâ koruduğunu düşünüyor. Ben hep evet diyorum. Evet, elbette.

İlk akşam annemin bana söylediği şeyi kardeşime anlattım çünkü hiç aklımdan çıkmıyor, annemin gözlerini açar açmaz ilk iş bana kendisine karşı çok saldırgan davrandığımı söylediğini ve başka hiçbir şey söylemediğini ona mutlaka anlatmam lazım. Kardeşim onun hâlâ sayıkladığını söyledi, düşünme artık. Evet dedim.

Düğünde, yani düğünden sonra yemek yenip dans edilirken annem dans etmemişti, oysa düğünlerde ve başka yerlerde dans etmeye bayılırdı, ben bir sigara yaktım ve annem bana çok sert bir şekilde içme dedi ve ben de çok sert bir şekilde rahat bırak beni diye cevap verdim ve sigaramı içtim. Annemin hatırladığı bu. Bu yüzden, bana saldırgan davrandın, dedi, hastanenin neredeyse kapkaranlık odasında beni tanıyınca bana bunları söyledi.

Daha sonra, hastaneden çıktıktan sonra, hiçbir şey hatırlamadığını üstüne basa basa söyledi, bana neler olduğunu ve

Clara ile benim yürüyemediği için onu merdivenlerden odasına kadar nasıl taşıdığımızı ve sonra hastaneye nasıl gittiğini, hastanede akciğer ambolisi olduğunun görüldüğünü ve doktorların sağ kalabileceğinden emin olmadıklarını anlattırdı. Çok zorlu bir süreci atlattığını ve yavaş yavaş iyileşeceğini söyledim.

Daha iyiye gitmiş gibi hissetmiyordu kendini.

Hayır, emin ol daha iyiye gidiyorsun, ben seni birkaç haftadır görmemiştim, tanınmayacak halde olduğunu ve artık oksijene bile ihtiyacın kalmadığını söyleyebilirim sana.

Daha önce hep oksijene ihtiyaç duyuyordun, şimdi ise hayır ve bu bir değişiklik, iyi bir değişiklik ve yanaklarına da renk geldi. Öyle mi, dedi bana. Evet. Ve bu doğru.

Gitmeden önce C. bana annen ölebilir dedi. Evet. Bu olabilirdi.

C. hep gerçeği konuşur ve bu da bir gerçek. Annem ölebilir ve ben buna hazır olduğumu söylesem de hazır olmadığımı düşünüyorum.

C. anne ölümünün ne demek olduğunu bilir. Ama ondan ayrıntılar anlatması istenince no comment der. Hep böyle, bir kere hariç.

Ben düğün için Meksika'ya geldiğimde annemi görünce bir şok yaşadım. Kardeşime söyledim, birkaç hafta içinde yirmi yıl yaşlanmış, bu nasıl mümkün olur?

Annem yemyeşildi, çok zayıftı ve bunu da biliyordu ama buna rağmen düğün yüzünden güzel görünmek uğruna her şeyi denemişti. İnsan kız torunu evlenirken yirmi yıl yaşlanamaz ve kesinlikle de yeşil olamaz. Neşelenmek lazım. Bir gün torunu çocuk sahibi olacak ve neşelenmek lazım. Giyinip kuşanmak, makyaj yapmak.

Neşelenmek.

Giyinmesine biri yardım ediyor çünkü kırık omzuyla bunu yapamıyor.

Neyse ki sol omzu bu. Ve bu omuz için artık yapılacak bir şey yoktu. Kemikleri kum gibiydi ve takılacak çivileri tutamaz haldeydi. Bana bunu doktor söyledi.

Ne diyeceğimi bilemiyordum, ama sol kolunu kullanmaya devam edebilecek mi diye sordum. Evet ama eskisi gibi değil.

Doktor bana bakıyor ama cevap vermiyordu, sadece hayır, eskisi gibi değil diyordu, iyi o zaman dedim, o halde ameliyat yapmıyoruz.

Yanılmışım, şimdi artık yapılacak bir şey yok, annem sol kolunu kesinlikle kullanamıyor ve her halükârda uygulanması gereken yöntem çiviler değil bir protezmiş ama ben bunu çok daha sonra öğrendim.

Her neyse, o doktor salağın tekiymiş ama bir yerlerde okuduğum gibi, salaklar da birer kurbanmış.

Annem uyandığında ona artık on sekiz yaşında değilsin dedim. Tuvalete giderken ışığı yak, sonra yerinden yavaş yavaş kalk.

Ben görüyorum, benim ışığı yakmaya ihtiyacım yok. Yemek odasına bakan geniş caddeden gelen araba ışıklarını görüyorum. Hayır, yine de ışığı açmalısın.

Ona artık on sekizinde değilsin dediğimde dünyasının nasıl yıkıldığını çok iyi gördüm. Yemek yemeyi reddetti, içmeyi reddetti ve gündüz çalıştığımdan –ki çalışmak önemli– akşamları ve sabahları onu yoklamaya geldiğimde, kendini bıraktığını, artık direnmemeye karar verdiğini anlıyordum. İnsan artık on

sekizinde değilse ne yararı var. Düpedüz ölmeye bırakıyordu kendini.

İçimden herhalde ne yaptığını biliyor dedim.

Ve bütün hafta böyle geçti.

Kardeşim cuma günü geliyordu, o da perşembeden itibaren tekrar yemeye başladı. Kardeşimden çekiniyordu. Kardeşimin istediğini yapmasına göz yummayacağını, kardeşimin onun kendini ölüme terk etmesine izin vermeyeceğini biliyordu. Yeniden yemeye başladı. Hastanenin yemeklerinden nefret ediyordu, biz de kuzinimle ona ecza şişelerinde yiyecek getiriyorduk, içiyordu. Ağır ağır içiyordu ama içiyordu.

Kendi kendime, sadece benimle olduğunda ölmek geliyor içinden, dedim.

Kendi kendime, belki de artık on sekizinde olmadığını, sonuçta bunun başa geleceğini ve o kadar da korkunç bir şey olmadığını kabul ediyor, dedim. Beğenilmeyi o kadar seviyordu ki. Ve bunun on sekiz yaşıyla ilgisi vardı. Ama insan her yaşta hoşa gidebilirdi. Yani hemen hemen. Bandajlı bileği, kırık omzu ve canını acıtan her şeyle bu daha zordu ama yine de olabilirdi. Özellikle de yakışıklı ve güçlü kuvvetli sedye taşıyıcılarla.

O zaman herhalde yakışıklı gençlerin hâlâ kendini beğenebileceğini düşünmeye başlıyordu. Sonra kardeşimin çıkıp gelmesinden de korkuyordu ve yeniden yemek yemeğe başladı.

Ona yemek yemesinin harika olduğunu söyledim. Bana yarım ağızla cevap verdi.

Düğün için makyaj yapması gerekiyordu. Kendi makyajını kendi yapıyordu ve felaketti. Ruj onu daha da yaşlı gösteriyordu. Yanaklardaki kırmızılık. Çok berbattı ama hiçbir şey demiyordum.

Sen de makyaj yapabilirsin, diyordu annem bana. Evet.

Asla vazgeçmeyecek. Ölene kadar bana böyle şeyler söyleyecek.

İçimden kuşkusuz bunun iyiye işaret olduğunu, kuşkusuz bu yüzden onun hep canlı olduğunu söylüyordum. Bu yüzden enişte annen kuvvetli bir kadın diyor, çok güçlü.

Kendi kendime bu kadar güçlü olmak iyi bir şey mi diye soruyordum.

Herkes, yani enişte ve belki kardeşim bunun nedeninin annemin onca felaketten sonra hayatta kalabilmesi olduğunu söylüyorlardı, o nasıl hayatta kalınacağını öğrendi, hem sonra hayatta kaldığına göre onun çok güçlü bir kadın olması gerekir.

Ben kamplardan sağ çıkıp hayatta kalanlarla ilgili bütün bu hikâyelerden bıkıp usanmıştım. Yıllarca sadece bunu düşünmüştüm. Artık burama gelmişti. Gerçekten yetti. İçimden belki bunlardan bıkıp usanışım iyileşmemin başlangıcı diyordum çünkü ben de hastaydım. Ve hâlâ da hastayım. Bu periyodik ve kronik bir hastalık. Moralim için her gün ilaç alıyorum. Bu bir moral hastalığı. Zaten moralim çok yerinde olduğu zaman kendimden korkuyorum. Bu çok keyifli ruh halimin hemen geçmesi lazım yoksa hastaneye gideceğim ve beni kapatacaklar. Eğer moralsiz olursam, hiç moralsiz, isteksiz, o zaman beni kimse görmez, ben de kimseyi görmem, o zaman beni kapatmazlar. Hayatta kalanlarla kalmayanları düşünmekten vazgeçecek olursam moralimi ve hastalığımı idare edebileceğimi saf saf düşünmüştüm, sonra bunun mümkün olmadığını, hastalığımın bebekliğimle ilintili olduğunu ve ben bebekken bir babam olduğunu fark etmediğimi, yani belki annemin bunu fark etmeme izin vermediğini, yani annemle benim birbirimize çok fazla bağlı olduğumuzu

ve bu bağın benim felaketim olduğunu okudum. Bu doğru değil çünkü küçükken hep babam gibi bir kocamın olmasını istediğimi söylerdim. Yani doğru değildi ama bu hiçbir şeyi değiştirmiyordu.

Ve bu elbisemdeki bir delik de değildi, muhtemelen yamanabilecek bir delik ama kumaşın kendisi hapı yutmuştu ve yapılabilecek bir şey yoktu. O halde hayatta kalanları ve ölenleri düşünmeye devam edebilirim ama artık bunu düşünmüyorum, sadece eniştemin bunu bana düşündürttüğü zamanlar hariç. Ya da başka birinin. Ya da başka bir şeyin.

Bunu düşünmek için her şey bahane, hatta başka şeyleri akla getirebilecek kelime ve şeyler bile. Ve bu kelimelerin sayısı da çok, mesela bana hava temiz dendiğinde ya da bana bit kaynıyor dendiğinde ya da bu bir kriz denip arkadan tıpkı 33'teki gibi diye eklendiğinde. Ya da daha önemsiz başka şeyler ama şu an hatırlayamıyorum, hatıra kelimesi ya da hafıza kelimesi de hakeza. Şimdi ne kadar da mecburiyet var. Artık sigara içmeyin mesela ve duman da kelime olarak kramp geçirmeme neden oluyor. Ya da düzlük ya da toprak.

Yani Noel ve Yılbaşı gibi bir dizi kelime ama bunlar başka çeşit kramplar.

Küçük Noel baba ne zaman ineceksin gökten arabanla da, hatta gök kelimesi bile beni ürpertiyor ama göğü seviyorum, bütün gökleri seviyorum, hele geniş olurlarsa. Göğü o kadar seviyorum ki Paris'te yatağımdan göğe bakarak saatlerce kalabilirim.

Herkes yatağından gökyüzünü gördüğün için çok şanslısın diyor, hak veriyorum.

New York'ta bir parça gökyüzü görmek için boynumu çarpıtmam gerekiyor, oysa Harlem'de oturuyorum. Kendimi

tekrar Harlem'de bulur bulmaz içimden Paris'e dönme arzusuna kapılıyorum ve Paris'teki birkaç günün ardından başka bir yere gitmek istiyorum, hatta Harlem'e ya da başka bir yere ama gerçekten nereye bilemiyorum. Ama yine de gideceğim. Evet, gideceğim çünkü C.'yi New York'a getirmiştim ve bu dayanılmaz hale gelmişti. Uyuyamıyordum ve durmadan ağlıyordum. Dayanılmaz bir şeydi.

Oysa C. beni doğruyu söylemeye zorluyor ve ben evet diyordum, istediğim bu. Bu iyi bir şey olmalı ve gerçekten de istediğim bu. Benim iyiliğimi istiyor ve bana çok iyiliği dokunuyor. Bana çocukluğundan çık diyor, yeter artık.

Evet, yettiğini biliyordum ama yapamıyordum.

Yani tam olarak.

Ve çoğu zaman hiç konuşmaz oluyordum. Reddediyordum, bazen deniyordum ama olmuyordu.

Eğer şu doğruyu konuşma sorunu olmasa kuşkusuz C. ile bu kadar uzun sürmezdi ama onun bütün o sorularıyla beni benden kopardığı izlenimine kapılıyordum ve bu iyi bir şeydi.

Ama ben gerçekten gerçeği konuşmak yerine kötü konuşuyordum. Ona ve yakınlarıma korkunç şeyler söylüyordum ve bunlar gerçek sözler değildi. Sadece yıkmak içindi. Gurur duyuyor, sonra da pişman oluyordum.

Gerçeği konuşmanın bu demek olmadığını ve korkunçlaşmadan da ama mesafeli ve iyi niyetle başkalarına sitemde bulunulabileceğini belli belirsiz seziyordum. Ama sahici olmayan gerçeği konuşma anlarımda o kadar korkunç şeyler söylüyordum ki arkasından hasta düşüyordum.

Süngüm düşüp söylediklerimi yutuyordum ve bu yeniden beni için için yiyip bitiren bir öfkeye dönüşüyordu.

Bununla birlikte biri bana, sen film yaparken içine bütünüyle kendini koyuyorsun, dedi. Bilmiyordum çünkü kendimi ve herhalde bütünlüğümü tanımıyordum. Ve filmler bitince sanki buğudan başka bir şey yapmamış gibi oluyordum. Buğu yapmaya ihtiyacım var. Gerçekten ihtiyacım var buna ama kumaşım hâlâ berbat.

Film yapmayı seviyordum ama başka insanlar ön adımı ve adımı kullanarak benden bahsettiklerinde, onlar için buğudan daha fazlasını, esere benzer bir şey yapmış bir insandan bahsettiklerini biliyordum. Onlara itiraz etmek istemiyordum. Onlara bu sadece bir buğu demek istemiyordum, bu yüzden hiçbir şey demiyordum.

Annemin üzerinden dayanılmaz bir keder sızıyor ve bulaşmaması için ondan kaçıyoruz ama yine de bulaşıyor ve

annem ondan kaçtığımızı ve ona bir eşya muamelesi yaptığımızı hissediyor, aslında tam olarak öyle değil, hatta hiç değil ama bazen o bunu hissediyor, o zaman da iç sıkıntısı yükseliyor, biz de ondan daha çok kaçıyoruz.

Kardeşim bana aldırma diyor, aldırmamak lazım, ben aldırmıyorum. Geliyorum gidiyorum, nereye diye ona söylemiyorum ve cep telefonumun numarasını ona vermiyorum.

Annem ille de kardeşime telefon etmek istiyor. Neden telefon etmek istiyorsun, o çalışıyor? Rahat bırak onu. Yine de eve ne zaman döneceğini öğrenmek için ona telefon etmek istiyorum.

Öğlen yemeği için dönecek. Yine de onunla konuşmak isterdim.

Tamam, arıyorum onu. Meşgul. Annem parmaklarını kemiriyor.

Peki ya D.? D. benim yeğenim, onun torunu, peki ya D.? O geliyor gidiyor, nereye gittiğini söylemiyor. Sanki burası otel.

Ama anneciğim, o artık koca adam oldu.

Bir daha Meksika'ya asla dönmeyeceğim. Ve bir giyotin bıçağı gibi iniyor bu, doğru da, buraya hiç dönmeyecek.

Brüksel'deki evine dönecek, en azından deniz seviyesinde ve insan yükseklerdeki Mexico'da olduğundan daha rahat nefes alıyor ve Brüksel'de kendini belki de daha iyi hissedecek. Her halükârda onu buna inandırıyoruz ve biz de buna inanmaya çalışıyoruz, o da. Kolundan tutan hastabakıcıyla bahçeye kadar gidip güneşte oturacak.

Burada ancak üç defa dışarı çıkmış. Bunu bir sitem gibi söylüyor.

Ama anne ayakta duramıyorsun sen.

Söylemek istediği bu değil. Anlıyorum ama belli etmiyorum. Burada artık hayatının efendisi değil. Etrafında geliniyor gidiliyor.

O ise hastabakıcıyla orada kalıyor.

Hastabakıcı dibinden bir an olsun ayrılmıyor ve annem artık banyo bile yapmıyor. Hastabakıcı onu yıkıyor, duş yaptırıyor. Sabahları banyo yapmayı ne kadar severdi, gerçek bir zevkti. Artık bundan da yoksun.

Bugün duş almak gelmiyor içinden, bu onu yoruyor.

Yarın alırsın diyorum, zaten kirli de değilsin.

Ama kardeşim onun duş almasını ve bornozuyla yayılıp kalmamasını istiyor. Bu daha iyi.

Kardeşim annemin bornozla dolaşmasına dayanamıyor. Üstelik bornoz kırık omzu yüzünden bir yana doğru sarkıp sürünüyor.

Bilmiyorum neden ama bornozla olunca omzunun kırık olduğu daha çok hissediliyor. Kardeşime kırık omzu için ne yapacağız diye sorduğumda, artık yapılacak bir şeyin olmadığını söylüyor. Açma bu konuyu, çıkardı aklından. Sadece giyinmesine yardım edeceğiz o kadar, aslında çok da vahim değil. Çok da vahim değil ama vahim olan ne? Sonuçta insan kırık bir omuzla yaşıyor. Yemek yiyor, uyuyor.

Hatta kırık bir kalple, deforme olmuş ellerle, bütün hepsiyle yaşanıyor.

Bana emir veriyor, biliyorsun, diyor annem, canının istediğini yapamıyorum, kardeşin bana kızıyor.

Biliyorsun yemek yiyorum, hatta sık sık yiyorum. Evet, daha iyisin, bir ay öncekine göre daha iyisin diyorum.

Zaman alıyor, çok hastaydın ama toparlanacaksın, zaten şimdiden toparlanıyorsun. Ve içimden daha o an her zamanki

gibi gitmek geliyordu ve o anda gitmek demek Harlem'e dönmekti.

Oysa C. ile Harlem'de olduğumdan beri tek satır yazmadım. O zaman neden döneyim? C.'nin yazmama engel olduğunu da, onun bir kitap yazması gerekirken benim onu engellediğimi de söyleyemem ama birlikte olduğumuzda bizde öyle bir şey var ki engel oluyor.

Öyleyken ikimiz de ötekinin yazmasını ve mutlu olmasını isterdik. Ama olan tam tersi. Artık not bile almaz oldum. Yazmayı düşündüğüm ama yazmadığım tek şey, tiz sesleri o kadar iyi işitemediğim ve bazen hiç anlamadığım.

Her gün daha da daralan bir ağa yakalanmışım ve ağ daraldıkça aşk da azalıyor.

Günün birinde kendime bu ağın nerede olduğunu sormam ve bu ağın eksikliğini çektiğimi söylemem mümkün mü?

Umarım bu olmaz ama asla bilinmez. Kendime hapishaneler yaratmak gibi bir âdetim var. Ve bu da onlardan biri, o zaman sonuçta neden eksikliğini çekeyim ki? Şu hapishane olmuş bu hapishane olmuş ne fark eder? Ama bunun ağırlığını alışık olduğum diğer hapishanelerinkinden çok daha fazla hissediyordum.

Oysa her şey ne kadar da iyi başlamıştı. Hatta bir gün ona mutlu olduğumu bile söylemiştim.

Şimdi ona söylemeye çalışıyorum, gevşet şu ağı, bırak nefes alayım, bize kötülük ediyorsun. İlişkiyi koparmak istiyorum, nasıl koparacağımı bilmiyorum. Geliyorum, gidiyorum, saklıyorum, uyduruyorum. Gerçekten de, benim artık bilemediğim ama onun bildiği bir şey söyledikten sonra, her şeyi hatta gerisini de hatırlıyor. Her kelimeyi, her soluk alışı, her sessizliği, öne eğilen ya da yana çevrilen her yüzü, her

bilmem neden uyuyamıyorum'u, her bilmem neden ağlayarak uyanıyorum'u. Kabul ediyorum, bu doğru, bilmiyorum. Bir parçam doğruyu söylerken bir parçam da bilmiyor, yani tam olarak bilmiyor.

Şaşmaz belleğiyle bana, geçen hafta (salı) neden artık uyuyamadığını biraz bildiğini söylemiştin, diyor. Şu an bilmiyorum, diyorum. Sana ne dediğimi bilmiyorum.

Bana inanmıyor ve bunu bana söylüyor. Hayır, biliyorsun. İtiraz ediyorum ve çöküyorum.

Onda öylesine bir algılama gücü var ki, gerisini silmek için ne zaman tatlı bir söz ya da jestle işin içinden sıyrılmaya çalışsam, tekrar tekrar önüme çıkartılan yine bu gerisi oluyor ve bu çok daha berbat.

O zaman ben de artık işin içinden sıyrılmaya kalkmıyor ve sessiz kalıyorum. Ama böylesi de çok kötü. Daha kötü, hep daha kötü.

O korkunç siyah plastik divana uzanmış ya da oturuyor ve okuyor ya da okumaya çalışıyor. Bilmiyorum.

Şimdi kendi kendime divan o kadar da korkunç değil diyorum. Ama o günlerde evet.

Okuyor ya da okumaya çalışıyordu ama bana öyle geliyordu ki fazla okumuyor ama beni gözlemliyordu, bilmiyorum neden. Aslında evet, biraz biliyorum. Kuşkusuz tetikteydi.

Aklından onu orada bırakacağımı, onu terk edeceğimi geçiriyordu kuşkusuz. Bu yüzden beni dikizliyordu. Beni süzüyordu. Oku diyordum içimden, yaz. Benimle o kadar ilgilenme.

Bana, benimle kalmamak için gidiyorsun geliyorsun, diyordu. Ve bu biraz doğruydu. Doğruydu.

Sabah olur olmaz evde kalmamak için yapacak bir şeyler arıyordum. Beni gözetleyemesin diye. Aslında içimden dışarı

çıkmak gelmiyordu, virüs kapmıştım, karnım ağrıyordu, gece uyuyamıyordum. O zaman 527 West'te kalmak istiyordum. Evde demeye dilim varmıyordu. Hayır. Ara sıra hariç kendimi evde hissetmiyordum. Evet, bazen sarmaş dolaş yattığımız oluyordu, bunlar huzur anlarıydı, sonra yeniden başlıyordu çünkü oldu da uyumayı başardım, gözyaşları içinde uyanıyordum.

Sorularına yeniden başlıyordu, neden ağlıyorsun, bilmiyorum. Hayır, biliyorsun. Hayır. Oluyor işte, hepsi bu.

Hayır.

Mücadele etmeye çalışıyorum, bazen çalışmıyorum bile. Boğuluyorum.

Koyu renkli ve korkunç ciddi gözleriyle bana bakıyor, bana bakıyor ve sanki içimi görüyormuş izlenimine kapılıyorum. Bakışlarını o kadar uzun zaman üzerimden ayırmıyor ki birden kurtulup unutmak için içimi çekiyorum.

Bir gün New York'taki en iyi arkadaşıma bunun sonu cinayetle bitecek dedim. Bu hikâyede kim haklı kim haksız anlamak için olanları anlatmaya çalıştım.

C. zekâsıyla, eskiden tanıdığım, ondan önceki birine telefon edecek olursam haksızlık yaptığıma beni neredeyse ikna etmişti. O geldiğinde bilgisayarımı kapatıyorsam yazdıklarımı saklamak istediğime; ama bu doğru değildi. Ve yazmıyordum. Ona bunun mekanik, düşünmeden yapılan bir hareket olduğunu açıklıyordum ama o inanmıyordu. O zaman düşünmeye çalışıyor ve kendime bunun gerçekten düşünmeden yapılan bir şey olup olmadığını soruyordum. İçimden evet diyordum, öyle. Bazen bunun mekanik bir davranış olduğunu ona ispatlamaya çalışıyordum, bu daha da kötü oluyordu ve o zaman ben de susuyordum. Bana gerçekten anlamadığım

korkunç suçlamalarda bulunması için ona fırsat vermemek için gitgide daha az konuşuyordum.

O zaman da sustuğum için suçluyordu beni.

Bir şeyler söylemeye çalışıyordum, arıyordum, bulamıyordum.

Sessizliğin sürmesine izin veriyordum.

Üstelik evin içi karanlıktı, o zaman sessizlik daha da şiddetle hissediliyordu.

Annem hiç durmadan başına gelenlerle ilgili ayrıntılar istiyordu. Her bir şeyi sırasıyla yeniden kurup oluşturması lazımdı. Eğer bütün bu hikâyeyi yeniden kurgulayacak olursa daha iyiye gideceğine dair bir izlenime kapılmıştı.

Ramak kalmıştı. Sahi mi? Anlat bana olan biteni. Anlatıyorum. Sahiden mi, diyor. Daha fazla ayrıntı istiyor. Daha daha soruyor. Sonra, hatırlamıyorum, diyor.

Hatırlamıyorum, insan nasıl unutabiliyor farkında mısın? Unutmayı tercih edeceğim şeyler var ama bu hikâyeyi değil. Bu hikâye bende eksik. Eğer onu iyi bilirsem unutabileceğim ama daha önce onu hatırlamak istiyorum ama hiçbir şey hatırlamıyorum. Bu beni hasta ediyor.

O zaman hafızamda ayrıntılar arıyorum ve benim de unuttuğumu, bir anda onun kendini nasıl olup da acil serviste bulduğunu anlamadığımı fark ediyorum. Ama o mutlak surette bilmek istiyor. Ben de bunun üzerine herhalde uçakta bir şeyler kapmış olmalısın diyorum. Uçakta çoğu zaman insan bir şeyler kapar. Hem her şeyi hatırlamaya da gerek yok. Buradasın ve önemli olan da bu. Ve böyle düşünüyoruz, yani ben düşünüyorum ama ne halde. Feri kaçmış gözlerle ve neşesizce. Onu gerçekten ölümden döndürmek gerekli miydi diye soruyorum kendime. Ama o yaşamak istiyordu. Bunu herkes söylüyor,

kadın güçlü dayanıklı. Ve ben bir deri bir kemik kalmış ve endişeden ödü kopan bu zavallı varlığa bakıyorum.

Bahçede güneşe onun için bir koltuk koyuyorlar, başına da kocaman bir hasır şapka, uzaktan bakınca bu neredeyse cennetten bir köşe gibi görünüyor. Yaşlı bir kadın, evet ama güneşin, çocuklarının, torunlarının keyfini çıkaran bir kadın.

Ama çocuklar, torunlar geçip gidiyor sadece, günaydın görüşürüz, şimdiden mi gidiyorsun, evet, çalışmaya, sen de mi? Evet.

Azıcık okumak istemez misin diye soruyorum, hayır, bulanık görüyorum. Müzik dinlemek, işitme cihazım sol kulak borumu tahriş etti, östaki borum daracık. Cihaz tahriş ediyor. Görüyorsun ya kıpkırmızı. Geçer. Evet, diyor annem, belki geçer ama devam ediyor. Her şey gibi geçecek ama gitgide daha zor geçiyor. Kimsenin içinden bunları dinlemek gelmiyor, bu yüzden herkes gidiyor ve o Fransızca bilmeyen hastabakıcıyla kalıyor. Ve ben iki üç günlüğüne gelince de benimle.

Eniştem, bunu en çok söyleyen de o, ama bazen şoför hatta hastabakıcı gibi başkaları da, annemin başından bir an olsun ayrılmayan bir hastabakıcı. Herkes söylüyor bunu, anne dayanıklı.

Sonunda annem bu hastabakıcıdan bıktı, görüyorum bunu, bir de o kendini düşkün ve zayıf hissederken ona dayanıklı kadın denilmesinden. Ama bir şey söylemiyor çünkü kendi evinde değil. Bir şey söylediğinde de her zaman onu dinleyen yok. Onun için neyin iyi olduğunu herkes ondan daha iyi biliyor. O zaman hastabakıcı bile onun odasında

yatıyor. Annem öteki yatakta bir hastabakıcıyla, Fransızca konuşmayan bir hastabakıcıyla uyanmak çok tuhaf diyor.

Hastabakıcı öğrenmek istiyor ama o kadar çabuk öğrenilmez ki. O zaman da başka türlü anlaşıyorlar. Ama annem Fransızca bilen bir hastabakıcıyı tercih ederdi. Hiç olmazsa onunla konuşabilirdi.

Sonuçta böyle ve sabahları o kadar da kötü değil çünkü açlıktan bağırıyor ve bu evde hizmetçiler de dahil herkes geç kalkıyor, bunun üzerine hastabakıcı ona kahveyle mısır gevreği getiriyor ve bu onu sakinleştiriyor. Bazen yeniden uykuya daldığı da oluyor, böylece herkesin uyandığı saatte, sonunda evde gürültü varken uyanıyor ve kardeşim sık sık iyi uyudu mu diye görmeye geliyor ve ona kalk anneciğim diyor, yatakta kalma. Hayır, kalkıyorum.

Ama biliyorsun kırılan omzum da canımı acıtmaya başladı. Evet, iki omuz arasındaki dengesizlikten bu, biri diğerine oranla daha aşağıya sarkıyor. Ağrın var mı? Pek değil ama omzum sanki cansız gibi. Evet, Brüksel'de fizyoterapistini göreceksin, o düzeltir. Evet, annem fizyoterapistine hayran ve haklı da.

Brüksel'e evine dönecek. Şu an yapamaz, henüz çok güçsüz ama çok yakında.

Bunu istiyor ve yalnız kalmaktan azıcık korkuyor ama aslında gerçekten de evinde olmak ve canının istediği gibi davranmak istiyor.

Ama henüz tek başına hiçbir şey yapamaz. Elleri titriyor, bacaklarını zor hareket ettiriyor. Kaslarını kuvvetlendirmen lazım anneciğim, yürümen lazım. Biraz yürüdüm bile, en az beş dakika. Yarın altı dakika yürürsün, yarından sonra da yedi. Evet diyor başıyla. Evet, kuşkusuz.

Otururken ya yardım ediliyor ki genelde bu hastabakıcı kadın oluyor, ya da kendini bir sandalyenin üstüne bırakıyor. Kas olmayınca ne yapmalı? Protein al anne. Ona B12 vitamin iğneleri yapılıyor, bazen de kansızlığına karşı kan nakli.

Bir akşam kardeşim yattığım odaya beni görmeye geliyor, kısa süre önce evlenen kızının eski odası. Ben her zamanki gibi hayattan kaçmak için erkenden yatıyorum. Kardeşim benimle konuşmak istiyor. Dayanacak hali kalmadı ve ben onu anlıyorum.

Ve ikimiz de kendi kendimize annem eskiden beri hep böyle miydi, kendine odaklı, sonuçta bencil ya da öyle bir şey miydi diye soruyoruz. Ya da başka bir şey.

Hatırlayamıyoruz. Güzel anları artık hatırlamıyoruz. Annemizin daha önceleri nasıl olduğunu artık hatırlayamıyoruz.

Bizimle nasıl ilgilendiğini hatırlamıyoruz. Onun sayesinde eve neşe dolduğunu hatırlamıyoruz.

Bizi almaya okula geldiğini, bizi koruduğunu, bizim için mücadele ettiğini hatırlamıyoruz. Bunları hiç hatırlamıyoruz.

Ne de bir gün hırsızlık yaptığım bir mağazaya babamdan gizli gitmek zorunda kaldığını. Aşağılandığını. Ne de ilk kez New York'a kaçtığımda bana yirmi dolar gönderebilmek için para biriktirdiğini.

Ve birden hatırlıyorum ve bu korkunç bir hatıra, babamla birlikte beni kapatıldığım klinikte ziyarete gelişini hatırlıyorum. Birlikte büyük parkın sisleri arasında yürüyorlardı. Siste minnacık görünüyorlardı.

Uzaktan onları görünce kendi kendime, iyiymişim gibi davranacağım, dedim.

İkisinin de rahatsız olduğunu biliyordum. İkisinin de kliniğe kapatılmış bir kızları olmasından dolayı acı çektiklerini.

Evet, kesinlikle iyi görünmek lazımdı. Kardeşime bunu söylemedim.

Doktorla konuştuk. Doktorun adı Doktor Campagne idi ve deri bir kravat takmıştı.

Doktora bu sizin gerçek isminiz değil dedim, gerçek isminizi Fransız toprağında, kırsal topraklarda saklıyorsunuz ama sizin kırsaldan olmadığınızı pekâlâ da görüyorum, kravatıyla oynayarak ekledim ve sanki ağzımdan kaçıvermişçesine ama aslında öyle olmadan devam ettim, Almanların Yahudilerin derilerinden lamba yaptıklarını biliyor muydunuz?

Bunun üzerine her şeyimi aldılar, makasımı ve benzeri şeyleri, her halükârda sivri olan ne varsa aldılar ve beni kapattılar.

Geceleyin koridorda bir tur atmak için odamdan dışarı çıkmak istedim. Odamdan gerçekten de çok sıkılmıştım. Kapıyı açmaya davrandım. Olmuyor. İçimden kapının kilidinde benim kıt pratik zekâmla anlayamadığım bir şey var dedim. Ama kapının kilitli olduğunu çok iyi anlamıştım. Düpedüz kapatılmıştım. İçimden Doktor Campagne'a hiçbir şey söylememeliydim, ona Yahudilerden bahsetmemeliydim diye geçirdim. İçimden buna hakları yok dedim. Bu kadarı çok fazla. Ben buraya kapatılmaya değil iyileşmeye geldim, kapatılmak sorunumun bir parçası olduğuna göre daha beter olacağım.

Gün ışır ışımaz şehirdeki doktorumu aradım. Ne mutlu ki telefon çalışıyordu. Beni o odadan kurtardı. Beni parka bakan ve kapısı da parka açılan bir odaya aldılar, hava sağlık için çok yararlı, kır havası gibi mesela. Ancak çoğu zaman kırları sevmem ben. Makasımı geri verip vermediklerini hatırlamıyorum. Her neyse, o sisli geniş parktan geçerek hemen Brüksel'e hareket ettim ve uzunca bir zaman orada babamla beraber kaldım. Babamı tanıyıp sevmeyi böyle öğrendim. Haklıymışım.

Annem bir gün bana, oradan çıktığımda kalbim ölmüştü, dedi. Belki de ben küçükken hâlâ biraz ölü gibiydi ya da sonsuza kadar ama sanmıyorum. Aslında bilmiyorum. Zaten bilmek neye yarar. Kimi zaman hatta sık sık üzerinden her halükârda biraz sahtelik akan onca aşk sözcüğü karşısında kendini savunmaya kuşkusuz. Ama bazen de sahte olmayan.

Bunun dışında ben sorsam da oraya dair hiçbir şey söylemezdi, patates çalmaya giderken bir kız arkadaşının onu kurtarması gibi şeyler dışında. Bana ancak müthiş şeyleri anlatırdı. Aksi halde hiçbir şey söylemezdi.

Annem kardeşimin mücadele ettiğini, benimse daha fazla rahatsızlık çektiğimi hissediyor.

Kardeşimin onu hayatta tutmak için bedeli ne olursa olsun elinden geleni yaptığını biliyor, onu dinlemek dışında her şeyi, ona sarılmak dışında her şeyi; annemin en ihtiyaç duyduğu şey de bu, kucaklansın ve böylece kendini unutabilsin ya da tersine var olduğunu hissetsin.

Ben de öyle miyim acaba, sanmıyorum. Peki, o zaman neden bir gün kalkıp C.'yi görmeye Londra'ya gitmeye karar verdim?

Evet, kollara, hem de e-postalar ya da SMS'ler ya da Facebook mesajları hariç hiç tanımadığım kollara atılmak için değilse ne için? Evet, o aralar hayaller kuruyordum ve bu beni allak bullak ediyordu. Hayal dünyasında kalsam daha iyi olurdu, aslında iş böyle başlayınca özellikle benim için böylesi daha iyi. Ama bu ilk defa oluyordu, asla böyle bir deneyim yaşamamıştım, bu yüzden de ne bir kuşkum vardı ne de bir korkum.

Kardeşime beni asla Facebook'a kaydetmeyecektin dedim.

Kardeşim bana ben seni bunun için kaydetmedim ki Facebook'a dedi.

Biliyorum ama olan oldu ve çıkmak çok zor.

Belki senin için, dedi otuz yıldan fazladır evli olan kardeşim.

Bunu bana büyük bir nezaketle söyledi. Bu nezaket beni duygulandırdı, içimden ağlamak geliyordu. Ona bugün çok güzel olduğunu söyledim. Elbisen harika. Öyle mi dersin? Evet, dedim, ve biliyorsun, hâlâ iyi anlarım var.

Ne mutlu ki. Peki, annem, sence daha iyiye gitmiyor mu, henüz iyi anları yok, demek istediğim gerçekten iyi anlar ama daha iyiye gidiyor. Evet, doğru. Ama eskisinden daha az konuşuyor, yoruyor bu onu. Bazen konuşuyor ve bu o an için onun iyi anları.

Bir sabah benimle çok konuştu. Ona cevap verdim, neydi hatırlamıyorum. Bazen söylediği sözcüklerin bir önemi yok. Önemli olan, ifade edilmemiş olan şeye verilen cevap. O zaman ben de ona onun duymayı arzu ettiği şeyleri söylüyorum.

Ona New York'ta kalmayacağımı, Paris'e döneceğimi, böylece ona yakın olup sık sık Brüksel'e onu görmeye geleceğimi söyledim. Her hafta değil ama sık sık. Evet, bu çok iyi dedi. İşe bak, kendimi savunmasını beceremiyorum.

Anında, bunu anneme söylemekle iyi etmediğimi düşünüyorum, belki de New York'ta kalmam daha iyi olurdu, o zaman ara sıra Skype'tan onu arardım, hepsi bu. Neyse, bakacağız.

Annem bir kez daha, Meksika'ya bir daha asla gelemem, diyor.

Hayır, kuşkusuz hayır. Onlar sana gelir diyorum, kardeşim, kocası, kız yeğeni ve onun kocası ve bıraksalar yiyip bitireceği oğlan torunu.

Ne kadar da tatlı diyor bana. Evet, diyorum, bu doğru. Ve yumuşacık, bir oğlan için bu şaşırtıcı. Bazen elimden tutuyor ve birlikte birkaç dakika mahallede yürüyoruz, fazlasını yapamıyorum. Gurur duyduğumu hissediyorum ve göğsüm kabarıyor. Evet, biliyorum anneciğim.

Kısa zaman önce evlenen kız torununu da çok seviyor. Torunun kuşkusuz çok yakında çocuğu olacak ama ne zaman, bunu kimse bilmiyor ve torununa böyle bir niyeti olup olmadığını sormaya kimsenin cesareti yok. Kardeşim, yeğenimle kocasının biraz daha bekleyeceklerini sanıyorum, dedi. Ama neden bekleyecekler, tam zamanı işte, diyor annem, artık o kadar genç de değil ki, hâlâ genç ama o kadar da değil.

Herkes bir iç çekiyor ve özellikle kendi annesi gibi alıngan ve öfkesi burnunda torununun yanında annemin bu konuyu açmasını istemiyor. Neyse ki kız kocasıyla Asya'ya balayına gitti. Güzel bir yolculuk olacak, herkes onların adına seviniyor.

Annem, babanla ben balayımızda Paris'e gitmiştik, diyor, yatak yorgan pire içindeydi ve tuvaletler de koridordaydı, bütün gece kaşınıp durmuştuk. Sonra döndük. Yine de bir balayı seyahatiydi. Sonra ertesi gün çalıştık, çalışmak lazımdı. Evet, biliyorum anneciğim.

Bütün hayatımız boyunca çok çalıştık. Evet, biliyorum anneciğim, ben de vardım. Sen de çalışıyorsun. Evet ama eskisi kadar değil. Yine de çalışıyorsun. Şu sıralar pek bir şey yaptığım yok, kafam bomboş, hiçbir fikir yok. Ya da çok fazla diye düşündüm.

Gelir gelir, diyor annem. Hep böyle söylersin. Ya bu defa gelmezse?

Anneciğim, hastabakıcı seni giydirecek. Makyaj yapıyorsun, ruj sürüyorsun, bornozla olmayacağını pekâlâ da görüyorsun. Ah biraz konuşmak iyi geliyor. Evet.

Acıktım, diyor annem, gelecekler ve hep birlikte yiyeceğiz. Ama saat çoktan üç oldu ve benim karnım aç. Ben Belçika'dayken saat yarımda yerim. Burada öyle olmuyor. O zamana kadar bir çorba iç.

Bana daha önce bir çorba verdiler ama o kadar suluydu ki hiçbir şey anlamadım. İşten çıkıp gelsinler istiyorum, daha fazla bekleyemeyeceğim. Bir lokma ekmek ye. Protezimle olmaz, dişetlerimi kanatıyor.

Evet, biliyorum, asla bir lokma ekmek ye dememeliydim sana.

Beklerken bir meyve ye. Yemekten hemen önce mi?

Evet, yemekten önce meyve yemek daha iyiymiş. Bir gazetede okudum bunu.

Canım istemiyor.

Yani aslında aç değilsin.

İçini çekiyor.

Hastabakıcı endişeleniyor.

Annem koltuğundan kalkmaya davranıyor.

Görüyorsun ya hâlâ yardıma ihtiyacım var benim.

Evet, görüyorum. Ama şimdiden daha iyisin. Birkaç adım at. Bu sana açlığını unutturur.

Yemek yemek gelmiyor içimden ama karnım aç.

Birkaç adım at, yemek yemek isteyeceksin.

Hastabakıcıyla birkaç adım atıyor ve ona Fransızca bir şeyler söylüyor, hastabakıcı anlamış gibi gülümsüyor ama hiçbir şey anlamıyor.

Annem hastabakıcıyı yemek salonuna doğru götürüyor, hastabakıcı yerine oturmasına yardım ediyor.

Kardeşim içeri giriyor ve çoktan oturmuşsun bile diyor. Evet, sizi bekliyordum.

Herkes oturuyor. Yemekler masanın üstünde.

Hastabakıcı eti ve sebzeleri küçücük lokmalar halinde kesiyor. Annem o kırık omzuyla yapamaz.

Annem hariç herkes iştahla yiyor.

Birden yemek yiyişimle ilgili bir gözlemde bulunuyor.

Yeğenim gülüyor. Ona dört yaşında bir çocukmuş gibi davranıyorsun ve herkes gülüyor.

Benim içimden gülmek gelmiyor ama herkes gibi davranmış olmak için yine de gülüyorum.

Annem bana neden böyle aptal aptal gülüyorsun diyor. Benim için bir çocuk daima çocuktur. Yeğenim evet diyor, elbette normal bu, ama teyzeme karşı hiç büyümemiş bir çocuk gibi davranıyorsun, bu da insanı güldürüyor.

Gülün diyor annem. Gülün, bir şey olmaz. Özellikle de düğünden beri pek fazla gülememişken, en çok da annemi düğünde gülümserken gösteren o fotoğraftan beri. O gülüşü sevmemiştik.

Hem sonra gülmek iyi geliyor ve Harlem'de bazı zamanlar dışında neredeyse hiç gülmüyordum. Onu o daireye, tanımadığı bu şehre getirmiştim. Onu bir düğün için, sonra da

ölmekte olan bir anne için terk etmiştim. Ölmekte olan anne için bana birlikte gitmeyi teklif etmişti.

Olmaz demiştim.

O evini, kız arkadaşını, işini terk etmişti ve ben her hafta, bazen her iki haftada bir ona bu işin yürümediğini, anlaşamadığımızı söylemiştim. Sonunda ona gururla, artık seni sevmiyorum, demiştim. Bu imkânsız demişti. Bu doğru değil.

Gururla çünkü söylemekte zorlandığım bir şeyi sonunda söyleyebildiğime inanıyordum. İçimden, bir kez olsun güçlüyüm, dedim, konuşuyorum. Doğruyu söylüyorum.

Kendimi didik didik edilmiş, incelenmiş hissediyordum, kulakları o kadar hassastı ki telefonda konuşurken, ben de, dediğimde duyuyordu, ben de seni öpüyorum, dediğimi biliyordu.

Gözleri öfkeden kararmış bir halde odaya geliyor ve saatlerce artık buna dayanamayacağını söyleyerek başımın etini yiyordu. Bağırıyordu. Köpeğimiz bir ona bir bana bakıyordu. Patisini okşuyor, ona aldırma diyordum. Ama o aldırıyordu. Köpek aldırıyordu. C. aldırıyordu ve ben korkunç aldırıyor, boğuluyordum. Teslim olduğum zamanlar dışında, L.'yi aramaz olduğum, ondan uzakta kendime bir uğraş bulamadığım, ondan kaçmadığım zamanlar dışında her gün biraz daha boğuluyordum. Hayır, teslim oluyordum. İlk günler iyi geliyordu. Ve sonra yeniden korkunçlaşıyordu. Hayır, teslim olmak istemiyordum, telefon etmek, kiminle olursa olsun ve nasıl olursa olsun gülmek istiyordum.

Düğünde kardeşimin bir arkadaşı gelip annemi büyük bir sempatiyle hatta şefkatle öptü ve annem nihayet gülümsedi.

Sonra bu arkadaş annemin arkasına geçti ve ikisinin fotoğrafını çekmesi için fotoğrafçıya seslendi. Annem, artık o kadar iyi çıkmıyorum fotoğraflarda, dedi, hiç çıkmıyorum hatta.

Yoo tersine, dedi arkadaş. Kollarıyla annemin bir deri bir kemik kalmış bedenine sarılmıştı. Salonda korkunç gürültü vardı, müzik, bağırış çağırış, gülüşmeler, hatta hora bile tepiliyordu. Birbirini duymak için bağırmak gerekiyordu.

Annem fotoğraf için dudaklarını araladı, midem bulandı. Bu donup kalmış zorlama gülümseyiş. Gülümseme anneciğim, gerek yok artık, ama o gülümsemek ister gibi dudaklarını germiş bekliyor, fotoğrafçı da ağırdan alıyordu. Annem mümkün mertebe dik durarak, dudakları bir gülümsemeye benzer o şeyde donup kalmış, suratı yemyeşil, dudakları aşırı kırmızı, aşırı makyajlı bir halde orada bekliyordu. Sanki dudakları kanıyordu.

Sonunda oldu. Rahatladım, annem de. Hâlâ anneme sarılmış haldeki kadın, fotoğrafı size gönderirim, dedi. Çok naziksiniz ama buna gerek yok, dedi annem. Zaten çok meşgul birisiniz. Aa olmaz, dedi kardeşimin arkadaşı.

Anne, geç oldu artık dönsek. Evet, geç oldu, neden bilmem ama yoruldum. Eskiden düğünlerde hiç yorulmazdım.

Evet, biliyorum ama uzun bir gün oldu. Bana neredeyse düşmanca bakıyor. Bu bir neden değil. Ama öyle.

Bense artık dayanamaz haldeyim. Gün sabah yedide başladı ve fotoğrafçılar sekizde geldiler, kuaförler, makyajcılar hemen arkasından. Neyse ki saçın yapıldı, makyajın yapıldı. En azından utanmıyorum.

Bir yudum şarap içiyorum. Dökme. Hayır.

Lekeler çıkmıyor sonra. Biliyorum. Ama bazen de çıkıyor.

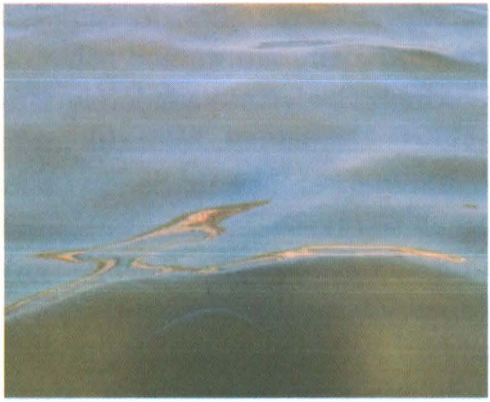

Biraz daha bekliyor. Bir an uyuşukluğundan sıyrılıyor.

Sonra, nasıl döneceğiz eve, diyor. Bir minibüsle şoför var. Adam bunun için burada.

Öyle mi? Bir kez daha tedirgin. Evet, eminim ama istersen gidip bakarım. Evet, git bak. Hâlâ ellerini ovuşturuyor. Yavaşça çözüyorum ellerini. O zaman da gece çantasına yapışıyor.

Birden soruyor, köpeğin nerede senin? Paris'te. Bakan biri var mı? Var.

Minibüsle şoförün beklediğini gördükten sonra yanına döndüğümde daha kötü olmuştu. Ayağa kalkamıyordu. Clara ile ona yardım ettik ve dans edenlerin, masaların ve gümbür gümbür neşeli çığlıkların arasında büyük balo salonundan geçtik.

Annem adım adım mücadele ediyordu, nefesi daralmıştı.

Onu neredeyse resmen minibüse taşıdılar, sonra da evin merdivenlerinden odasına taşındı, sonra sessizlikte üstü değiştirildi.

Clara ile birbirimize bakıyorduk. Durumun ağır olduğunu anlamıştık. Alçak sesle, böyle olmayacak, dedik.

Saydam, neredeyse cansız gözlerle, canlı cenazeden farkı yoktu. Ama yine de hayat dolu.

Elini tutuyordum. Gözlerini kapadı. Uyuduğundan emin değildim ama gözleri kapalıydı. Nefes alıyordu, kesik kesik soluyordu.

Ertesi gün yeniden hastaneye acil servise gidiyordu.

Benimse gitmem lazımdı, gidip New York'ta hayatımı kazanmam lazımdı.

Kardeşim git dedi, zaten burada hiçbir şey yapamazsın.

Eğer olur da, hayır, sen döndüğünde o hâlâ burada olacak, bundan eminim. Bilmem. Yoo. Burada olacak. Şoför seni havaalanına götürecek. Haydi git.

New York'a git. Git çalış. Haydi git, geri dön.

New York'ta uykusuz geceler başlamıştı, birbirini izliyordu.

Daireyi iki ana bölümü birbirinden ayıran yatak girintisi yüzünden birlikte seçmiştik.

Zaten her şeyi mail'le uzaktan halletmiştik, kira sözleşmesi, para.

Pencerelerin bu kadar yakından duvarlarla kuşatılmış olacağını aklımıza getirememiştik.

Sadece bir parça gökyüzü.

Bazen mavi.

Sadece bir kez kar yağdı, kasımda tek bir gün.

C. sevinmişti.

Biraz üşümüştü ama sevinmişti.

Uçağa bindim. Şimdiden kendime kızıyordum, asla gitmemeliydim.

Okumaya çabalıyordum ama olmuyordu. Sonra içimden, kendimi hazırlamalıyım, dedim. Ama nasıl yapacağım?

Kendimi onsuz hayal etmeliyim. Ama hiç hayal edemiyordum. O zaman pencereden baktım, gökyüzü, bulutlar. New York'a gitmek ne kadar uzun sürüyordu. İçimden, hiç varamayacağım, dedim. Farkında olmadan öndeki koltuğu tekmeliyordum. Birisi döndü ve sert bir şekilde kesmemi söyledi. Elbette bilemezdi. Özellikle yapıyorum, ne onu ne de sırtını kesinlikle umursamıyorum sanıyordu. Ne yedim ne içtim. Ayağa kalkıyor, tekrar oturuyordum. Bir türlü varamıyorduk. Yapacak bir şey yok. Sıkıntılarım başladığında bana yapmamı söyledikleri gibi nefes almaya çalışıyordum. Ama sıkıntılı bile değildim. Hayır. Sadece kendimi annemin ölümüne hazırlamaya çalışıyordum.

Sonra İspanyolca ve sonra İngilizce kemerlerimizi bağlamamız söylendi. İnişe geçmiştik. Artık inmek istemiyordum. Sonsuza kadar uçakta kalmak istiyordum.

Ama indik ve insanlar uçağın çıkışına doğru itişip kakışmaya başladılar, ben bekliyordum. Herkes indikten sonra ben de kalktım, bacaklarımı hissetmiyordum ama yürüyordum.

Bagajlar dönüyordu. Dikkat etmiyordum. Herkes gibi orada bekliyordum ama neden beklediğimi unutmuştum.

Sonra birden bir valizim olduğunu ve onu döner banttan almam gerektiğini hatırladım.

Karıştırdım. Bana ait olmayan bir valizi aldım.

Biri geldi, İspanyolca bağırarak valizi elimden kaptı.

Sorry dedim, gracias. Mucho gracias. Söylemem gerekenin bu olmadığını anladım, ben de artık bir şey demedim.

Dönen bandın önünde öylece kaldım ve sonunda valizimi aldım. Dönüp duran tek valiz oydu, herhalde benim valiz olmalıydı.

Sinagogta, sinagog doluydu, bekliyorduk.

Fotoğrafçılar, video çekenler çoktan gelmiş burnumun dibinde duruyorlardı. İttim onları. Olan biteni görmek istiyordum. Yanımda kuzinim vardı.

Sonra birden düğün marşı yankılandı, herkes arkaya döndü.

Tam olarak nasıl geçti bilemiyorum, enişteмin yeğenimle, beyaz gelinlikli kızıyla yolda ilerlediğini biliyorum.

Sonrasını hatırlamıyorum. Son hatırladığım, erkek torununun koluna girmiş annemdi. Şaşkın ve bitkin yürüyordu. Önümden geçerken yanağını okşadım, sonra kuzinime döndüm ve pek fazla yaşamayacak dedim. Kuzinimin ne cevap verdiğini bilmiyorum. Sanırım, annen solgun, dedi ama emin değilim, galiba gözlerini indirdi. Bir düğünde ölümden bahsedilmez. Ardından çok geçmeden onun gözlerini sildiğini gördüm, sonra bana böyle söyleme dedi, hem bilinmez ki, belki iyileşir. Evet, belki. Ama buna inanmakta zorlanıyordum. O an kuzinim çantasını yere düşürdü, kırılan pudriyeri, etrafa dağılan pudrayı ve dudak rujunu, bir saç fırçasını, biraz parayı almak için ikimiz birden eğildik. Kâğıt mendiller.

Geri kalan her şeyi unuttum. Kırılan kadehler, takılan yüzükler. Hepsini. Ama resimler var. Bir gün bakacağım onlara.

Küçük platformun üstündeki fotoğrafçıları defalarca geri çevirdim. Bir şeye yaramazdı. Gereksizdi. Hiçbir şey görmüyordum. O güne dair annemin dışında hiçbir şey görmedim.

Ve mutlu olacağım yerde sürekli midem bulanıyordu ve üstelik hiçbir şey görememiştim.

Kardeşime C. gelebilir mi diye sormuştum. Bana sırası değil dedi. Anlıyordum ve anlamıyordum. Sonuçta ne olurdu ki? C. New York'ta yalnızdı ve beni bekliyordu. Yalnızdı, kimseyi tanımıyordu. Ne yapacaktı? Düğün çok kalabalıktı. Onu kimse fark etmezdi. Ya da herkes. C. o kadar farklıydı

ki. Kardeşim, Venedik'te benimle konuşmadı, dedi. Benimle konuştu, dedi kocası. Kardeşim, M. gelebilirdi, dedi. Bana bunu söyleyince bir kez daha M.'yi düşündüm. Yakınlığımızı düşündüm. Aramızda geçenleri düşündüm. Neden her şey bir anda kesildi pek hatırlamıyorum. C. ile Facebook hariç bu yakınlık yoktu, biraz daha sonra. Biraz daha sonra ama aynısı değil. Bu normal çünkü onlar birbirlerinden farklıydı ve C. de çok gençti. Yani yakınlık farklıydı. Bunu inkâr edemem. Yani başka bir şeydi. Ardından o farklı şey yavaş yavaş kayboldu. Başka bir şey geldi. Sonra her şey durdu. Neyse ki C. uzaktan düşüncelerimi okuyamazdı. Bu defa da mutlulukla, neyse ki burada değil diye düşündüm.

Kardeşim, L. gelebilirdi, dedi, çünkü o aileden sayılır.

Ama C. olmaz. Anlıyorum dedim, sonra kendime kızdım ama yine de kardeşimin bakış açısını anlıyordum. Kardeşim her şey iyi geçsin istiyordu. Ve davet edilen herkes ailedendi ama C. değil.

Sonra herkes gibi yapmış olmak için biraz dans etmeye çalıştım. Özellikle gençliğimde ve babam hayattayken düğünlerde hep dans ederdim.

Kardeşim erkeklere, delikanlılara beni bir sandalyeye oturtup defalarca indirip kaldırmalarını söyledi.

Sonra annemin yanına döndüm. Gözleri boşluktaydı. Ve kırık omzu yüzünden elbisesi bir yana sarkıyordu.

Ben onun hâlâ düğünde mutlu olma gücüne sahip olduğunu düşünmüyorum bile, oysa bir büyükanne sevinip mutlu olmak zorunda. Neler düşünüyordu? Kuşkusuz onu rahatsız eden her şeyi. Arada bir ellerini ovuşturuyordu. Buna dayanamıyordum.

Eskiden düğünlerde dans etmesini o kadar severdi ki, İtalya'da ya da başka yerlerdeki tatillerde bile; iyi de dans ederdi.

New York'ta C. birkaç mesaj atmış, özellikle de ev sahibimize; genç bir kadın. Daha sonra ona annesiyle rastladık, şapkalı son derece şık bir kadın. C. dairede hâlâ birtakım sorunlar olduğunu ve koridordan salona kaçan bir fare gördüğünü yazmış. Ufacık bir fare ama yine de bir fare ve o farelere alışkın değildi ve asla da alışamayacağını düşünüyordu ama gerekirse alışırdı ama başka fare görmemeyi umut ediyordu.

Farelerin çoğalabileceğini biliyordu, işte o zaman gerekse bile buna alışamazdı. Küçüklüğünde Harlem'le ilgili, farelerin hücumuna uğrayan çok yoksul insanların anlatıldığı bir kitap okumuştu ve fare olursa günün birinde sıçan da çıkar diyordu. Farenin radyatörün yanındaki bir delikten kaçtığını görmüş ve deliği tıkamayı başarmıştı. Ama başka delikler de vardı ve hayatını delikler tıkayarak geçiremezdi.

Ayrıca çamaşır makinesinin de iyi çalışmadığını ve durduğunda içinde hâlâ su kaldığını ve bunun normal olmadığını da yazmıştı.

Ama tek başına New York'ta ne yapmıştı C.? Ona telefon ettim, bana pek iyi değil gibisin dedi. Sahiden de. Ben farkında değildim. Aslında gelmemesi iyi olmuştu çünkü düğünden önceki akşam yemeğinde beni güldüren genç bir oğlanla gülmüştüm. Sadece bu kadar.

Onun hoşuna gitmezdi. Flört ediyorsun derdi. Ama benim için hiç önemli bir şey değildi, sadece içimden gülmek geliyordu. İlan edilmiş felaketin tam ortasında gülme ihtiyacı. Bir volkanın üzerinde gülmek. Bu kadar gülmeme herkes şaşırmıştı ve keyfimin bu kadar yerinde olmasına herkes

şaşırmıştı. Ve buna rağmen C. telefonda bana çok kötü gibisin demişti. Bu gülmenin altında neler yattığını uzaktan hissetmişti. Ama neyse ki gülüşümü duymamıştı, yoksa incinirdi. Şimdi incinirdi diyorum ama o dönemde kıskanırdı derdim, yok yere kıskançlık. Sanki birazcık gülmeye hiç hakkım yokmuş gibi.

Kaliteli şaraplar vardı, güzel yemekler ve yanımda da komik bir delikanlı ve ben gülüyordum, ona azıcık takılıyordum ve çok gülüyordum. Kaç zamandır hiç böyle gülmemiştim. O kadar uzun zaman olmuştu ki, böyle gülünebildiğini bile hatırlamıyordum.

New York'ta gülerken dikkatli olmak zorundaydım. Hâlâ ara sıra gülüyordum ama her zamankinden çok daha az. Bunun eksikliğini çekiyor ve neşem kaçıyordu, kafam rahat etsin diye gidip sokaktan telefon ediyordum.

O zaman da etrafın gürültüsü yüzünden tam işitemiyordum ama yine de gülüyordum ve hoşuma gidiyordu.

Paris'teki kız arkadaşlarıma telefon ediyordum ve çok hoşuma gidiyordu.

Biri kardeşime, senin kardeşinin böyle şen şakrak olduğunu bilmezdim, demiş.

Yoo öyledir o, demiş kardeşim, neden olmayacakmış?

Uzun zamandır gülmedim. Ertesi günden itibaren artık hiç gülmedim.

İçimden kardeşimin C. için şimdi sırası değil demekle iyi ettiğini geçirdim. Kardeşim çoğu zaman haklıdır. Ve bu defa gerçekten haklıydı, zaten için için onun haklı olduğunu biliyordum ben, C.'nin gelmesi için sırası değil dediğinde ısrar etmedim. Her halükârda onun kızının düğününde. Israr etmemiştim ve kendime kızsam da aslında memnundum. Evet,

kendime kızıyordum ama ne yapalım diyordum. Hem zaten C.'nin hoşlanmayacağından da eminim, üstelik utangaçtı da ama hoşlanmayacak olmasının sebebi bu değil.

Düğün günü sabah ondan itibaren hepsi oradaydı.

Evde çılgın bir kalabalık vardı. Fotoğrafçılar, kuaförler, makyajcılar, hepsi oradaydı ve herkes telaş içindeydi. Her şeyin fotoğrafı çekildi, hayatın her saniyesinin.

En küçük bir jest, gülümseme, merdivenlerde poz. Ya da başka yerlerde, her şey fotoğraflandı ve aralıksız gülümsemek gerekiyordu.

Yeğenim merdivenin üstündeydi. Gelinliği düzeltiyorlardı.

Gelinliği muhteşemdi, yeğenim muhteşemdi ve gülümsüyordu. Clara tülünü yeğenimin başına takıyordu. Yeğenim o an bir poz veriyor, sonra başka bir poza geçiyordu. Ve her şeyin, mutlak surette her şeyin fotoğrafı çekiliyordu.

Bir süre sonra, bu fotoğrafçılardan fenalık gelmeye başladı, dedim. Yeğenim bu daha başlangıç dedi. Belki de biraz gocunmuş olarak ya da espri yaparak hatta biraz mesafeli. Hayır, mesafeli değil. Elbette mesafeli değil. Ama kuşkusuz espri niyetine, yani aslında bilemiyorum. Ne işim vardı burada. Bütün hayatım boyunca karşı çıkmıştım. Bununla birlikte, özellikle de gençliğimde, pek çok düğüne gitmiştim ve babam yüzünden her defasında renk vermemeye, çok neşeli ve çok gençmiş gibi görünmeye çalışmıştım. Benim başka tipten olduğumu bilip bilmediğini henüz bilmiyordum ve günün birinde sıranın bana da geleceğini umut ettiğini gayet iyi görüyordum.

Madem karşıydım, o zaman neden o kadar çok düğüne gittim, her seferinde bir alay tantana, çünkü düğünün bir parçası olmanız için giyinmek lazımdı, böylece beni daha az fark ediyor ve birbirlerine bu daha evlenmemiş diyemiyorlardı.

Kuşkusuz oraya ait olmak için ama ben ait değildim. Hayır, hiç değilim. Ve karşıydım. Ama kuşkusuz gidemeyecek kadar değil. Bu defaki yeğenimin düğünüydü, kardeşim sayesinde bir yeğenim vardı ve düğüne biraz dahildim. Dahildim ama kendimi daha da yalnız hissediyordum. Her zamankinden de yalnız. Ama bir kız bir erkek yeğenim vardı ve onlara tapıyordum. O zaman da kendimi daha az yalnız hissediyordum.

Kendileri için ve daha pek çok insan için önemli olsa da, aslında falancanın ya da filancanın evlenmesinin hiçbir önemi yoktu.

Bu hiçbir şeyi değiştirmiyordu, ben onları seviyordum ve asıl önemli olan da buydu.

C. için bu daha da kötü olurdu. Onun yeğeni bile yoktu. Benim yeğenim de onun yeğeni değildi. Onun da yeğeni olabilirdi ama herkes C. yokmuş gibi davranıyordu.

Oysa o vardı, New York'ta beni bekliyordu ve çok baskın bir varlığı vardı. Ya da fazla gerçek ya da çok fazla, sadece çok fazla. Güzel ama farklı bir güzellik. Kuşkusuz fazla ciddi. Bazen tatlı, bazen öfkesi burnunda ve utangaç. Bu düğüne dayanamazdı. O böyle eğlenmezdi. Bir köşeye çekilir, o zaman da herkes onun asık bir suratla bir köşede durduğunu görürdü.

Benim gibi değildi, ait olmaya gayret etmezdi. Sadece içine kapanırdı. İnsanların neşelenip eğlenmesi için her şeyin yapıldığı bir âna olumsuz bir hava yayardı. Kardeşim rahatsız olurdu. Enişte önemli değil derdi ama herkes fark ederdi ve belki bu soğuk bir hava bile yaratırdı.

Oysa önceki yıl New York'ta bir Noel akşamı bir haftalığına gelen yeğenimle karşılaştığında, bir İtalyan restoranında yanında aşk dolu nişanlısıyla gelen yeğenimle tanıştığında her şey görünüşte güzel geçmişti. C. gülümsüyor, her zamanki gibi dikkatle dinliyordu. Ben böyle dinleyen birini asla görmedim. Başta sevmiştim bunu. Ve ona bir sürü başka şey arasında kolumu sanki bir ahtapot sıkıştırıyormuş hissine kapılıyorum dediğimde, bir ahtapot çünkü Yunanistan'daydık, yoksa herhalde başka bir şey derdim, beni pürdikkat dinlemiş, sonra da o ahtapotun kollarını tek tek çözeceğiz ve sen kurtulacaksın demişti.

Beni kurtarmak istiyordu. Bunu hissediyordum. Evet, başlarda ve hatta sonlarda bunu istiyordu.

Yeğenim bana onun sempatik olduğunu söylemişti ama sana göre biraz genç değil mi?

Herhalde. Omuzlarımı kaldırmıştım. Restoran çok karanlıktı. Çok içmiştik. Yeğenimin söylediklerini C.'ye söylememiştim, bana o kadar da genç değilim, hem sonra ne önemi var ki diyeceğini biliyordum.

Tartışmalarımız çoktan başlamış olsa da bunu güzel bir an olarak hatırlıyorum.

L. defalarca telefon etmişti o yüzden.

Tartışmaya başlamıştık, bu ilk kez oluyordu. Aslında ikinci ama ilkini çoktan unutmuştum. O tartışmayı ciddiye almamıştım, almalıymışım.

O ilk kez uzun bir tartışmalar dizisinin başlangıcı olmuştu.

Ve o ilk kezin içinde daha o zamandan her şey vardı.

Bizi bulunduğumuz yere getiren her şey. Ve ben anlamamıştım, gelecekleri görememiştim çünkü böyle bir şey başıma hiç gelmemişti.

Kuşkulanmalıymışım ama kuşku falan duymuyordum.

İlk tartışmanın ardından, orada durmam gerektiğini, daha sonrakileri kaldıramayacağımı hissetmeliymişim. Tartışmalardan nefret ediyordum ve tartışırken, özellikle de son derece inandırıcı olan C. ile tartışırken iyi değildim. Evet, o o kadar inandırıcıydı ki onun haklı olduğunu düşünüyor ve teslim bayrağını çekiyordum. Böyle bir şeyi daha önce asla yaşamamıştım. Daha önce bir sonraki kavganın korkusuyla asla yaşamamıştım. Nefesim sık sık daralır gibi olurdu. Ama kendimi asla gözaltında gibi hissetmemiştim.

Gülüşümü bile denetlemek zorundaydım. Her zaman değil ama tanıdığım tanımadığım insanlarla, mesela kafedeki bir garsonla ya da başka biriyle belli bir gülüş, o anlık ve arkası gelmeyecek haz duygusu bir yana, önemi olmayan hafif bir gülüş.

C. düğünden çok sonra yine New York'ta erkek yeğenimle de tanıştı. Yeğenime onu çok genç bulup bulmadığını sorduğumda bana gençler daha iyi dedi ve bu içimi burktu. Ben kendimi düşünüyordum, C.'yi değil. Yeğenimin gözünde genç olmadığımı, dolayısıyla da daha iyi olmadığımı biliyordum.

Şimdi Harlem'deki yatağımda dönüp duruyorum ve içimden ahtapotun kolları beni sıkıştırıyor, kollar hâlâ burada diyorum.

Tek gözümü açıyorum. Harlem'deki odayı tanıyorum.

C. orada, yanı başımda. İleride ne olursa olsun. Uyuyor.

Küçük siyah gözleri kapalı. Gözlerini açıyor. Gülümsüyor. Yunanca günaydın diyor ve tatlı bir söz ekliyor. Nefes alıyorum. Kendi kendime güzel bir gün olacak diyorum. Dün gibi değil, ne de daha önceki gün gibi.

Evet, uykusuz geceler başlamıştı.

O ise sonunda sızıp kalıyordu.

Ben, oldu da uykuya daldım, gözlerim yaşlarla dolu bir halde çabucak uyanıyordum.

Sonra gün ortasında, gururla karşısına dikiliyor, görüyorsun ya yürümüyor diyordum. Gururla çünkü sonunda bir şeyler söylemeyi başarıyordum.

Ciddi gözleri bana bakıyor, öfkeyle keder arasında gidip geliyordu.

Neredeyse hiç yemek yemiyordum. Ya kramp tutuyor ya midem bulanıyordu.

Bana kuşkuyla bakıyordu.

Aralıksız paketler geliyordu. Bana yollanmış hediyeler.

Onları hiç sevinmeden alıyordum.

Sonunda bütün bir geceyi plazma ekranımızın karşısında Netflix'ten sipariş ettiğimiz filmleri seyrederek geçiriyorduk.

Bunlar birlikteyken iyi olduğumuz anlardı.

Sonra beni yatıştıracak, beni uyutacak hafif bir müzik koyuyordu ama olmuyordu.

Neden?

Bilmiyorum.

Bu doğru değil.

Doğru.

Evet, iyi olduğumuz anlar vardı. Evet, iyi. Düpedüz iyi. Bazen korkunç kavgaların ardından.

İkimiz de bitap düşerdik, o zaman kendimizi daha iyi hissederdik ve kavgayı bir güzel sonlandırırdık. Bir sonrakine kadar.

Bazen üzerime yatardı ve sonunda tuhaf hıçkırıklara boğulurdu. Boğuk ve çocuksu hıçkırıklar. Ağlıyor, haz alıyor. Ağlıyor ya da haz alıyor. Kuşkusuz ikisi de. Bunu hiç duymamıştım.

Bazen tepki gösteriyordum.

Bazen hareketsiz kalıyordum.

Death meat diyordu. Evet, ölü et.

Bir zamanlar mutlu olduğunuzu bilmek.

Kardeşim bana git demişti. Dönmüştüm. Düğünden biraz bahsetmiştim ama çok değil. Beni dinlemişti, fazlasıyla. Eskiden bunu severdim. Şimdi o kadar sevmiyorum. Özellikle de onun davet edilmediği düğün hikâyelerini.

Ve geri kalan her şeyi. Genç bir oğlanla güldüğümü anlatmamıştım. Sakın ha.

Aslında düğün hakkında neredeyse hiçbir şey söylememiştim ve elbette ne güldüğümü ne sinagogta erkeklerin bir tarafta kadınların bir tarafta durduğunu ne de sinagogun inanılmaz kalabalık olduğunu anlatmıştım. Ne yeğenimin hiç durmadan güldüğünü ne de kardeşimin çok güzel bir elbise giydiğini. Hayır, hiçbirini. Sadece annemden ve midemin bulandığından, midemin korkunç bulandığından bahsetmiştim. C., tıpkı annem acil servise kaldırıldığında da söylediği gibi, bana annen ölebilir demişti. İçimden ona bunun söylenecek bir şey olmadığını söylemek geldi ama bunun özellikle C. gibi bunu yaşamış biri tarafından söylenecek bir şey olduğunu biliyordum, bu yüzden bir şey demedim.

Ama yalnız kalmak istiyordum. İçimden ne sıkı sıkı dinlenmek ne bakılmak ne de didik didik incelenmek geliyordu. O görecek bir şey olmasa da görüyordu. Kayda değer işitilecek hiçbir şey olmasa da işitiyordu. Bu hiç yüzünden acı çekiyordu. Ben de.

Nefes alınacak gibi değildi. Artık dayanamıyordum. Onun acı çektiğini biliyordum ve buna dayanamıyordum.

Ve durmadan soruyordu, neden uyuyamıyorsun?

Bir gün markette onu kızım sandılar. C. gülümsüyordu. Yaşın bir önemi yok diyordu. Senin için bir önemi var mı? Hayır diyerek yalan söylüyordum. Zaten Londra'da tren garında onunla ilk karşılaştığımda bir şok yaşamıştım, on yedi yaşında gösteriyordu. Hiçbir şey söylemiyordu. Kendi kendime ben deliyim dedim ama sonra da boş ver dedim.

Otuz yaşında olduğu halde on yedilik biri gibi yürüyordu. Gülüyordu. Gülüp on yedilik bir şeylerle sessizliğinden çıktığında bir kez daha boş ver diyordum.

Böyle yürüyordu, gülüyordu ama beni inceleyen bakışları ciddi ve gölgeliydi.

Londra'ya tıklım tıklım kitaplarla, çok ciddi kitaplarla dolu bir valizle gelmiştim. Trende onları şöyle bir karıştırmıştım. O kadar. Onları hiç okumamıştım. Zamanı değildi. Daha sonra da okuyamamıştım. Bir başkası okusun diye onları otobüs durağına da bırakmamıştım. Genelde hep böyle yaparım ama sadece daha önce okuduğum kitapları. Ve kitaplar yok olurdu. Bir gün içimden otobüs durağına mevzilenip kitapları kimin aldığını, bu kitaplarla kimin ilgilendiğini görmem lazım diye geçirdim ama hiç yapamadım.

Her halükârda bu sayede kitaplar arasında boğulmadım ve başka kitaplar satın aldığımda Paris'teki dairemde daima onları koyacak bir yer bulurum.

Londra'da yedik içtik, ben aralıksız konuştum, öpüştük, seviştik. Evet, sevişiyorduk, uzun zamandan beri sevişiyorduk, daha birbirimizi tanımadan önce sevişiyorduk, birbirimize yazmaya başlar başlamaz sevişiyorduk ve belki de bu şekilde sevişmeye devam etmemiz gerekirdi. Evet, o dönemde delice seviyorduk birbirimizi.

Birbirimizi e-postalarla, SMS'lerle, Facebook üzerinden seviyorduk. Bana Yunanca ya da Yunanca olmayan şarkılar, Yunanca ya da Yunanca olmayan hatta bazen İngilizce ya da Fransızca ya da bilmem nece şiirler gönderiyordu. Şarkıları dinliyordum. Şiirleri okuyordum. Kalbim çarpıyordu. Hayat yeniden başlıyordu.

Artık öyle değil. Artık hayatın sonu gibi.

Artık nefes alamıyorduk.

Neyse ki köpeğimiz vardı.

Daha sonra vurdu bana, New York'ta kiraladığım ve onun benim için bir ev haline getirdiği dairede. İçinde kesmeşeker de dahil her şeyin bulunduğu bir ev.

Etrafı morarmış bir gözle dolaşmam daha sonra oldu.

Masanın kenarını mideme saplaması daha sonraydı. Kapıya dayanmış bana bakıyordu. Yüzü asıktı.

O kadar acı çekiyordu ve o kadar büyük bir öfke içindeydi ki masanın kenarını en az on beş defa karnıma saplamıştı. Saymadım ama bana öyle geliyor ki en az on beş defa oldu, beni sigara almaya göndermesinden hemen önce. Tepki göstermiyordum ve hayır saymadım. Sadece durana kadar beklemem gerektiğini anlamaya başlamıştım. Acı çekiyordu, o kadar

incinmişti ki bir türlü durmuyordu. Çektiği acıyı daha sonra anladım, çok daha sonra. Çok geç. Gördüğüm sadece öfkesi ve o kapkara küçük gözleriydi. Gözbebekleri olmayan ya da tersi.

Hiçbir şey hissetmiyordum ama kendime kendimi savunmam lazım diyordum.

O zaman o bana vurunca ben de ona vurmalıyım dedim içimden ama bunlar yalancıktan darbelerdi. Nasıl başa çıkacağımı bilemiyordum ama başa çıkıyordum. Kendime sen de ona vur diyordum. Bunu yapman lazım. Yaptım. Bu yüzden pişmanlık duyup duymadığımı bilmiyorum, kendime neden sen de vur dediğimi de bilmiyorum.

Gözüme vurunca beni tedavi etmek istedi.

İstemedim.

Islak bir havluyla geldi. İstemedim.

Öfkesi depreşmişti ve biraz korkuyordum. Yumruklarımı sıkmış kollarımı boks maçlarında gördüğüm gibi önümde tutuyordum.

Bir önceki gün ya da bir başka gün bana, bana cevap vermeden bu odadan çıkamayacaksın, demişti. Ne cevabı hatırlamıyorum. Ben susmakta inat ediyordum ve düşündüğüm tek şey, ya çişim gelirse ne olacaktı? Kapıya dayanmış bana bakıyordu. Yüzü asıktı.

Sonsuza kadar o kapıya dayanmış olarak kalacağı izlenimine kapılmıştım.

Sonra bana, laf olsun diye söylenecek bir şey değildi, dedi.

Bu bana vurmasından birkaç gün önceydi.

Tahammül edemediği bir bilgisayar açma kapama meselesi yüzünden ona sinirlerimi oynatıyorsun demiştim. Yani böyle demiştim. Hoş değildi, tahammül edememişti, onu

anlıyorum. Böylece sıra darbelere, acıya, onun acısına, derin bir yaraya geldi. Darbeler sonuçta çok da sert değildi.

Bundan önce kardeşim Mexico yakınında, deniz seviyesinden aşağı olması sayesinde annemin nefesine daha iyi gelecek bir yerde bir ev kiralamıştı. Elbette C.'yi istemiyordu. Ama benim gelmemi istiyordu. Yapamam dedim.

Yine de annenin yanında olman gerektiğini söyleyebilirsin. Yapamam.

Kardeşim, sana telefon edip annemin sana ihtiyacı var diyeceğim, dedi. Hayır, yapma.

Durum o kadar kötüydü ki artık hiçbir şeye cesaret edemez olmuştum ve kalmam daha iyi olacak diyordum.

Ama gitmek istiyordum. C.'den uzak olmak ve nefes almak için oraya gitmek istiyordum ama bunu ona bir türlü söyleyemiyordum. Gitmek, annemi ve kardeşimi görmek istiyordum.

O zaman kendime de C.'ye de kızıyordum.

Noel günü içimden gayret göstereceğim, bir çam ağacı getireceğim dedim. Sokakta bulduğum bir çamı alıp getirdim ve yukarı çıktım. Ama çamı nereye ve nasıl yerleştireceğimizi bilemedik, bunun üzerine o dışarı çıktı ve içine çamı yerleştirebileceğimiz bir şey ve rengârenk küçük lambalarla geri döndü. Sessizlikte bütün o minik lambalar feciydi.

Ve her şey kötü bitti.

İki gün sonra onu köpekle, çamla ve lambalarla o kapkaranlık dairede bıraktım. New York'tan erkek arkadaşım beni almaya gelmişti. Ona belli etmeden valizimi hazırlamayı başarmıştım.

Yani, gördüyse bile tepki göstermemişti. Ama gördüğünü sanmıyorum çünkü odasından hiç çıkmamıştı ve eşyalarım da hiç kullanmadığım küçük çalışma odamdaydı.

Son sürat ilerleyen takside arkadaşımla el çakışıp birbirimizi kutladık. Ona, sana teşekkür ederim, dedim. Gerekmez dedi, sonra da en azından kendini öldürmeyecektir ya dedi.

Korktum, düşündüm, hayır dedim. Köpek yüzünden. Köpeğini çok seviyor, köpeği de onu çok seviyor.

Derhal yola çıkıp annemle kardeşimin yanına koştum. Kiralık eve. Bu darbelerden sonraydı ve annem anında bir şeyler gördü. Bana, yüzün sanki deforme olmuş gibi, dedi, ama emin değilim çünkü bulanık görüyorum. Doğru olabilir, dedim.

Kardeşim bana acıyarak bakıyordu, enişte geçer geçer dedi.

Bana duyduğu acıma dolayısıyla kardeşim için C. bir anda var oluveriyordu.

Bana, bu nasıl mümkün olabilir, diyordu. Omuzlarımı kaldırıyor, iyi anlar da oldu diyordum. Yaşadığımı hissettiğim anlar.

Her şeyin hatta çürümüş dokumun bile düzeleceğini düşündüğüm anlar.

Kardeşim üstüne basarak, senin dokun çürümüş filan değil, sen kırılgansın o kadar, dedi.

Hem zaten Milano'da biri el falıma bakmış ve bana seninle ilgilenmem gerektiğini söylemişti. Sahiden mi? Evet. Şaşırmıştım. Sahiden böyle mi dedi? Evet. Zaten senin için sık sık endişeye kapılırım. Dikkatli olmalısın. Ama dikkatli davranıyorum ve ilaçlarımı her gün alıyorum. Hayır, yeterince dikkat etmiyorsun ve senin için korkuyorum. Sağa sola

koşuşuyorsun, çok fazla uçağa biniyorsun ve biliyorsun ki saat farkı senin için iyi değil. Sakinleşsen daha iyi edersin. Ve her şeye daha az aldırsan. Çok fazla aldırıyorsun. Ama hayır. Evet evet, ben görüyorum. Sen de öylesin. Evet, bazen ama senin kadar değil. Sen yaptığında işler derhal büyüyüp ciddileşiyor ve senin için tehlikeli hale geliyor. Ve çoğu zaman yanında değilim, zaten sana bir şey desem de hiç tınmıyorsun. Önemli değil diyorsun, geçer. Geçer, doğru. Şimdiye kadar hep geçti. Ama belli mi olur.

Senin hastalığınla ilgili bilgi edindim. Bu hastalık yüzünden insanlar çoğu zaman kendilerini pencerelerden atıyormuş. Ben atmam. Atmazsın, şu ana kadar. Ama çok sık hastalanıyorsun, artık buna dayanamıyorum.

Ben de ama geçeceğini biliyorum ve her gün kendime bunu söylüyorum. Bu böyle. Hastayım ve elimden bir şey gelmiyor.

Ama böyle olması gerekmiyor ki.

Ama bu benim kabahatim değil ki.

Hayır, tam olarak değil ama sen kendine yeterince bakmıyorsun. O morarmış gözlerinle kendine bir bak. Umarım onu bir daha görmezsin. Nasıl bu hale geldin anlayamıyorum.

Ben de.

Sana onu sevmediğimi söyledim. Eniştem, kızı rahat bırak, diyor, kardeşin o senin. O yüzden ya, diyor kardeşim.

Onu sevmiyordun biliyorum ama o benim hastalıktan kurtulmam için yardım etmek istiyordu, hatta bir gün, sana bir ev kurdum, dedi ama ben bunu fark etmemiştim. Bir de şu var, C. erken doğmuş ve annesi de o çok küçükken ölmüş. Ee ne yapalım? Ee si bilmiyorum. Çok konuştuk birbirimizle. Evet, kim olursa olsun konuşuyorsun, arkasından da dayak yiyorsun.

Ama bu ilk kez oluyor. Daha önce hiç kimse vurmadı bana.

Evet ama canını yaktılar. Kimler? O kızlar, onlar sana kötülük etti. Yoo hayır. Hepsi değil. Hepsi değil ama sıklıkla, dedi.

Hayır, o kadar sıklıkla da değil. Neden böyle söylüyorsun?

Kardeşime ona sinirlerimi oynatıyorsun dediğimi söyledim. Bunun vurmak için bir neden olmadığını söyledi, sonra kendine bir bak dedi, saçlarını kestirmen lazım, şekli şemali kaçmış, hiç olmamış. Burada iyi kuaförler var.

Annem duymuştu. Haydi git dedi. Kafanı dağıtır.

Hayır dedim kardeşime anneme duyurmadan. Kısa saçlarla morarmış gözüm daha belli olacak.

Gizlemek için sana kocaman güneş gözlükleri alacağım ama çarpık burnunu saklayamayız. Çok sert vurmuş olmalı. Yoo hayır. Zaten yumruklarımla yüzümü sakladım ve kendi kendime ben de vuracağım dedim. Sen ve vurmak, şaşardım buna.

Belki sert vurmuştu bana ama ben hiçbir şey hissetmemiştim.

O gün gördüğüm tek şey gazabıydı. Şimdi acısını da hissediyorum.

Beni sigara almaya yollamıştı. Cep telefonum yanımdaydı ve ona çaktırmadan en iyi dostum H.'yi aradım. Tamam, dedi, geliyorum.

Geri dönünce sigaraları onun suratına fırlattım, bunu filmlerde görmüştüm. Ben de öyle yaptım. Ama bu sahteydi. Bunu biliyordu ve hiçbir şey demedi.

H. çok çabuk geldi. Solgundu. C. solgundu. Ben solgundum.

H. çok tatlı bir sesle C.'ye bir şeyler söyledi. Ne söyledi hatırlamıyorum.

Valizimi aldı ve çıktık. O çıkmadı. Ne de köpek.

Birkaç gün sonra C. köpeğiyle Londra'ya dönmüş. Üçüncü bölgede bir tavan arası, bunu daha sonra öğrendim.

Onu orada biri karşılamış. Harlem'deki dairede kolileri kalmıştı. Bir başka sefer Paris'te bıraktıkları hariç bütün eşyaları bu kolilerdeydi. Onlarla benim ilgilenmem gerekiyordu. Onları İngiltere'ye göndermem gerekiyordu. Bana bir e-postayla adresini bildirmişti. Adını hiç duymadığım bir yerdi.

Yılbaşını kardeşimin tuttuğu evde geçirdik. Şampanya içtik. Bir yüzme havuzu da vardı ama annem ona uzaktan bakıyordu.

Kendini çok halsiz hissediyordu ve hastabakıcısı da vardı. Bana New York nasıl diye sordu. İyi, dedim.

İyi olmalı, bir üniversitede ders vermenden memnunum, sen ki hiç üniversiteye gitmedin. Memnun değil misin? Bilmem. Devam edeceksin ama değil mi?

Bilmiyorum. Bilmiyor musun? Bilmiyorsun. Hiçbir şey de bilmezsin. Peki ya öğrencilerin, dairen nasıl? İyi.

Uzun bir koridoru var. Sen uzun koridorları seversin, filmlerine hep koyarsın. Evet, koridorun sonunda iki oda var, biri

küçük diğeri büyük. Sol tarafta iki kapı, biri mutfağa, diğeri penceresi olan maviye boyalı banyoya açılıyor.

Mutfakta her şey var.

Bir buzdolabı.

Gazla çalışan fırınlı bir ocak.

Bir mikrodalga fırın.

Geniş bir evye. Bir bulaşık makinesi.

Bir çamaşır makinesi.

Koridorun öteki tarafında kapısı olmayan iki ayrı giriş.

Mutfağın karşısında bir yemek odası.

Siyah bir masa. Altı tane siyah sandalye. Siyah bir büfe.

Annem çamaşır makinesi ve mikrodalga fırın olması iyi dedi. Evet. İyi. Ama neden bütün eşyalar siyah.

Bir temizlikçi kadının var mı bari? Arada bir ama İspanyolca konuşuyor. Haftada en az bir gün temizliğe bir kadın almalısın. En çok da sen. Evet.

Başlangıçta ikinci evredeydim, belki de birinci. Her şeye hazırdım, vermeye ve hatta almaya. Daha sonra o vermeye devam etti ama ben bazı zamanlar hariç artık bunu görmez olmuştum.

Ben artık hiçbir şey vermek istemiyordum, ıkına sıkına rüküş bir kanepe, sokaktaki en ucuzundan. Nekes, cimri, aylar sonra bana böyle yazmıştı. Evet ve hayır. Kuşkusuz evet, tek savunmam.

Bunu kendime şimdi söylüyorum. Kendime bahaneler buluyorum.

Ama savaş ilan etmiştim, sinsi bir savaş, soğuk savaş. Yapmamalıydım.

Şu an bile, ne yapmalıydım ya da ne yapabilirdim, hayal dahi edemiyorum. Yeniden başlamak gerekseydi kuşkusuz aynısını yapardım ama başka türlü.

Defalarca sokaktaki kanepenin yanından geçmiştim. Vitrinin önüne kaldırımın üstüne koymuşlardı. Hatta onu denedim bile. Hoşuma gidiyordu, önünden her geçişimde daha da çok hoşuma gidiyordu.

Sonunda gel şu kanepeye bir bak dedim. Mağazanın korkunç eşyalarla dolu korkunç bir yer olduğunu söyledim, ama bu kanepede anlatamayacağım bir şeyler var, nedir bilmiyorum ama hiç fena değil, öyle değil mi?

Ufacık kahverengi gözleri döndü dolaştı o kanepeye kondu. Evet, sonuçta o da hiç fena bulmamıştı.

Kanepeyi satın aldık.

Eve teslim edildi.

Boş odaya yerleştirildi.

Memnunduk.

Bu kanepeyi ikimiz de seviyorduk.

Sonra o bir alay şey sipariş etti.

Kuşkusuz onu daha az görelim diye kanepenin etrafını bu bir alay şeyle doldurduk.

Süpermarkette, onu kızım sandıkları yerde, kesmeşeker bulamamıştık. Bense kahvemi ancak tek parça kesmeşekerle içebiliyorum. Onu dişlerimin arasına sıkıştırır, sonra da kahvemi öyle içerim. Galiba üç teyzem de gençliklerinde böyle yapmış olmalı.

Bir gün kapı çalındı, işittiğim bir gündü.

Kalkıp kapıyı açmaya gittim.

Elinde ufak bir paketle bir kuryeydi. Yapmacık bir coşkuyla açtım.

Kesmeşekerdi.

Geri döndüğümde evde hâlâ kesmeşeker vardı ve o artık burada değildi ve ben çok memnundum. Kahveyi dilimin üstüne ya da dişlerimin arasına yerleştirdiğim bir kesmeşekerle kıtlama içmeyi seviyorum.

Ben kahveyi böyle içerim. Kahvenin içine şeker atmaktan hoşlanmam.

Bir de çikolataya bulanmış cevizler, sıcak çikolata yapmak için toz vardı, şekerli olan her şeyi severdi.

Ve bugün Paris'te Danone sütlaçları ve Yunan peynirleri gördüm. Az kalsın alıyordum.

Daha önce ona bütün bunlardan alırdım, ayrıca krem karameller de, ağızdan ağıza geçirirdik.

Başlangıçta kavurucu ve heyecanı dorukta büyük bir afetti bu.

Sözcükler, durmadan tekrarlanan hep aynı sözcükler, kadim bir dildeki aşk sözcükleriyle tanışmıştım.

Çok fazla konuştum. Konuşmamalıydım.

Evet, yeniden yaşıyordum.

Annemin öldüğünü görmeye bir son vermiştim.

Yaşamamaya bir son vermiştim.

İçimde hayat vardı.

Bütün bir hayat.

Dopdolu bir hayat.

Annem içini çekiyor. Sabahları kötü oluyorum, daha kötü. Daha sonra biraz açılıyorum, öyle değil mi? Tropikal kahvaltı boyunca gözlerini kapalı tutuyor. Ben konuşurken açıyor. Ben susar susmaz tekrar kapatıyor. Bir şeyler söyle. Söyleyecek bir şeyin vardır.

Ama ne söyleyeyim? İstediğini, neler yaptığını söyle. Herhangi bir şey.

Evet. Deneyeceğim. Ama aklıma hiçbir şey, kesinlikle hiçbir şey gelmiyor. Ne dememi istersin? Ne olursa olsun ilgimi çeker.

Bana New York'taki okulundan bahset. Ay, hayır, kesinlikle olmaz. Söylenecek bir şey yok. Haftada üç saat ders veriyorum, hepsi bu. On dört öğrencim var, hepsi bu.

Dünyanın değişik ülkelerinden geliyorlar. Hepsi bu.

Uzun zamandır, geçip giden ve korkunç geçen şu yıl hakkında söyleyecek bir şey arıyordum. Aslında neredeyse hep kötü geçen. Sonu gelmeyen bağırışlar, sessizlikler, darbeler, uykusuzluklar, ishaller, fareler, fare itlaf ekipleri, düşüşler, burkulan ayaklar, yaralanan dizler, soğuk terler, sıcak terlerle. Elbette bütün bunları anlatacak değildim. Ne de gerisini.

Yatakta kahveyi. Yatakta makarnayı. Papatya çayını. Hafifçe verip alınan öpücükleri. Hatta ne soğuğu ne sıcağı ne de o acayip iklimi. Ne köpekli sabahları. Zaten annem sadece küçük köpekleri severdi, C.'nin köpeğini sevmezdi. Soğuk havalarda ona acımazdı ve New York'ta hava soğuk olur, köpek de havlardı.

Evet, sabahları FDR Drive boyunca ve nehir boyunca ayaz olurdu.

Rüzgâr saatte yüzlerce kilometre hızla eserdi, belki o kadar değil ama büyük bir şiddetle.

Köpek titrerdi. Biz de.

Başka bir köpek görünce havlardı. Neden?

Herhalde korkudan. Susturmak mümkün olmazdı.

Akşamları çoğu zaman nehre kadar bile gitmezdik. Broadway'i bölen gezi terasına giderdik, orası o kadar uzak değildi. Ama iki taraftan arabalar geçerdi ve saatlerce oturan yoksul insanlar olurdu. Sonunda köpeğimiz vakur bir şekilde çöküp yere ip gibi bir şey bırakana kadar onunla dolaşır dururduk. Arkasından çabucak geri dönerdik.

Bazen uzun sürerdi, köpeğin daha uzun bir zamana ihtiyacı olurdu. Onu hızlandırmak isterdik ama o ritmini hiç bozmazdı, zamanı geldiğinde, onun kendi zamanı, çömelirdi. Bankları ve banklarda oturan yoksul insanlarıyla o küçük toprak parçasının üstünde defalarca gidip gelmesi gerekirdi.

Bazen yapacak bir şey olmazdı, köpek oturmak istemezdi.

Yapacaksan yap derdik ona, bir daha aşağı inmek yok, ona göre ama onun umurunda bile olmazdı.

Ve uzaktan birini, bir köpeği fark ettiğinde havlardı. Kes şunu. Ama o havlardı. Bu beni bazen rahatsız ederdi, bazen

de sesimi çıkarmazdım. İçimden onun havlamaya ihtiyacı var derdim.

Özellikle de evden her çıkışta ona ağız tasması taktığımızdan beri. Ona bunu yapmak içler acısı bir şeydi. Ama Asyalı komşu hiç affetmiyordu. Yeni doğan bebeği ve perişan karısıyla sinirleri altüst bir halde olmalıydı. Birkaç hafta sonra sokakta onu gördüm ve şimdi her şey yolunda mı diye sordum. Evet, artık köpeğin sesini duymuyorlarmış ama banyonun tavanından su sızıyormuş, herhalde unutup küvetin içindeki suyu taşırmış olmalıymışım. Ona hayır dedim. Ama doğruydu.

Birkaç hafta geçti, artık köpeğe ağız tasması takmamaya karar verdik, yeni çevresine alışması lazım dedik. Daireden çıkıyor, kapıyı kapatıyor ve uzun süre içeri kulak veriyorduk. Hiçbir şey. Köpek biraz dolanıyor, sonra da herhalde gidip yatağa uzanıyordu. İçimiz rahatlamıştı. İşte şimdiden çözüme bağlanan bir sorun.

Neyse ki köpeğin hayrına fazla dışarı çıkmıyor ve uzun süre dışarda kalmıyorduk. Süpermarkete ya da köşedeki Meksika restoranına kadar gidiyorduk, bizden başka kimse olmazdı, bir de korkunç gürültülü muazzam bir televizyon, bundan, dayanılmaz olan bu gürültüden konuşabilirdik. Garson kızla konuşmayı bile denedim ama tek kelime İngilizce bilmiyordu.

Ben de bunun üzerine ona açıklamak için kulaklarımı tıkadım, sesi kısması için iki parmağımı döndürdüm, biraz kıstı, çok az. Bazen tezgâhta üst üste bira içen yorgun bir adam olurdu, herhalde gürültüye ihtiyacı vardı. Kuşkusuz onun hoşuna gidiyordu. Sonra restoran bir anda kapandı.

Yazık oldu. O restoranı seviyordum, köşedeki restorandı o. Paris'te, Brüksel'de, Harlem'de köşedeki restoranları hep sevdim, her zaman.

Mexico'da ne köşedeki restoran vardı ne de sigara ya da gazete bayii. Her şey uzaktı. Arabayla gitmek gerekiyordu ve araba kullanmayı da asla beceremedim. C.'ye sen öğren de Amerika'yı bir uçtan bir uca gezelim diyordum. Aynı fikirdeydi ama asla öğrenmedi.

Köşedeki restoranın yanında sigara aldığım izbe bir dükkân vardı, fiyatta pazarlık ederdim, biri bana pazarlık etmek lazım demişti, o yüzden ben de pazarlık ediyordum ve fiyat gitgide düşüyordu.

Sigaraları başka bir yerde saklıyorlardı ve patron onları getirmesi için yeğenini yollardı. Elias diye bağırırdı. Yellow, sigaramın ismi buydu. Patron bu sigaraların diyelim ki yasal olmadığını, yasadışı olduğunu anlatmak için suratını şekilden şekle sokardı. Onları nereden bulduğunu sorarım kendime ama bu sır olarak kaldı.

Tabii ki o dükkân bozuntusuna köpek giremezdi, bu yüzden ben de onu tasmasıyla dükkânın önünde bırakırdım, tasma kolumu çekerdi. Daha sonra bu dükkânda bir köpek gördüm, o zaman ben de köpeği içeri soktum, sol tarafa tahta bir levha üzerine sureler asmış olan patron hiçbir şey söylemiyordu. Oysa ben sure asan insanların gözünde köpeğin mekruh olduğunu biliyordum.

Hayır, bir anneye söylenecek hiçbir şey yoktu.

Arıyor ama bulamıyordum. Ben de kışın o masmavi göğüyle bile olsa artık New York'u sevmiyorum dedim. New York'u sevmiyorsun, ama sen her zaman bayılırdın New York'a. Artık sevmiyorum, ya New York değişti ya da ben.

Belki de ben New York'a göre değilim. Annem New York'a sadece bir kere gittiğini söyledi, Kanada'dan arabayla gitmiştik oraya. Baban, amcan ve teyzenle.

Harlem'den geçerken amcan arabanın camlarını indirdi. Oranın Beyazlar için tehlikeli olduğunu söyledi. Sen de kalkmış ordasın şimdi. Artık eskisi gibi değil anneciğim, artık hiç tehlike yok. Ve elimde bagajımla geldiğimde, her seferinde binadan yardım eden biri oluyor ve bazen erkek ya da kadın, bunu Tanrı için yapıyorum, diyor. Gülümsüyorum ve, bu arada benim için de yapıyorsunuz, diyorum.

Bu kadar inançlılar mı? Bilmiyorum ama bizim binadakilerin öyle olduğunu düşünüyorum.

Ama ben gerçekten inançlı biri değilim ama yine de biraz öyleyim. Yukarıda göklerde bir şey olduğunu hissediyorum ama ne olduğunu bilmiyorum. Bazen kendime soruyorum. Ya sen? Ben değilim. İnançlı biri olmak hoşuma giderdi oysa.

Belki de kendimi huzur içinde hissederdim.

Evet, babam kendini huzurlu hissederdi, korkunç inançlıydı. Harikaydı ve çok yumuşaktı, kuşkusuz inancı yüzünden ama ötekilerle birlikte o da yok oldu gitti.

Çok yazık ve özellikle çok üzücü bir şey. İkisini de tanımanı o kadar isterdim ki. Çok farklıydılar ama yine de çok iyi anlaşırlardı, görücü usulü bir evlilikti ama anlaşırlardı, onlar kadar iyi anlaşan kimse yoktu. Yani, ölüp gitmeden önceki o uyum dolu yıllar boyunca hiç olmazsa böyle bir şeye sahipti onlar.

Babamın harika bir sesi vardı, anneminse usta elleri, nasıl resim yaptığını bir görmeliydin. Aslında ikisi de sanatçıydı, sen onlara çekmişsin.

Daha sonra kısa bir süre Paris'e ve Brüksel'e döndüm. Morarmış gözlerim ve güneş gözlüklerimle.

Fondöten kullanmıyordum çünkü onu ters sürüyordum.
Sınırda bana baktıklarını gördüm.
O yüzden ben de burnumu parmağımla sakladım.

Evime, salonda halısı, sanki gerçek Şark halısıymış gibi bir satıcıdan aldığım ve sahte bir Şark halısı için çok pahalı bir fiyat ödeyerek aldığım Şark halısı olan daireme döndüm, ama umurumda değil, o halıyı istiyordum, o kadar.

Ve bu halıyı aldığıma hâlâ memnunum, zaten sahte bile olsa güzel bir halı. Halıya bakıyor ve içimden bu halıyı seviyorum diyorum. Benim kendime bir şey satın aldığım nadirdir, o halde madem bir kerecik alacağım tuttu, sahte bile olsa memnunum.

Paris'te kendimi yalnız hissediyordum. Kimse beni dinlemiyor, kimse beni incelemiyordu.

Kendimi yalnız ama iyi hissediyordum.

Kimse bana neden uyumuyorsun diye sormuyordu.

Kimse telefon konuşmalarımı dinlemiyordu.

Kimse beni süzmüyor hatta bana bakmıyordu.

Yine de kendime bazen mutlu olduğumuzu hatırlamam lazım diyordum. Ve önemli olanın bu olduğunu.

Ve bazen duvarların arasından ışığın geçtiğini.

Kendi kendime nasıl diye soruyorum ama geçiyordu ve bu insana iyi geliyordu.

Ona üç kez seninle mutluyum dedim. Bir kere bir Yunan adasında giriş katındaki küçük bir odada. Başka bir defa hatırlamıyorum ama bunun yaşandığını biliyorum ve üçüncü defa da ikimizin kokteyller içtiği Harlem'deki Meksika restoranının terasında. Arkasından hasta olmuştum ama önemi yoktu. Aşağı yukarı onun geldiği gündü. Hava sıcaktı. Terasta

sigara içmemize izin vermişlerdi, kimse bakmıyordu, kimse hakkımızda konuşmuyordu, evet, iyiydik.

Bundan sonra hiç öyle olmadı ve ben gidip Broadway'deki en salaş ve adi mobilyaları satın aldım ve bu bir tesadüf değildi.

Ben sana bir yuva kurdum, bir gün bana böyle dedi, bu doğruydu ve ben bunu fark etmemiştim bile.

Evet, hiç durmadan kapıyı aşındıran bütün o kuryeler bana bir yuva kurmak için bir şeyler getiriyorlardı ve kapı çalındığında yine mi diyordum.

Kanaması varmış. Bilmiyordum. Hiçbir şey görmüyordum. Artık solan o güzel ve trajik yüzünü bile. Bebekleri görünmez hale gelen gözlerini bile. Artık hiçbir şey. Artık ona doğru bile dönmüyordum. Hayır, bunu bile yapmıyordum.

İş için Brüksel'e gittim ve annemin boş olan geniş dairesinde kaldım.

Kimse sızlanmıyordu. Hastanede kimse yoktu. Kimse listeler yapmıyordu. Ev yardımcıları yoktu. Sadece ben vardım ve televizyona bakıyordum. Hava çok soğuktu ama giriş katındaki çocuklar gene de bahçede oynuyorlardı.

Kendi kendime, etrafı dağıtmamalıyım, dedim. Günün birinde annem geri gelecek. Dağınıklığı anında fark edecek.

Etrafı dağıtmadım ve kapıyı sıkı sıkı kilitledim.

Anahtarı kilidin içinde dört kere çevirmek lazımdı ve ben de öyle yaptım.

Daha önce böyle değildi, bir kere çevirmek yeterliydi ama babamın anneme hediye ettiği bütün mücevherlerin çalındığı hırsızlık olayından sonra çelik kapı takılmak zorunda kalındı.

Olur da yine bir şeyler yaşanırsa, sigortanın ödeme yapması için anahtarı kilidin içinde dört defa çevirmek gerekiyormuş.

Herkes Brüksel'in eskisi gibi olmadığını, cinayetler, hırsızlıklar olduğunu, sokakta insanlara saldırdıklarını, bu yüzden çelik kapı taktırmanın şart olduğunu söylüyordu. Ben her şeyi gerektiği gibi yaptım ve kimseyi de incitmedim. Çok istesem bile nasıl incitmiş olabileceğimi anlamıyorum. Her halükârda çok yalnızdım ve şimdiden yeterince acı çektirmiştim. Bu kadarı da sonsuza kadar yeterdi.

Harlem'de sık sık kapıyı kilitlemediğim olurdu ve asla bir şey olmadı.

Sonra bir kez daha uçağa bindim. Gözümün morluğu azalmıştı ve burnum biraz daha düzelmişti.

Bana sakın anahtarları kaybetme dedikten ve ben de esas bana anahtarları kaybetme denildiğinde anahtarları kaybediyorum diye cevap verip anahtarları sokakta bir yerde düşürdükten sonra, bak kayboldular işte, bir sürü bagajla haşatım çıkmış bir halde Harlem'e döndüğümde. Bagajlarımı hâlâ ışığı yanan koridora bırakarak içeri girdiğimde ilk gördüğüm şey bir yığın karton koliyle, yakında birinin almaya geleceği C.'nin çantası oldu, sonra mutfağa girdim, oradaki fare kapanında küçücük kırmızı bir ışık yanıyordu. Şu farelere karşı şimdiye kadar neler yapmamıştık. Hatta portakal rengi çelik kablo rulosuyla bir adam bile gelmişti. Bize sakin sakin, fareler bunu kemirecek ve ölecekler, demişti. Midem kalkmıştı, yapacağı şey gerçekten de böyle bir şeydi. O alışkındı, hiç etkilenmiyordu, biz birkaç deliği bile tıkamıştık ama önünü alamamıştık.

İçimden tamam dedim yarın bakarız ve ertesi gün kutuyu aldım, kurumuş fare ölüsünü plastik bir torbaya koydum ve gidip attım.

Kolilerle yarın ilgilenecektim.

Ve ertesi gün koliler gitti.

Çok fazla da değildi ama koliler olmayınca etraf boşalmıştı.

İçimden boşluk olması daha iyi dedim.

Kolilerin sayısı fazla olmasa da son derece hatırlatıcı bir duruşları vardı.

Başlangıçta o kadar çok konuşan ben bu sessizliği seviyorum. Bu sessizliği seviyorum ve bunun için beni suçlayacak kimse de yok burada.

İlk zamanlarda konuşurdum. Ardı arkası kesilmeyen bir söz seli.

Şundan bundan her şeyden ve çabuk çabuk konuşurdum, bizi ayıran bütün o yılları anlatmam lazımdı. Kuşkusuz yapmamalıymışım. Ama bunu daha sonra, çok daha sonra, her şey bütün o yıllar ve bütün o eski bağlantılar, asla sonu gelmeyen bütün o eski hikâyeler yüzünden çözülüp dağıldığında söyledim.

Hızlı konuşurdum. O bir şey demezdi. Korkunç bir dikkatle dinlerdi.

Beni hiçbir zaman kimse böyle bir dikkatle dinlememişti.

Daha sonra, çok daha sonra onu dinlerken, onun zamanından erken, yani ikiz kız kardeşinden hemen sonra iki kiloluk ufacık bir bebek olarak doğduğunu öğrendim. Onu bir kuvöze yatırmışlar ve babası onun dört bir yana gidip gelen, dört bir yana bakan koyu renkli küçük gözlerini, bir şeyler vaat eden gözlerini fark etmiş. Babası onu daha o zaman sevmiş,

onu sevmekten hiç vazgeçmemiş, her şey durunca anne sevmekten vazgeçmiş.

Üç küçük kızları varmış. Baba ve anne sanırım üç küçük kızları için ellerinden gelen her şeyi yapmış. Özellikle kızları için kendisininkinden farklı bir hayat isteyen anne. Yani kızları eğitim görmeliymiş, daha fazla, hep daha fazla. Bana öyle geliyor ki katı ve saygı duyulan bir kadınmış. C.'nin annesini tanımadım, zaten babası ve kız kardeşleriyle de tanışmadım. Sanırım üvey annesini Skype'ta gördüm, evet, bundan eminim, benim yaşlarımda hayat dolu bir üvey anne. O üvey anneden hatırladıklarımın hepsi bu kadar. Diğer anne, kardeşimin kayınvalidesi, onu çok iyi hatırlıyorum. Tıpkı C.'nin annesi gibi çok genç öldü. Ama C.'nin annesi çok daha genç ken ölmüş. O kadar erken ölmüş ki onca umut bağladığı ve özellikle kendinden farklı bir hayat yaşamalarını istediği üç küçük kızının büyüdüğünü görememiş. Acı mı çektiler, başlarının çaresine iyi mi kötü mü nasıl baktılar bilememiş. C.'nin bir tez hazırladığını, yazılar yazdığını, saksafon çaldığını hiçbir zaman bilememiş. Annesi sonsuza kadar ölmüş, elbette bu kadar genç ölmek adil değil, özellikle de kadın hastalığından ölen bir kadınsanız. Ya da başka bir sebepten. Ama yapacak bir şey yok, ölmüş. Elbette insan her gün biraz ölüyor ama yine de, o kadar gençken, önünüzde biraz ölmek için hiç gününüz kalmadan kesin ölüm hiç adil değil. Hele bir kocanız ve üç küçük kızınız varsa, hatta yoksa, bu yine de adil olmazdı, özellikle de buna siz karar vermemişseniz, hatta L.'nin çok sevdiğim erkek kardeşinin durumunda olduğu gibi kendiniz karar vermişseniz, her gün biraz daha öldüğünüz bir hayat yaşanılmazdı ve korkunçtu. Neredeyse iki metrelik boyu olsa da o benim küçük erkek kardeşim gibiydi.

Hayat onun için yaşanmaz hale gelmişti. Öyleyken o ve iki kız kardeşi her şeye sahipti. Ve yazıyordu, sonuna kadar

yazdı. Yazmaya başladığında bana okuttu, ben de ona sen bir yazarsın dedim. Gerçek bir yazar. Ama güzel bir kitap yazdı ve onu tekrar tekrar yazdı. Sonra, bitmişti.

Cehennemde yaşıyordu ve artık bekleyemiyordu. Ama bundan bahsetmek istemiyorum. Çok uzun zaman önce oldu ama sanki daha dün gibi ve bizim çok hoş anlarımız olmuştu. Kafelerin teraslarında kokteyller içerdik. Her şeyden ve birlikte seyretmiş olduğumuz filmden konuşurduk.

Bu ölüm onu tanıyan herkes için korkunçtu ve hâlâ hayatta olan babam onun kız kardeşine, o şimdi iyi, demişti, huzur içinde, acı çekecek olan sen ve kız kardeşin, annen baban ve onu seven herkes, bu doğruydu ama gerçekten de bir teselli olamamıştı. Ve cenazede çok sayıda genç vardı, bu kadar gencin olması korkunç bir şeydi çünkü onun da genç olduğunu hatırlatıyordu ve o günün güneşli bir gün olması daha da feci bir şeydi. Tıpkı o ölüm gibi genç güneşin de mevsimi yoktur.

L., kardeşi için yapılacak bir şey kalmadığını ve öldüğünü öğrenince hava alanında düştü. Bir baş hareketiyle hayır diyen kız kardeşi düşürdü onu. O işaretten artık yapılacak bir şey kalmadığını anlamıştı. Bir erkek arkadaş da bizimle beraber oradaydı, maalesef artık görüşemediğim, maalesef çünkü o arkadaşı hâlâ severim ama herhalde o sevmiyor, yoksa hâlâ görüşüyor olurduk.

Bizi arabasıyla Charles-de-Gaule havaalanına, daha sonra da babam öldüğünde beni Brüksel'e götüren o. O sıralarda hâlâ benim arkadaşımdı, içimden kardeşim dediğim bir arkadaş, ağabeyim, çünkü paylaştığımız o kadar çok şey vardı ki.

Hâlâ da öyle ama artık benim arkadaşım olmayı istemiyor ya da olamaz, her halükârda artık yakın olamıyor, bunu düşündüğümde midem bulanıyor, neyse ki sık sık aklıma gelmiyor, yoksa sürekli midem bulanacak, zaten böyle de sık sık midem bulanıyor ve midemin bu kadar sık bulanmasından o kadar gına geldi ki bir sürü şeyi düşünmekten kaçınıyorum ama bir işe yaramıyor çünkü midem yine de bulanıyor, o zaman ben de yatıp uyuyorum, ben hayatımda çok fazla uyurum.

Neredeyse her zaman kesik kesik uyuyorum ama önemli değil çünkü yatağımı çok seviyorum, özellikle Paris'tekini ve de Brüksel'dekini, New York'takini daha az çünkü fazla yumuşak ve sırtımı ağrıtıyor, ama neyse ki şimdi öğrencilerimden biri şiltemin ölçüsüne uygun bir tahta kestirdi çünkü C.'nin gitmesinden sonra yatakta o kadar zaman geçirmiştim ki sırtıma ağrılar girdi, bir gün kereveti kaldırıp şilteyi yere koydum, sırt ağrılarım azaldı ama şiltem yere o kadar yakındı ki anlamadan anladığım bir nedenden ötürü kalkmakta zorlanıyordum ve kerevet de şiltenin etrafından geçmemi engelliyordu, yani aslında geçebilirdim ama dikkat etmem lazımdı çünkü durmadan kerevetin ayaklarına tosluyordum ve canım yanıyordu. Bir gün M. geldi, sonunda M.'yi bulmuştum. O eski yakınlığımıza yeniden kavuşmuştuk. Sanki birbirimizden hiç ayrılmamış gibiydik.

M. kereveti öteki tarafa koydu, böylece çarpmaz oldum ve kendime ben bunu kendim niye düşünmedim diye sordum ve kendime elbette dedim, bunlar benim akıl edemeyeceğim şeyler çünkü arada bir hariç hiç pratik zekâ yok bende.

Hatta bir gün Fransa'da deniz kıyısında berbat bir otelde kız arkadaşımla bir odadayken başıma şöyle bir şey de geldi,

durmadan akan su sesinden ikimiz de uyuyamıyorduk, ben de gidip rezervuarın kapağını açtım. İçine rasgele bir havlu sokuşturdum ve Tanrı'ya şükürler olsun uyuyabildik, kız arkadaşım bunu unutamıyor, ikide birde bunu ve bir kereliğine de olsa pratik zekâmı kullanmış olmamı hatırlıyordu. Canımız gülmek istediğinde döner dolaşır birbirimize bu hikâyeyi anlatır ve gülerdik, evet derdik ne pratik zekâ. Artık birlikte gülmüyoruz çünkü birbirimize kızgınız ve işte böyle. Çok uzun zamandır birbirimize kızmış olabiliriz, özellikle de ben ona, yani ben öyle düşünüyorum, o kesin tersini düşünüyordur ama şimdi kendimi onun yerine koymak ve neler düşünebileceğini düşünmek artık benim sorunum değil çünkü birbirimize kızdık ve bunun kesin olduğunu düşünüyorum, her halükârda şimdilik, tuhaf bir şekilde o değil de başka birçok şey kalbimi kırarken, gerçekten kızmış olmalıyım ve şimdi kızgın olduğumuzdan görüşmediğimiz için artık kızgın değilim ama bu sadece ve sadece artık görüşmediğimiz ve bana beni kızdıracak yeni nedenler vermediği için. Onu çok sevdim, artık sevmiyorum, onu çok sevmiştim, kuşkusuz o da beni sevdi ama başka birinin mümkün olduğu andan itibaren, bir erkeğin var olduğu andan itibaren demek istiyorum, bana karşı duyduğu aşk önemini kaybetti, anlıyordum, o zaman da sessizce acı çekiyordum ama o kadar iyi anlıyordum ki acı çektiğimi göstermek istemiyordum, o zaman da o kadar çok gülümsüyordum ki yanaklarıma ağrılar giriyordu. Sanki her şey yolundaymış gibi yapıyordum, o da. Ama en azından benim için hiçbir şey yolunda değildi, o zaman kalkıp bir yerlere gidiyor ya da film gibi ya da içine gömüleceğim başka bir uğraş gibi bir yığın şeyle meşgul oluyordum ve acımı unutuyordum. Kendimi o kadar kaptırıyordum ki bundan mutluluk duyuyordum, bu gerçekten hoş bir şeydi, çok sık olmuyordu ama olduğunda sanki uçuyormuşum, sanki

ayaklarım yerden kesilmiş gibi hissediyordum ve bir anda süpermarkete gitmek ne kadar kolaylaşıyordu.

Ama bozuştuğum kız arkadaşımla en kötüsü, erkek şu veya bu nedenle ortadan her kaybolduğunda kalkıp beni görmeye gelmesiydi, böylece her şey yeniden başlıyordu ve yeni bir erkek, aynı şeyler ve yanaklarımı acıtan gülümsemem, evet, her şey yeniden başlıyor ve elbette onu anlıyordum, her şeyi çok güzel anlıyordum, böyle olmalıydı ve her şey yeniden başlıyordu, ben yeniden bir şeye sardırıyordum ve hayat yeniden çok hoş oluyordu. Ve hayat güzelken kimse, her gün biraz daha ölmek demek, diye düşünmez, hiç düşünmez. Sadece hayat güzel ve hayat güzel bir şey diye düşünür ve onun tadını çıkarır ve o zaman da çok fazla uyunmaz. Hayatın tadı çıkarılır ve yaşanır. Her şeyiyle yaşanır ve olmadık şeylere gülünür.

Artık küs değiliz. Şükürler olsun. Onu çok uzun zamandan beri tanıyorum, birlikte çok sürttük ve çok şey yaptık, küs olarak kalamayız ama artık gerçekten aynı şey değil. Aslında yazık, arada bir e-posta, hepsi bu ve kala kala bu kaldı aramızda. Bu da bir şey, belki de günün birinde yeniden görüşeceğiz ve her şey eskisi gibi olacak.

Onun mesajlarını okurken kuşkulanmalıymışım. Daha en başında, hiçbir şey olup bitmeden de önce, mizahla karışık ışıltılı bir kıskançlık. Ben sadece mizahı görmüşüm. Yanılmışım.

Ben kıskançlığa kapıldığımda kıskandığımı hep saklamışımdır.

Her zaman. Oysa nedenlerim vardı, kıskanç olmak ve acı çekmek için bir sürü nedenim vardı ama benim zamanımda hiçbir şey söylenmezdi.

Çoğu zaman beni bir oğlan için terk eder, sonra da geri gelirlerdi, sonra beni yine bir kenara iterler, ben de gülümseyerek hepsini sineye çekerdim. Aptalcaydı, şu ana kadar aklıma geldikçe kendi kendime, öyle yapmamalıydım, diyorum. Öyle davranmamalıydım. Ama bu benim doğamın bir parçası gibi oldu.

Bir gün intihar etmeyi bile istedim ama gülümseyerek, sanki yaptığım şey önemsiz bir jestmiş gibi özellikle gülümsemeyi unutmayarak. Neyse ki önemliymiş çünkü hayatta kaldım. Şu ana kadar her şeyi atlatıp hayatta kaldım ve sık sık intihar etme arzusuna kapıldım. Ama içimden anneme bunu yapamam diyordum. Daha sonra, o öldükten sonra.

Bugün kapı çalınıyor, saat daha dokuz bile değil, saat farkı yüzünden hâlâ uyukluyorum biraz, sonuçta daha yeni geldim ve uykuya dalmakta korkunç zorluk çektim.

Günlerden pazar. İçimden belki de C.'dir diyorum ama hayır, o olamaz. Hiç haber vermeden ve ben istemeden çıkıp geldiği eski günlerdeki gibi olmaz.

Yarı giyiniğim. Kahvemi çoktan içtim, banyo doluyor. Cevap vermeyeceğim. Hâlâ çalıyor, içimden kim bu diye soruyorum, kapıyı açmıyorum, tekrar tekrar bu da kim diye soruyorum. Bir kadın sesi cevap veriyor, haşarat imhacısı. Her şey yolunda diyorum. Yarından tezi yok böcek istilasına uğrayacağımı düşünüyorum. Ne yapayım. Boş ver.

Boş ver, o artık yok, rahatsız olacak benim ve yarın da uzak.

Evi terk etmişti. Sonra da bütün bunlar. Bütün bunlar, mesajlarla binlerce aşk teatisi, projeler, gülüş ve ağlayışlar, gitgide artan gözyaşları teatisi.

Kendi kendime artık onu sevmiyorum demiştim, böylesi daha iyi ve ondan korkmaya başlamıştım. Ona demiştim ki, artık seni sevmiyorum, o da bana bu imkânsız demişti. Ona bakmıştım. Sonra uzaklaşmıştım. Bana böyle bir şey söyleseler ben inanırdım. O inanmıyor.

Yine kapı çalınıyor. Açıyorum. Gelen yine bir hediye. Bu gerçekten de fazladan bir hediyeydi. Hediyeyi uzun süre açmadım. Ne olduğunu hatırlamıyorum.

Kardeşime yeğenimin düğününde nasıl bir hediye makbule geçer diye sorduğumda bana dedi ki, para getir. Götürdüm, çok miktarda olduğunu sanıyordum, parayı kardeşime verirken az olduğunu çok iyi anladım. Hediye almasını asla bilememişimdir. Bunun üzerine kendimi üzgün ve biraz rahatsız hissettim.

Hediye almasını asla bilemedim ve C. bana hediye aldığında onlara şöyle bir bakıyor bakmıyor ya da onun hoşuna gitsin diye bakmış gibi yapıyordum. Ama aslında onlara bakmıyordum.

Hatırlıyorum, babam düğünlerde her zaman içinde para olan bir zarf verirdi ve bu benim verdiğimden de azdı. Ama bu çok uzun zaman önceydi, belki de daha çoktu, kim bilir.

C.'nin gidişinden sonra geri döndüğümde mahallede dolaşmaya başladım.

Sigara bayii bana kızın nerde diye soruyordu.

Ev sahibesi, C.'ye ne oldu?

Kapıcı, C. ile köpek nerde?

İspanyol kökenli komşular, peki C.?

Mahallede dolaşmadığım zamanlar yatakta oluyordum. Uyku ilaçları alıyordum.

Yiyecek almıyordum, son aldığım şeyleri bitiriyordum, makarna, pirinç, başta domates soslu sonra sossuz.

Burnum hâlâ sızlıyordu, yani öyle sanıyordum.

Ve kendi kendime böylesi daha iyi, onu sevmiyordum, birbirimizi incitiyorduk diyordum. Ama onu sevmiyor muydum? Onu seviyor muydum? Onu seviyor muyum? Bilmiyordum. Her halükârda onu düşünüyordum. Özellikle onun aldığı bir şey tesadüfen gözüme çarptığında ya da onun kupalarından biriyle kahve içerken.

Evet, aylar sonra kolilere koymayı unuttuğu, ona ait birkaç eşyanın ortasındayım hâlâ. Açık mavi bir tişört. Pembe bir tişört ve spor ayakkabıları.

Pantolonlarını önce giydim sonra hemen yıkadım, her şeyin üstüne bir de pantolonlarını mahvetmem olacak şey değildi. Pantolonlarının eksikliğini hissetmiş olmalı.

Hatırlıyorum, bir gün New York'tan, onca ay Meksika'da kaldıktan sonra evine dönen anneme Brüksel'e telefon etmiştim, müthiş bir canlılıkla yeniden yaşıyorum, yeniden yaşıyorum demişti. Adeta haykırıyordu.

Ben de kendimi daha iyi hissettim, kendimi onun ölümüne çok iyi hazırladığıma, hiçbir şey hissetmeyeceğime o kadar inanmıştım ki bana bunları söylediğinde omuzlarıma, karnıma çöken ağırlık, o ağırlık yok oluvermişti.

İçimden ben gerçekten kendimi aldatıyorum dedim.

Gerçekten de hiçbir şeye hazır falan değildim.

Paris'e döndüğümde hâlâ C.'nin geride bıraktığı bir sürü şey vardı. Bunları ona göndermem lazımdı. Ona bir mail atıp Paris'te olduğumu, bende kalan eşyalarını bir yolunu bulup kendisine göndereceğimi bildirdim. Az şey yoktu.

İçimden acaba her şeyi isteyecek mi diye soruyordum. Sonuçta bunun bir önemi yoktu, her şeyi paketleyecektim.

Bana hepsini istiyorum diye yazdı. Bu eşyaları azar azar New York'a taşımak ve hem de fazla para ödememek için orada bırakmıştım. Bu arada bazı müzik kitaplarımı da onun odasında bırakmıştım. Yanlış hatırlamıyorsam, pencere içlerinde tam sağdaydı kitaplar. Çok iyi dedim kendi kendime, daireye daha çok hava girecek. Hem sonra ne Paris'te ne de Harlem'de hayatımda bana onu düşündürecek bir şey istiyorum. Ortalıkta hâlâ sürünen bütün bu şeyler olmadığında artık onu hiç düşünmeyeceğim ve keyfim de çok iyi olacak.

Açık mavi bornozun ona ait olup olmadığını bilemiyorum. Olabilir.

Bana ait olamaz. Öyleyse belki onundur. Banyodan sonra onun içinde kendimi iyi hissediyorum. Bana yakışıyor. Seviyorum onu. Ama eğer ona aitse geri vereceğim. Hepsini geri vereceğim. Hepsini güzelce katlayacağım. Kusursuz bir şekilde. Bütün eşyalarının özenle ve hatta birazcık aşkla yerleştirilip katlandığını hissedecek. Neyse ki artık aynı aşkla değil.

Bütün eşyalarını gönderdiğimde artık ona yazmak için bir nedenim olmayacak. Bitecek. Ama sevdiğim şey yazmaktı.

Bu garip bir şekilde başlamıştı ve çabucak büyük bir aşk haline geldi ama sadece o tuhaflık içinde, sanırım hayatın içinde değil, sonra o ve ben bu aşkı mahvettik. Yaptığımız sadece bu.

Kolileri hazırlıyor, daha pratik olsun diye onları birinci kattan garaja indiriyordum. Bir kız arkadaş alıp hepsini ona götürecekti. Bu fırsatla küçük bir Londra seyahati de yapacaktı. Londra'yı sever. Ben sevmem. Özellikle o her şeyin birbirine benzediği sokaklar. Özellikle sabahları köpeklerin çiş yaptığı –her halükârda C.'nin köpeği böyle yapardı ve bir tek o da değildi kuşkusuz– sevimsiz korkunç bahçelere bakan o

karanlık giriş katlarından. Ama bunu bilmek istemiyorum. Şimdi üçüncü bölgede bir tavan arasında, o zaman köpeği aşağı indirmesi gerekiyordur.

Londra'yı seven arkadaşım, C.'nin göçebe kolileriyle birlikte gidecek. C.'den kalan ne varsa. Pek fazla da bir şeyi yok. Kitapları, tezini hazırlamakta işine yarayanlar, DVD'ler, tişörtler, bir mayo, Yunanistan'da geçirdiğimiz o yaz giydiği, ve bir sürü spor ayakkabı. Spor ayakkabılarının içindeki bileklerini düşünmekten kendimi bir kez daha alamıyorum. Gerisine bakmıyorum. Bir kitap hariç, adı *Le Don* [Hediye], ürperiyorum. Kendi kendime, vermeyi beceremediğimi söylüyorum. Ve geri kalan her şeyi hatırlıyorum. Vermenin teslim olmak demek olduğunu.

Arkadaşım Londra'dayken C.'yi görememiş. Sadece onu karşılayan arkadaşını görmüş. C.'nin tavan arasında yukarda bir yerde saklandığı gibi bir izlenime kapılmış. Bir gün bir e-posta aldım. Yardıma çağırıyordu. Belgesiz, parasız, hiçbir şeysiz kalmıştı, her şeyini çalmışlardı.

Ona para yolladım.

Arkasından, hacklendiğini bildiren ikinci bir e-posta daha aldım.

Ona para gönderdiğimi öğrenince bana kiss you ile biten bir şeyler yazmıştı. Seni öpüyorum.

Uzun uzun düşündüm, kendi kendime kiss you ile cevap vermeyeceğim, yoksa her şey yeniden başlayabilir dedim. Take care dedim. Kendine iyi bak ya da bunun gibi bir şey.

Memnun değildi. Bilemiyorum hangi koşullarda, sen benim için daima özel olacaksın, diye de yazdı. Ona beni ağlatma diye cevap verdim. Ben de çok ağladım dedi bana.

Hayır, cevap vermeyeceğim. Cevap vermeyeceğim. Artık cevap vermeyeceğim.

Evet, salıya. Bu defa iyi işiten anneme böyle diyorum.
Birkaç gün daha kalıyor musun?
Evet, cumaya ya da cumartesi sabahına kadar.
Çok geç uyandım.
Treni kaçırdım.
Kendimi sonunda yalnız buluyorum.

Sonra evimde ve tek başıma olmaya ihtiyacım olduğunu hissediyorum. Uzun zaman oluyor. Bir yerlere gitmek içimden gelmiyor artık.

Bu dört güne karşılık anneme daha sonraki haftaya bütün bir hafta sözü veriyorum. Bana yorgunsun sen diyor. Evet, yorgunum.

Ve yorgunluk her şeyi affettiriyor.

Daha yeni geldim. Evime yeni geldim. Yapılacak bir alay iş var. Benim de yapılacak işlerim var. Evraklar, mektuplar ve ödemeler var. Anlıyorum, benim de var, ben yapamıyorum. Ama bizim kuzin sana yardım ediyor, öyle değil mi?

Çok şükür bana yardım ediyor ama yine de bu işleri kaldıramıyorum. Korkuya kapılıyorum. Bu tür şeylerden korkuyorum. Resmi olan her şey beni korkutur. Ben de düşünüyorum, ama başına ne gelir ki diyorum. Banka her şeyi ödüyor.

Ama Meksika'daki hastane feci pahalıya mal oldu, gerçi ödediklerimin bir kısmını geri alabilirim ama bir alay şeye cevap vermem lazım, bir kez daha, ama bizim kuzin sana yardımcı oluyor ya diyorum. Evet, yardımcı oluyor ama yine de onunla beraber gitmem, o bütün bu sorulara cevap verirken benim ona yardımcı olmam lazım, olan biten her şeyi bilemez ki o. Hayır, elbette ama sorular standart sorular, her zaman aynı cevabı vermen lazım. Zaten ne ise doğrusunu söyle, öylesi daha iyi. Ama hatırlamıyorum ki.

Artık ona ne diyeceğimi bilemiyorum, ben de artık çok iyi hatırlamıyorum.

Bana sanki kara delik gibi olduğunu söylüyor. Anlıyorum. Gerçekten anladığımı söylüyorum ona. Onunla vedalaşmak için kaç kez uçağa binmek zorunda kaldığımı bile bilmiyorum artık. Sanki hayatım uçaklarda geçti gibi geliyor bana.

Neyse ki ben kardeşimin evine geldiğimde hep köpek vardı ve bu bembeyaz köpek benimle birlikte uyur, beni sakinleştirirdi. Köpekler hakkında denir ya, her şeyi anlarlar diye.

Daha önceki köpeği araba çiğnemişti, yeğenimin köpeğiydi, yeğenim çok ağladı. C.'nin de köpeğine karşı böyle bir sevgisi vardı.

C. onu daha doğarken kurtarmış, yoksa hayatta olmazmış.

C. hayvanlara tapardı, veteriner olabilirdi ama annesi onun için daha iyisini istemişti.

Veterinerlik ona kaçtığı köy hayatını hatırlatıyordu ve kızı için aynı şeyi istemiyordu.

Ben küçükken köpekleri sevmezdim ama bir köpek sahibi olunca bu korkunç bir şey oldu. Onu deliler gibi sevdim ve öldüğünde hıçkıra hıçkıra ağlayarak annemi aradım.

Asla bu kadar ağlamamıştım.

C. annesini çok küçük yaşta kaybetmişti. H. ona annesini böyle ağır bir hastalıktan kaybetmenin nasıl bir etki yarattığını sorduğunda sadece no comment demişti.

O akşam ya da başka bir akşam, galiba bir başka akşam, bana beni terk etmeyeceksin dedi. Hayır dedim asla.

Küçücük yaşta annesiz kalan onu düşündüm. Nasıl yapmıştı, zaman zaman bana bundan bahsettiği oldu. Fazla değil, ben de ona soru sormaya çekiniyordum ama ağır bir hastalık yüzünden olduğunu, kalıtsal olduğunu biliyordum.

Ona haydi birlikte gidip tahliller yaptıralım diyordum ama asla yaptırmadık.

O araba kullanmasını da asla öğrenemedi.

Kitabını yazmadı.

Kâğıtlarının arkasından beni gözetliyordu bu yüzden.

Fazlasıyla meşguldü.

Biraz kıskançlığın normal olduğunu söylüyordu. Birazcık. Belki ama bir nedeni olmadan olmaz.

Benim nedenlerim var.

Bu saatlerce sürüyordu. İçimin yırtıldığı saatler.

Tükenip gidiyormuşum hissine kapılıyordum. Bu saatlere dayanamıyordum. Çabalıyordum ama dayanamıyordum.

Bir köpeğe ağlamak kolay. Ben hiçbir zaman köpeğimin ölümüne ağladığım kadar ağlayıp haykırmamışımdır. Oysa yaşlılıktan ölmüştü, yeğenimin köpeği ise henüz doğmuştu. Köpeğimin yaşlılıktan öldüğünü söyledim ama bu tam olarak doğru değil, böbrekleri tıkanmıştı ve L. ile ben onu sık sık akupunkturcu veterinere götürüyorduk, veteriner ona kocaman iğneler batırıyordu. Köpek bize sanki bunun iyi bir şey olduğuna ve benim de buna izin vermem gerektiğine inanıyor musunuz der gibi bakıyor ama bakışlarımızdan bunun iyi bir şey olduğunu görüyor ve yapılmasına ses çıkarmıyordu.

Bir gün veteriner bize artık yapılacak bir şey kalmadığını ama yine de bir iğne yapacağını söyledi ve iki gün boyunca köpek hiç yerlerde sürünmedi ve ağrısından attığı iç paralayıcı çığlıklar da kesildi, seyahatte olan L.'ye telefon ettim ve köpek daha iyi, köpek Tanrı'ya şükür kurtuldu dedim. Ah nasıl da içim rahatlamıştı. Ve köpeğe gel dedim, gel de L.'ye bir şeyler söyle ve L.'ye de konuş onunla dedim, köpek dinledi, L. hiçbir şey demedi ama sessizliği rahatlatıcıydı.

Ertesi gün ve sanırım gece başladı bu, acıdan havlamaları yeniden başladı, onu okşuyordum, ona neler neler yapıyordum, kulağına tatlı tatlı fısıldıyordum, sanki beni iyi işitmiyor gibiydi ve havlıyordu. L.'ye telefon ettim ve bu defa gerçekten artık son dedim, lütfen geri dön, veterinere tek başıma gitmek istemiyorum. Elinden geldiğince çabuk döndü. Ve bitti. Aslında tam olarak değil, veteriner mutlu ölmesi için ona bir LSD iğnesi yaptı ve onun yavaş yavaş gevşediğini ve mutlu mesut bize baktığını gördük, sonra sonsuza kadar uykuya daldı.

Bu hâlâ L. ile birlikte yaşadığım zamanlardaydı ve şu an özlemesem de, her halükârda eskisi kadar olmasa bile o zamanı her zaman özleyeceğim. L.'nin başka bir şey yaşamaya ihtiyacı vardı, benim de, onu anlıyorum. Ve bu artık başka bir dönem oldu.

M. vardı, benimle birlikteydi, ben de onunla. İkimizdik. Onun çocukları vardı, o zaman daha da fazlaydık.

L.'nin başka bir şeye ihtiyaç duymasını çok iyi anlıyorum ama bu o kadar mahrem bir şey ki yazamıyorum. Benim için her zaman önemli olan ve kuşkusuz her zaman da önemli olacak L.'yi unutamam.

L. aslında benim ailem. Aslında kardeşim ve annem dışında bir ailem var. L.'nin neden başka birine ihtiyaç duyduğunu biliyorum ve bazen ben ona bunu verebilirdim diyorum. Şimdi böyle söylüyorum ama artık geri dönülmüyor, zaten ona bunu veremezdim kuşkusuz. L. şimdi birkaç yüz metre ötemde oturuyor, Paris'te olduğumda demek istiyorum, o da, çünkü mesleği dolayısıyla çok seyahat ediyor.

Ve ikimiz Paris'te görüştüğümüzde bana sevdiğim Rus çayları ve bio yiyecekler getiriyor, çünkü hiç alışveriş yapmayacağımı ve gidip iyi bir yer olsa da yemekleri sağlıksız,

mikrop ve başka marazlarla dolu köşedeki restoranda yemek yiyeceğimi biliyor.

Bazen ona yemeğe giderim, bana siyah pirinç, tofu ve vejetaryen pate yapar, birlikte yemek yemek çok hoş. Sıradan bir yemek bile olsa hoş olurdu ve ikimiz de mutluluk duyardık. Yemekten sonra yorulurum, o zaman onun yatağında uyurum, benim bir hediye aldığım ender görülür bir şeyken ona aldığım incecik plazma televizyonun karşısına uzanırım, o ise çalışır. Korkunç çalışkandır, konsantrasyonu muazzam, belleği inanılmazdır. Ben ise tam zıttı. Hatta tembellik üzerine, tembel olarak kendimi oynadığım, çalışkan rolünde de onun oynadığı bir film bile yaptım; film, tembel ayağa kalk, diye başlıyor. Tembel olmak hoşuma gitmiyor, hatta bundan nefret ediyorum ama şunu kabul etmeliyim, ben gitgide daha fazla tembelleşiyorum, bir şeyler yapma arzum da gitgide azalıyor. Tembelliğim buradan geliyor.

Paris'teki dairemde evimde attığım her adım bana zevk veriyor. Orada soluk almak bana zevk veriyor. İnip çıkmak bana zevk veriyor. Eski gazeteleri atmak. Artık okumayacağım kitapları. Eski davetiyeleri. Ampulleri değiştirmek. Yeni ampuller almak. Şuraya buraya oturmak, tekrar kalkmak. Sokaktaki bağırış çağırışı dinlemek. Sonra bakmak. İri kıyım iki tip karşılıklı bağırarak birbirlerinin boğazına yapışmış. Bütün sokak seyrediyor, kimseden tık yok. İçimden öldürecekler birbirlerini diyorum. Sonunda polis çağırıyorum. Derhal iki araba geliyor, polisler çıkıyor, herifleri ayırıyor, onlarla konuşuyorlar ve çok geçmeden her şey bitiyor. Hatta herifler birlikte gülüyorlar.

Her şey sakinleşiyor.

Çekmeceleri karıştırırken üç kolsuz tişört daha buluyorum, biri beyaz, biri siyah, diğeri bordo kırmızısı, o halde bu hiç bitmeyecek.

Tişörtleri düzeltiyorum. Katlıyorum.

Beni görebilse gözlerine inanamazdı. Beni böyle şeyler yaparken hiç görmedi. Genelde ben her şeyi valizin içine atarım. Belki de bu yüzden bana self involved diyor, bencil, her şeye boş veren. Hem valizine hem başka her şeye.

Clara dışarıda terasta benimle sigara içiyor.
Akşamları annemle televizyon seyrediyor.
Annemin yanında birine ihtiyacı var.
Meksika'dan döndüğünden beri yanında biri var.
Artık yıllarca yaptığı gibi yalnız yaşamaya dayanamıyor. Artık bitti. Çok şükür. Clara Meksika'dan ayrılıp annemle birlikte yaşamaya geldi.

Clara annemin sesini dinlemekten gece uyuyamadığını söylüyor.

Sabah geç uyanıyor ve annem de reçelli ekmeğiyle tek başına mücadele ediyor, kırılan ve kırık olarak kalacak olan sol omzu yüzünden mücadele ediyor.
Bin bir çaba sonunda kahve yapabiliyor.

Annem elektrikli koltuğundan kalktı. Elini yüzünü yıkadığını, koltuğuna oturacağını ve az sonra yardımcı kadının da kapıyı çalacağını söylüyor.
Açar mısın ona? Evet, elbette.

Koltuğuna yatıyor ve inliyor. Düzenli aralıklarla inliyor. Hiç durmamacasına.

Gidip ekmek alsın. Evet. Söylerim ona.

Senin alınacak ilacın yok mu?

Var, ben alırım.

İnliyor. Şu inlemeleri bir dursa.

Dün ona ne kadar da iltifat ettiler. Çok iyi durumda ve saçları da tekrar çıktı. Tam bir mucize. Ve kırışıklıkları da azaldı.

Ama yemek yerken kırık omzuyla ne eti kesebiliyor ne de başka bir şeyi. Evet, daha iyiye gitmek bu demek.

Çünkü daha önce çok daha kötüydü. Sonra yine de daha iyi. Ya da ben daha iyi dayanıyorum.

Mutfağın kapısını açık bırak, havaya ihtiyacım var.

Bugün çıkamayacağız ama benim havaya ihtiyacım var. Neyse ki dün çıkmıştık. Kocaman bir dondurma yedim, hava aldım ve insanları seyrettim. Düzgün insanları.

Dün duş yapmadım, bugün gelecek yardımcıdan duş almama yardım etmesini isteyeceğim. Rahatlarım.

Artık bunu tek başıma yapamıyorum. Ne giyinebilir ne de soyunabilirim. Şimdi sağ omzum da ağrımaya başladı.

Şu halıyı gördün, kalınlığı en az dört santim, böylece düşersem canım yanmaz. Bütün bunları kardeşin döşetti. Ama şimdi sen içeri girerken hemen ayakkabılarını çıkar da yeni halı kirlenmesin. Evet, hemen.

Hem sonra, dairenin içinde artık sigara içmek yok, yoksa anında boğulurum, içmek istersen git terasta iç.

Evet. Gideceğim.

Hatta terasta bir sandalyenin üstüne yerleştim içiyorum.

Sonuçta artık burada oksijen maskesine ihtiyacı yok, burada kan takviyesine, B12 vitamin iğnelerine ihtiyacı yok.

Burada sağlığı daha iyi. Biraz unutkan, hepsi bu. O da ancak zaman zaman.

Yine de bir şeyler değişti, artık ellerini sıkıntıdan ovuşturmuyor.

Artık pencerenin önünde beklemiyor.

Evin havasında değişen bir şeyler var.

İnsan kendini daha iyi hissediyor. Nedenini bilmiyorum. Aynı şey ama yine de aynı değil. Annem yeniden yaşıyor. Ve ruj sürdüğünde dudakları artık kanar gibi durmuyor. Ona yakışıyor diyeceğim. Kuşkusuz yanakları eskisi gibi yeşil olmadığı için.

Bana solgunsun diyor. Evet, biliyorum, New York'taki doktor bende kansızlık olduğunu söyledi.

Ah tıpkı benim gibi, ben de hep kansızlık çektim.

Doktor bende D vitamini eksikliği olduğunu da söyledi.

Güneş yüzünden. Güneş yok. Ve gülüyor.

Anneme beyaz çiçekler aldım. Hava o kadar gri ki.

Belki çiçeklerle bu grilik daha az hissedilecek.

Deniyoruz. Pek de olmuyor.

Söylenecek şeyim yok. Annem şikâyet ediyor. Bir şey söyle.

Ama ne söyleyeyim? Ne istersen, ne yaptığını, herhangi bir şey söyle.

Evet. Deneyeceğim. Ama aklıma kesinlikle hiçbir şey gelmiyor, dudaklarımdan tek kelime dökülmüyor.

Bu yüzden üzgün. Ben de. Kötü bir günümdeyim.

Geçer.

Konuşalım. Ama konuşmayı nasıl doldurmalı? Sana ne söylememi istersin? Her şey ilgimi çeker.

O gidip tekrar yatacak, bense ütüleneceklerin üst üste yığıldığı küçük odada saklanacağım.

Tekrar onu görmeye geliyorum ve bir liste yapsak diyorum.

Şimdiden listeyi düşünelim. Liste alışveriş listesi. Her gün alışveriş etmek lazım. Elbette bunu eve gelen yardımcılar yapıyor ve her zaman da iyi seçim yapamıyorlar. Bazen evet.

Evet. Hiçbir fikrim yok, diyor annem.

O zaman bir değişiklik yapıp restorana gidelim.

Evet, diyor annem, uzun zaman oldu.

Restoranda her şeyi yedi. Her şeyi içti. Biberli koca bir biftek, patates kızartması, ekmek, tereyağı. Koca bir kadeh kırmızı şarap.

Sanki dünyanın en doğal şeyiymiş gibi etini kestim. Ama her şeyin iyi olduğunu, bu restoranın her zaman iyi olduğunu, burada yemek yemek için ta nerelerden insanların geldiğini söylemenin dışında, konuşacak hiçbir şey yoktu.

Tıka basa doymuş vaziyette evine döndü. Sadece birkaç adım. Restoran tam köşede.

Merdivenleri çıkarken ona yardım etmek istedim ama rampaya yapıştı, vücudunu rampaya dayamıştı, eğri büğrü, sallapati bir vücut ve birkaç basamak çıktı. Bravo dedim.

Gidip yattım.

Sessizlikte.

Ağır bir uyku.

Kalktım, annemin uyumadığını gördüm, yanına oturup ona New York'u anlattım, ayrıntılı değil ama yine de New York ve yine de ayrıntılarla.

Yargılamaksızın bana bakıyordu.

Bana, neyse ki M. ile yeniden buluşmuşsun, dedi.

Umarım artık ona acı çektirmezsin.

Yoo, asla.

O iyi biri, sadece bir kez gördüm ama onun iyi biri olduğunu biliyorum. İyi ve dürüst. Ben böyle şeyleri hissederim.

Biliyor musun, ben çok gençken aylar boyu İsrailli bir askerle mektuplaştım. Böylece yaşıyordum. Mektuplar arasından bir hayat. Onunla asla karşılaşmadık. Mektuplarını özlüyordum, hepsi bu.

Sonra babanla karşılaştım. Etiyle kemiğiyle. Artık mektupların eksikliğini hissetmez olmuştum. Peki, ona bir daha hiç yazmadın mı? Hayır. Ona ne olduğunu bilmiyor musun? Hayır. Peki, hiç düşünmüyor musun? Hayır. Ya öldüyse? Zaten öğrenemezdim ki. Ölmüş olsa seni hiç etkilemez miydi bu? Biliyorsun, o sıralar sevmesini bilmiyordum. Mektuplarla deniyordum, hepsi bu. Peki, onunla nasıl karşılaştın, onunla karşılaşmış olmalısın? Evet, tesadüfen, sadece bir akşam, tanıdığım birinin arkadaşıydı. Sana sadece şu kadarını söyleyebilirim, simsiyah saçları, simsiyah gözleri ve koca bir bıyığı vardı. Hâlâ hatırlıyorsun. Hayır ama bir defasında bana fotoğrafını gönderdi, o zaman söyledim bunları kendime. Zaten fotoğraf da hâlâ durduğu için hatırlıyorum, yoksa nerden hatırlayacağım.

Bana hiç anlatmadın.

Hayır, neden anlatayım ki? Aslında bir önemi yoktu. Sadece mektuptu bunlar, güzel mektuplar ama sadece mektuptular.

O halde mektupların bir önemi yok muydu? Duruma bağlı, ama hayatımın o döneminde sanki duygusuz gibiydim. Yani onun gibi ya da başka türlü bir şey.

Daha sonra daha hassaslaştın. Evet, babanın kibarlığı karşısında hassaslaştım. Ama âşık oldum demiyorsun. Hayır, bütün bunlardan sonra, başıma gelenlerden sonra önemli olan nezaketti.

Ama sen küçükken durmadan âşık olurdun.

Evet, eskidendi bu. Eskiden her şey mümkündü, hatta âşık olmak bile.

Gidip yatacağım. Evet, yat. Konuşmak iyi geliyor, sence de öyle değil mi?

Evet, iyi bir şey. Ama sen nadiren konuşuyorsun. Evet, bazen içime kapanıyorum ya da konuşacak bir şeyim olmuyor.

Ama konuşmak için ille de bir şeyi olmamalı insanın. Bir şey söylersin, sonra başka bir şey, insan bu şekilde konuşur.

Ben bayılırım konuşmaya. Evet, anneciğim, biliyorum. Biliyorum, bazen hep aynı şeyi tekrar ediyorum. Önemi yok.

Ama insan, sana göre önemi varmış ve tahammül edemiyormuşsun gibi bir hisse kapılıyor. Bazen tahammül edemiyorum ama bazen de etkilenmiyorum.

Tahammül edemeyişimin sebebi moralimin bozuk olması ve moralim bozuk olunca da hiçbir şeye tahammül edemiyorum.

O halde sen de moralini yüksek tut.

Kardeşim L.'yi seviyor çünkü onun için L. aileden biri ve M. de sadece başka nedenlerden ötürü öyle.

Ona C. yüzünden vicdan azabı duyduğumu söylüyorum.

Üzüldüğümü.

Bir masuma ince ince eziyet çektirdim.

İçim kan ağlıyor.

Kes şunu. Hava çok güzel.

Tamam, kesiyorum.

Meksika'da bir kez daha hastaneye kaldırıldığında, bir kez daha hastaneden çıktığında ve New York'ta onu Skype'tan gördüğümde beni tanımamış gibi duruyordu, ben de anne diye bağırdım, anne benim, ama bakışı bakış değildi ve beni tanımamışa benziyordu.

İçimden aslında beni hiç tanımadı ki dedim. Bana sevgi sözcükleri haykırmak yerine beni tanıyamadığında daha sahiciymiş izlenimine kapılmıştım. Kendi kendime benim gerçek annem bu dedim. Daha sonra bana gözleri bulanık gördüğü için öyle olduğunu söyledi.

Bir gün, yine Meksika'da, onu dışarı çıkardığımız ender günlerden birinde, çoktandır oksijen maskesine gerek duymadığı bir dönemdeydi, onu sokağa çıkarmıştık, çünkü benim son filmimin gösterimi vardı, filmden bir şey duyamadı çünkü işitme cihazı onu rahatsız ediyordu ama görüntüleri gördü, özellikle filmden sonra sahneye çıktığımı, sorulara cevap verdiğimi ve o gün sıcak bir ortam yaşandığını gördü. Sonunda torununun yardımıyla arabaya bindiğinde ben çoktan ortada oturuyordum, benim kızlarımın, dedi bana, kızlarımın her şeyi var. Benimse kamplardan başka bir şeyim olmadı. İlk kez böyle bir şey söylüyordu. Yoksa hep memnun olduğunu, her şeyin harika gittiğini söylerdi ve birden bu.

Bir kez daha kendi kendime, bu defa gerçeği söylüyor, diyordum, gerçeği değil kendi gerçeğini ve bu korkunç bir şeydi. Ama bunun söylenmiş olması benim için de onun için de daha iyiydi. Ona kızmadım. Hiç kızmadım. Böylesi daha iyiydi ama konuşamadan öylece kaldım, ne diyebilirdim? Bu doğru değil diye düşünüyordum, annemin kamplardan önce bir hayatı, kamplardan sonra bir hayatı oldu, hatta bazen eğlendi ve bizlere sahip oldu, biz iki kızına ve sanırım sakin bir insan olan babamla da kendini iyi hissediyordu.

Babam her şeyi kabul ederdi ve annemin sıkıntılı hallerini görmez gibiydi, trene binmek için daima vaktinden önce orada olmak istemesini kabul ederdi, bir yere gideceklerinde sekiz gün öncesinden valizleri hazırlamasını kabul ederdi ve

asla ağzını açmazdı, onun tedirginliğini kabullenir, bir şey söylemezdi. Hatta onu fark etmemiş gibi yapardı, oysa fark edilmeyecek gibi değildi ama babam sanki hiçbir şey fark etmiyormuş ve her şey normalmiş gibi davranırdı. Valiz hazırlamak bir saatini alır, derdim, her halükârda sen valize ne koyacağını iyi bilirsin ve benim gibi hiçbir şeyi unutmazsın.

Ben hazır olmayı severim. Ben her şeye ve en kötüsünü yaşadığım için en kötüsüne de hazır olmayı severim, diye de ekleyebilirdi ama sadece, ben hazır olmayı severim, diyordu. Sonunda haberleri olacak bundan, demiştim nezaketten uzak bir tonla ve ironi yaptığımı sanıyordum ama annem bunu kesinlikle ironi olarak algılamamıştı. Tersine. Bu onu incitmişti, büsbütün tedirgin etmişti, ben de bunun üzerine, nasıl biliyorsan öyle yap, demiştim. Babam hiçbir şey söylemiyordu, hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi yapıyordu ve bu kuşkusuz yapılacak en iyi şeydi.

Ben işleri önceden yapmaktan nefret ederim, daima son anda, artık başka türlü yapılması olanaksız hale geldiğinde yaparım, o zaman da pek tabii ki bir alay şeyi unuturum ama aslında bu o kadar da önemli değil.

Kendimi hazırlamaktan nefret ederim, yola çıkacağım günün sabahı erkenden kalkıp şu bu demeden her şeyi valize atmayı tercih ederim. Eşyalarımı katlamadan, ayakkabılarımı plastik torbalara yerleştirmeden. İlaçlarımı dağınık bir şekilde valize atarım çünkü çok fazla ilaç alıyorum, kronik hastalığım ve uykusuzluğum yüzünden buna mecburum. Ve olur da ilaçlarımdan birini ya da ötekini unutursam, Paris'ten göndermeleri için telefon etmek zorunda kalırım ve ne mutlu ki eczacım halden anlar ve ilaçlarımı almadığımda kronik hastalığımın bunu fırsat bilip depreşebileceğini ve öyle bir

durumda da beni kapatmaları gerekeceğini bilir. Annem hiçbir şeyi unutmaz ama ne pahasına; şimdi hiçbir şeyi unutmamak uğruna ödediği bedeli anlıyorum. Ama biraz geç.

Kardeşim de hiçbir şeyi unutmaz ve her zaman bir alay valizle seyahat eder. Valizleri patlayacak kadar tıkış tıkış doludur ve ne kadar çok valizi varsa valizler de o kadar tıka basa doludur. Ama ben her zaman hafif seyahat etmeyi sevdiğimi söylüyorum ama annem ya da kardeşim, hatta L., sakın ilaçlarını unutma, der. Herkes bana böyle der, bunu duymaktan gına geldi, ilaçlarımdan ve kronik hastalığımdan gına geldi, beni kapatmalarından gına geldi, uykusuzluklarımdan gına geldi, bu yüzden de uyku ilaçlarımı çok nadiren unuturum. Hangi uyku ilaçlarını alıyorsun, diyorlar bana, ilaçlar çok kuvvetli, üstelik insanda alışkanlık yapıyormuş ve uyuyabilmek için gitgide daha çok almak zorunda kalıyormuşsun. Hayır, diye cevap veriyorum, yeni ilaç psikiyatrım olan doktor bana hayır dedi, alışkanlık yapmaz, bağımlılık da yapmıyor, endişelenmeye mahal yok. Ama bu tamamen doğru değil.

Zaten unuttuğum zamanlar hariç endişelendiğim yok, unutursam bütün geceyi uykusuz geçiriyorum ve uyumak benim gibi biri için ve hatta başkaları için çok önemli.

İlaçlarım bittiğinde ya da almayı unuttuğumda paniğe kapılıyorum, deliye dönüyorum, yapmayacağım şey yok, hatta Amerika'da bir eczanede bağırıp çağırmışlığım bile var. Amerika'nın özgür bir ülke olmadığını, zaten gümrükten geçerken sanki hapse giriyormuşum gibi parmak izlerimi aldıklarını, gözlerimin fotoğrafını çektiklerini söyledim ve bunun anayasaya aykırı olduğunu, kişiliğime karşı bir saldırı olduğunu ve daha neler neler haykırdım, eczacı kadın, ona eczacı denebilirse, tezgâhın arkasında dehşete kapıldı ve benden sakin olmamı istedi. Ama ben sakinleşmedim, etraftakilere baktım ve

America is not a free country dedim. Eczaneden çıktım, karşıda bir pizzacı olduğunu gördüm ve arka arkaya dört pizza yedim, o kadar iyiydi ki beşinciyi de sipariş edebilirdim ama karnım ağrımaya başladı ve kendi kendime, bilmiyorum nasıl bir mucizeyle, bu yetti dedim ve arkasından oldukça yakışıklı bir delikanlıyla tartışan garson kızla ilgilendim ve içimden bunlar birbirlerini seviyor dedim, en azından birlikte zaman geçirmek istiyorlar ve ben beşinci pizzayı söyleyecek olursam onların rahatını bozacağım. Bunun üzerine hesabı ödeyip çıktım.

Kendimi fevkalade iyi, karnı bir güzel doymuş hissediyordum, bir tek yandaki bara gidip bir kadeh güzel kırmızı şarap içmek kalmıştı.

Televizyonun hayal meyal aydınlattığı bara girdim, sadece erkekler gördüm, bir tabureye oturdum ve bir kadeh kırmızı şarap söyledim. Maalesef çok iyi değildi ama yine de içtim, dört pizzayı hazmetmeme yararı olurdu. Hazmettirmedi, ben de bir taksiye bindim çünkü doğudan batıya gitmek o kadar kolay değil. Otobüse binmen, otobüsten inmen, otobüs için bozuk paran olması lazım, ben de beni sevdiğim Harlem'e götüren bir taksiye atladım, sevdiğim yatakta yatarken içimden zavallı eczacı kadın diyordum, ona böyle dememeliydim, bu onun suçu değildi ama elimin altında bir tek o vardı. Bunu gümrükte söyleseydim, tıpkı Fransa'nın göçmenlere, kaçak sığınmacılara vs. karşı zaman zaman dayak atmaktan da geri kalmadan yapmayı sürdürdüğü gibi, o saat beni apar topar Fransa'ya postalarlardı.

Annem bana her zaman, şöyle okkalı bir şamar çocuklar için bin nasihatten iyidir, derdi. Ama bana attığı şamarlar o kadar minikti ki hissetmezdim. Yaramaz küçük bir şeytandım ama annem bir göçmendi, o da neler görmüştü. Bir gün kendime, gidip o zavallı eczacı kadını görecek ve özür dileyeceğim,

dedim, ama yine de ona söylediğim her şeyi aynen düşündüğümü söyleyeceğim. Düşündüklerinizi söylemeye her zaman gerek olmadığını biliyorum. Hatta bazen susmak ve hiçbir şey söylememek çok daha iyidir ama ben rahatsızım. Bir şey düşündüğüm an, insanlarla da berabersem, onlara düşündüklerimi söylerim ve her zaman iyi eğitimli olan onlar bana zar zor cevap verirler. Ama aslında ne düşündüklerini bilirim, özellikle iyi eğitimli Fransızların hatta Belçikalıların.

Kendi kendime insan ne kadar iyi eğitimliyse o kadar ikiyüzlü oluyor diyorum, uzun zamandır biliyordum bunu, iyi eğitilmişlerle geçirdiğim lisedeki ilk yılımda, o dönemde sadece kızlar vardı, iyi eğitimli bu kızlar ikiyüzlülüğü ve her zaman nerede ne gerekiyorsa onu söylemeyi çoktan öğrenmişlerdi. Bunu ailelerinden edinmişlerdi. Ve bu kızlar anadan kıza iyi eğitimlilerin okuluna devam ediyorlardı. Onlar her zaman kibarlık eğitiminden iyi notlar alırken ben almıyordum (ya da alamıyordum), ben ikiyüzlü olmamanın iyi bir şey olmadığını düşünüyordum. Okuldan bir kelime daha. Bu kelimeyi bir daha asla kullanmıyorum.

Sonunda sıramda gizlice kitap okuyarak düşündüklerimi söylemekten vazgeçtim, böylece hiçbir şey duymuyordum ve söyleyecek şeyim de olmuyordu. Elbette enselendim. Fransızca öğretmeni sessiz adımlarla sırama geldi ve bana, emindim bundan, dedi.

Radiguet okuyordum, kesinlikle sürükleyiciydi, ona Fransızcadan okuduğumu söyledim, kesinlikle sürükleyici. Bundan kuşkum yok, dedi. Çıkın dışarı. Daha isabetli bir şey söyleyemezdi, kitabımla sınıftan çıktım ve koridorda okumaya devam ettim. Kitabı bitirdiğimde ne yapacağımı bilemedim, ben de tuvalete gittim. Normalde kolunuzu kaldırıp size evet

ne var diye sorulana kadar beklemeniz ve tuvalete gidebilir miyim diye sormanız gerekiyordu. Genelde size evet, hayır, yine mi derlerdi. Sizin evet ishal oldum demeniz durumunda hayır demezlerdi. Böyle cevap vermek pis ve mide bulandırıcıydı. Bu yüzden öğretmenler yine mi demekten korkardı. Bazen size yine mi demek yerine, (hepsi de kadındı) kendinizi iyi hissetmiyor musunuz da diyebilirlerdi, o zaman ben de, yoo çok iyiyim, sadece tuvalete gitmem lazım derdim, sonuçta bu doğal bir ihtiyaç. Ama doğal olana bizim okulda iyi gözle bakılmazdı. Doğallık sizin kibarlık eğitiminde kötü notlar almanıza neden olurdu. Bu yüzden zaman zaman benim de doğallığımı bastırdığım olurdu, ancak çoğu zaman bunu yapmayı unuturdum. Yani sonuçta o koridorda canımın istediği gibi tuvalete gidebilecektim ve bu bile bir şeydi.

Beni kapı dışarı eden bu öğretmen, annemle ben pek iyi anlamasak da, daha sonra annemle biraz olsun insaniyetle konuşan tek öğretmendi.

Anneme kızınızın el işleriyle uğraşması lazım, yoksa sonu kötü olacak dedi. Annem, ama bulaşıkları kurular, hatta bazen tabakları yerine yerleştirir, dedi, öğretmen bu yetmez dedi. Kafası yüzünden.

Annem düşünceli düşünceli ona baktı. Öğretmen tekrarladı, yeterli değil. Annem sonumun neden kötü olacağını ve kafamda ne olduğunu sormadı. Ve şu güne kadar da o öğretmenin nasıl olup da böyle bir sezgiye kapılabildiğini kendime sorup durmuşumdur. Annem kafadan bahsettiğinde aklına gelen, saçlarla örtülü hoş bir baştı, hepsi bu, kafanın içindekilerden bahsetmiyordu.

Sabahları boğazım düğüm düğüm kalktığımda sık sık o öğretmeni düşünürüm. O zaman kahve bile içmeden harekete geçerim, etrafı toplarım, gayet sistemli hareketlerde

bulunurum, hatta çöpü bile indiririm ve kendimi iyi hissederim.

Lisedeki diğer öğretmenler öyle değildi. Annem okulun müdavimi değildi. İlkokulda bütün öğretmenler beni severdi ve bunu herkes bilirdi.

Hatta bundan şikâyet eden öğrenciler de vardı. Seni seviyorlar derlerdi. Herkesten çok seni seviyorlar. Sen gözdelerisin. Ama orası kibar insanların okulu değildi ve çocuklar *İlyada* imiş *Odyssea* imiş anlamazlardı ve Parthenon'u da asla görmemişlerdi.

Daha lisedeki ilk ayımda annemi okula çağırmışlardı, ona kızlarının dayanılmaz olduğunu söylemişlerdi, ikiyüzlü dışında her şey olan annem, a öyle mi ama evde çok uslu bir çocuk, diye cevap vermişti.

Sınıf mümessili şaşırıp kalmıştı. Normalde anneler her zaman aynı fikirde olurlar, zaten ders yılı başladıktan bir ay sonra çağrıldıkları da asla vaki değildi. Annem tek veliydi, o yüzden onu hemen kabul etmişlerdi. Neyse ki, çünkü daha yemek için alışveriş etmesi ve yemeği hazırlaması lazımdı, sofrayı genellikle ben kurar, kardeşimle de ilgilenirdim, bu zor değildi çünkü kardeşim okuldan her zaman temiz pak dönerdi. Yere düşmez, üstünü başını lekelemezdi, ödevini yapmayı canı istemezdi ama onu anlayabilirdik. Okul çıkışı sokaklarda dolanmazdı, zaten daha dört yaşındaydı. Şanslıydı. Anaokuluna gidiyordu, orada herkes ona karşı çok iyi davranıyordu, neden ödevini yapmayı canı istemezdi dedim bilmiyorum çünkü ödevi yoktu. Ancak çok daha ileride hiç yapmak istemediği ödevleri oldu. Ona çalış çalış derdim, yoksa bu işin sonu kötü olacak ve pabuç satmak zorunda kalacaksın. Bana sorardı, neden pabuç diye sorardı, çünkü ben

hep pabuç derdim, başka bir şey demezdim. Tıpkı Belçika'ya dönen P. gibi pabuç.

Ama kardeşim yine de neşeli olurdu ve önemli olan da buydu.

Özellikle insan daha küçücükse.

Bense aşk yüzünden okul çıkışı çoktan sürtmeye başlamıştım. Aşk yüzünden sürter durursunuz. Üst sınıflardan bir kıza Luxembourg garına kadar eşlik ederdim. Uzun uzun konuşurduk, benimle konuşmaya devam edebilmek için yağmur bile olsa trenini kaçırırdı, hatta bazen iki treni. Nelerden konuşurduk, hatırlamıyorum. Uzun sarı saçlarının rengi yağmurdan koyulaşırdı ama önemli değildi. Sonunda o trenine biner, ben de eve dönerdim. Bunun aşk olduğunu bilmiyordum. Oysa bal gibi de öyleymiş.

Aramızda asla bir şey geçmedi ama aşktı bu ve okulu dayanılır hale getiriyordu.

Her gün kör şafaklarda kalkar, onunla buluşmaya okula giderdim. Teneffüslerde bile sadece beş dakikalığına da olsa birbirimize koşardık. Birbirimize söyleyecek ne çok şeyimiz vardı. Bu yüzden o beş dakika için zahmete değerdi. Ama asla yeterli olmazdı.

Evlenmek için okuldan ayrılınca bitti. Büyük bir boşluk hissettim. Okula gitmemek için elimden geleni yapıyordum ve ne kadar az gidersem dönüşüm de o kadar korkunç oluyordu. Kasvetli de.

O okuldan ayrıldı ve kocasıyla birlikte Avrupa'yı da terk etti. Savaş içinde yaşayan sıcak bir ülkeye gitti. O ülkeyi seviyorum. Oranın atalarımızın ülkesi olduğunu söylüyorlar. Başlarda bana ara sıra yazıyordu ama sonra unuttu herhalde.

Daha sonra kocasından ayrıldığını öğrendim. Nedenini bilmiyorum. İkisi de o kadar güzeldi ki.

Bazen kendime gidip onu bulmaya çalışsaydım diyorum, çünkü bu arada onun Belçika'ya döndüğünü ve taşrada küçücük bir şehirde ayakkabı sattığını öğrenmiştim. Bunun nasıl bir şey olduğunu gözlerimde canlandırmaya çalışıyorum.

Hayır, başaramıyorum.

Ne çeşit ayakkabılar ve o küçük taşra kenti nasıl bir yer ve nerede?

Daha sonra bunun Mons'ta olduğunu öğrendim.

Mons Paris yolu üzerindeydi ve o dönemde trenler hâlâ orada duruyordu, ben de kendime, Paris'e giderken günün birinde o da trene binecektir, diyordum.

Ona pabuçları soracaktım.

Zaten onun giydiği pabuçları her zaman severdim. Çoğu zaman aynı modeldi ama renkleri biraz farklı olurdu.

Ayakkabılarını ve bu arada şeffaf naylon geceliğini de hatırlıyorum.

Bir gün bize gelmiş ve benim yatağımda üstünde o gecelikle uyumuştu.

Yatakta biraz konuşmuştuk ama aynı odada başka bir yatakta yatan kardeşimi uyandırmamak için fazla yüksek sesle değil.

İlk uykuya dalan o olmuştu. Bir gün, çok sonraları, ona benzeyen bir kız gördüm, daha doğrusu ona benzediğini sandım ama onun açık kızıl saçları vardı. Bunun aşk olduğunu onunla öğrendim.

Ama P. ile değil. Her teneffüsü okulun geniş bahçesinde onunla geçirirdik ve orada da konuşurduk, ara yollarda yürürken konuşurduk.

Yapraklarını dökmüş ulu ağaçlar vardı çünkü bilmem neden sürekli ya sonbahar olurdu ya da kış.

Okul bahçenin ortasındaydı ve bir şatoyu andırırdı, bazen kendime şatonun yüksek kuleleri var mıydı diye sorardım ama sanki yoktu.

Asla sözünü etmediği küçük bir erkek kardeşi olduğunu da hatırlıyorum, onu sadece bir defa o da düğünde gördüm, neye benzediğini hatırlamıyorum, aklımda kalan tek şey onun küçük erkek kardeş olduğu ve fırça gibi saçları olduğu.

Zaten düğünde hiçbir şey görmedim ve Paris'ten Brüksel'e onun ailesiyle birlikte döndüm, kocası Parisliydi, bu yüzden düğün de Paris'te oldu. Arabayla döndüm, aile ve küçük erkek kardeşle beraber şafakta vardık. Bana sanki bütün bir gece sürmüş gibi geldi. Arabada aile düğünden memnundu ama yatakta hâlâ altını ıslatan küçük kardeş için dertleniyorlardı, aslında çok önemli değildi ve bunun da geçeceğini biliyorlardı. Latince bütünleme sınavını bu yüzden kaçırdım.

Kuzenimin durumu da biraz P.'nin küçük erkek kardeşi gibiydi ve herkes üzülüp duruyordu ama geçeceğini de biliyorlardı. Kimse ne yapılması gerektiğini bilmiyordu, herkesten az da annesi, çünkü annesi tuhaf bir kadındı, deli demek için tuhaf diyorlardı, her çarşamba kuzenimle bize gelir, annem hemen mutfak kapısını kapatırdı, çünkü teyzemin tuhaf şeyler söyleyeceğini bilir ve benim bunları duymamı istemezdi.

Her çarşamba akşamı annem bitap düşer ve babama yine başlıyor derdi. Bunu dediğinde teyzemin çok yakında birkaç aylığına bir klinikte ortadan kaybolacağını bilirdim. Ve kuzenimin o yaşta hâlâ yatağını ıslatmasının kuşkusuz bu yüzden olduğunu söylerdi. Babasının beş para etmez biri olduğu unutulurdu. Her şey annenin sırtına yüklenirdi. Belki babası

kayda değer biri olsaydı teyzem de bu kadar zırvalamazdı, bunu unutuyorlar. Bütün bunlar unutuluyor ve bazen böylesi daha iyi. Yine de babam teyzemin bu beş para etmez adamla asla evlenmemesi gerektiğini söylerdi, daha fazla konuşmazdı ama aslında gerisi bilinirdi ve bundan bahsetmenin hiçbir yararı yoktu. Hem zaten ben teyzemin deli olduğuna inanmıyorum. Her halükârda benim kadar deli olmadığına. Kuzenim annesine tapardı. Görüştüğümüzde ondan hâlâ bahseder ama çok seyrek görüyoruz onu. Gözleri annesinin gözleri, aslında tam olarak sayılmaz. Herkes onun bu dertten her şeye rağmen çok iyi çıktığını söylüyor ve işinde de belli bir üne sahip. İncilerle uğraşıyor, yüksek burjuvazi ve hatta asiller için gelinlikler üzerine sabırla inciler işliyor. Tasarım da yapıyor. Ailemizde henüz bunu yapan yoktu.

Annem incilerden konuşmayı sevmiyor, kuşkusuz bu yüzden onu sık sık göremiyoruz. Ve bir de kuşkusuz onun gözlerinde teyzemi görüyor ve bu onu sarsıyor.

Kuzenim annesini çok küçük yaşta kaybetti. Daha on yaşındaydı ve kimse ona bu kadar küçük yaşta annesini, artık yaşamak istemeyen annesini, kaybetmenin nasıl bir etki yarattığını sormadı.

Bazen cenazelerde, uzun zaman olmadı bir cenazeye gittim, ölenin anne babasının sağ olup olmadığı sorulur ve sağ olmamaları umulur, çünkü evladından sonra hayatta kalmak kadar korkunç bir şey yoktur.

O cenazede biri bana ölenin bizim kuşaktan biri olduğunu söyledi. Yakında sıra bize gelecek demek istiyordu ama demedi.

Biri de bana, devam etmek lazım, dedi. Devam edeceksin değil mi?

Film yapmaya demek istiyordu. Çabucak evet dedim, evet. Ve arkamı döndüm. Neden devam etmem gerekiyordu ki? Neden çabucak evet, evet dedim? Çünkü.

Sonra o kişiyi yine gördüm, birden kolumu sıktı ve içimden, bu da bana devam et demenin başka bir biçimi, dedim. Kıpırdamadım, orada bunun geçmesini bekledim ve sonunda kolumu bıraktı, daha sonra yanıma baktığımda o kişi yoktu. Bir nefes aldım.

Başka biri bana bunun yine de güzel bir tören olduğunu söyledi, yine de sözü her şeyi anlatıyordu.

Yine de kendi kendime böyle şeyler söylemeye hiç gerek olmadığını söyledim, sonra da içimden, söylenecek laf yok da ondan, dedim.

O an ölenin üç kızına baktım ve içimden güzellermiş dedim.

Adamın üç kızı olduğunu bilmiyordum ve aslına bakılırsa ölen hakkında ne biliyordum? Hava soğuktu, cenazeden ayrıldım, eve döndüm, uzak değildi.

Ev bile soğuktu, ben de yatağa girdim. Ne kadar yorgan varsa üstüme örttüm ve yatağa girdim ama hâlâ üşüyordum.

Öleni hatırlamaya çalıştım, onunla ne zaman tanıştığımı. Çok uzun zaman önceydi, o kadar genç ve yakışıklıydı ki. Tıpkı kızları gibi. Nedendir bilmiyorum, kızları güzel olduğu için ben daha da üzülmüştüm.

O güzellik ağlama arzusu veriyordu ama ağlamadım, ağlayamadım. Sonra şu kuşak meselesini hatırladım ve kendi kendime ilk kez bir kuşağa, bir kuşağa aitim diyordum. Ve bu insanı duygulandırıyordu.

Her şeye ve en çok da her şeyin mümkün olduğuna inanan bir kuşak. Ve mezarlıkta bu kuşaktan çok sevdiğim biri vardı, ona sen benim erkek kardeşimsin dedim.

Doğru, dedi. Hâlâ hatırlarım bunu.

Evet, hatırlıyordum.

Onun da üç kızı vardı, kızlardan biri ağlıyordu. Ne kadar gençti. On altısında var yok.

Babam anneme üçüncü bir çocuk sahibi olmak istediğini de bir cenazede söyledi. Babamın yanında duruyordum, onu duydum.

Ama çok geçti artık, babam annemin kolunu sıkıp onunla beraber mezarların arasından uzaklaşmıştı. O gün hava soğuk değildi.

Bütün bunları M.'ye anlatıyorum.

Evin terasında denize karşı oturmuşum, M. ile mutluyum.

M.'yi uzun zamandan beri tanıyorum ve onu ne kadar çok sevdiğimi anlamam çok uzun sürdü.

Birbirimizi sevdik, bilmem neden ayrıldık, birbirimizi seviyoruz.

Hatta yürürken gölgelerimiz bile seviyor birbirini.

RESİM LİSTESİ

Tüm fotoğraflar "özel koleksiyon".

Tüm fotogramlar: Culture center Strombeek için LUK Lambrecht tarafından üretilmiştir.

Tüm sinema filmleri, kısa metraj ve dizi filmler Chantal Akerman tarafından çekilmiştir.

s. 4-5 : *Histoires d'Amérique* (*Food, family and philosophy*), 1989. Prodüksiyon: R.T.B.F, Paradise films, Mallia Films, Bpi.

s. 11, 42, 52, 67, 107, 115, 181 : *Maniac Shadows* (dizi).

s. 19 : Annem ve ben.

s. 21, 28, 85, 144 : *Là-bas* (belgesel), 2006. Prodüksiyon: Amip.

s. 24 : *L'homme à la valise*, 1983. Prodüksiyon: INA.

s. 30 : Kız kardeşim ve ben.

s. 38, 129, 197 : Fotoğraf © Chantal Akerman.

s. 47 : Annem ve kız kardeşim.

s. 55 : Bir yaşındayım.

s. 58-59	: *Jeanne Dielman*, 1975. Prodüksiyon: Paradise films. Fotoğraf © Chantal Akerman.
s. 76, 83, 99, 161	: *D'Est*, 1993. Prodüksiyon: Lieurac-Productions.
s. 93, 121	: *La chambre*, 1972. Prodüksiyon: Paradise films.
s. 97	: *L'homme à la valise*, 1983. Prodüksiyon: INA. Fotoğraf © Chantal Akerman.
s. 140	: *Portrait d'une jeune fille de la fin des années soixante à Bruxelles*, 1994. Prodüksiyon: IMA-Production, La Sept-Arte.
s. 156, 157	: *Hôtel Monterey*, 1972. Prodüksiyon: Chantal Akerman.

Marian Goodman'a şükranlarımı sunuyorum.

Natalia Akerman Polonyalı bir Yahudi, holokostta tüm yakınlarını kaybettiği Auschwitz kampından sağ kurtulduktan sonra Brüksel'de, başından geçen o korkunç felaketi anmaktan özellikle kaçınarak iki kız yetiştirmiş bir anne. O kızlardan biri de, 2015'te kendi isteğiyle aramızdan ayrılan tanınmış yönetmen, video ve enstalasyon sanatçısı Chantal Akerman. Aralarındaki derin bağ, konuşulamayanın gölgesinde giderek budaklanırken bunun etkileri Akerman'ın kendi iç dünyasından işlerine de yansır. 2014 yılında kaybettiği ve ardından ağır bir bunalım geçirdiği annesiyle ölmeden önce yaptığı video filmi *No Home Movie*'nin aynı zamanda yönetmenin son çalışması olması, anlaşılan o ki rastlantı değil.

Sağlığı kötüleşerek bakıma muhtaç hale gelen annesinin yokluğu fikriyle yüzleşmeye çalışan Akerman, zihninde ve bedeninde yer etmiş, yuva yapmış insanları hatırlayarak döndüğü özünden, evinden dışarı ancak yazıya tutunarak çıkabiliyor: filmlerden kareler ve aile fotoğraflarıyla bezeli bir "özkurmaca"yla.

KIRMIZIKEDİ
kirmizikedi.com
/kirmizikediyayinevi
/krmzkedikitap
/kirmizikediyayinevi

ISBN 978-605-298-726-1

₺ 30
KDV muafiyeti uygulanmıştır